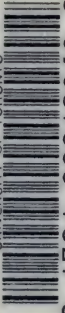

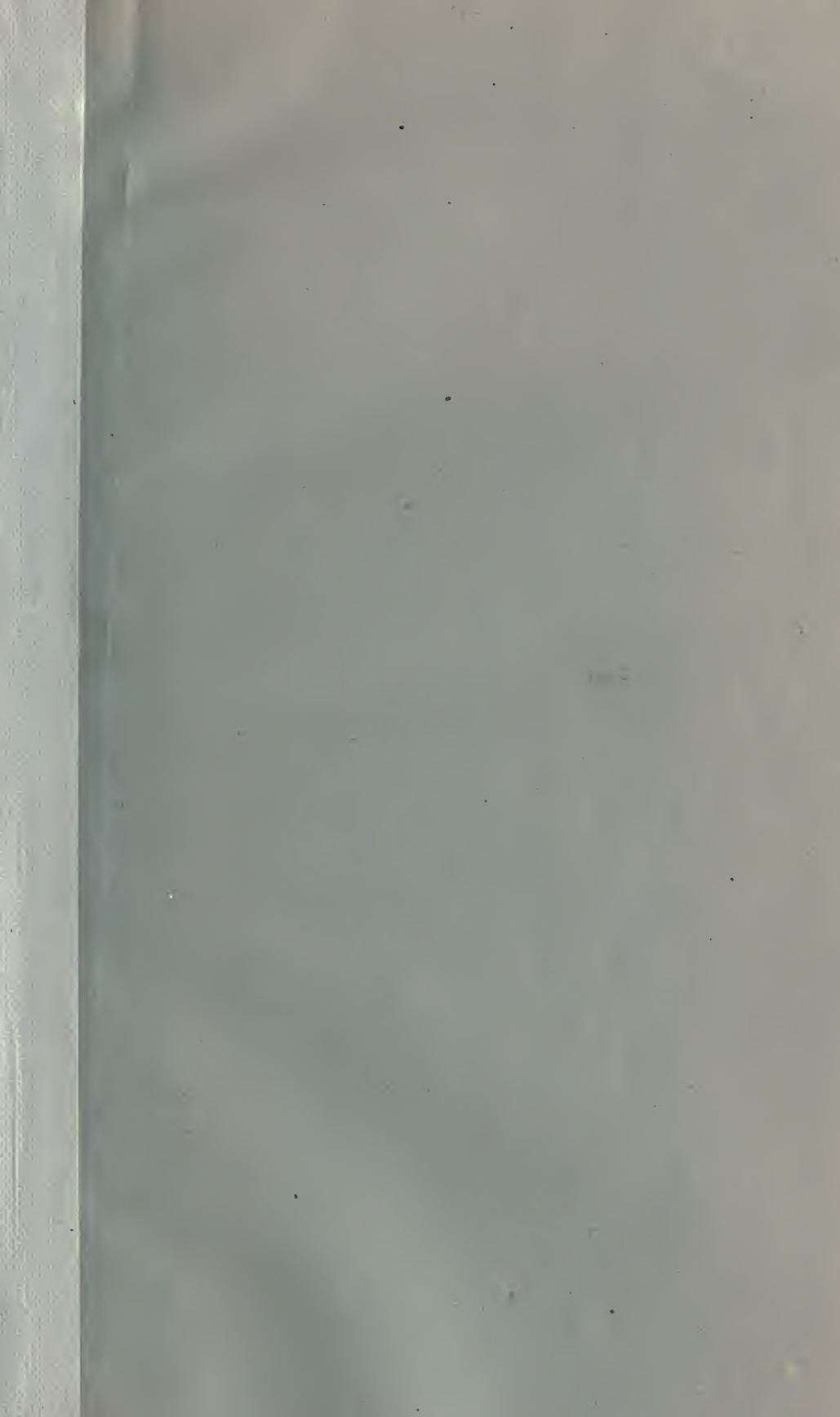
UNIVERSITY OF TORONTO

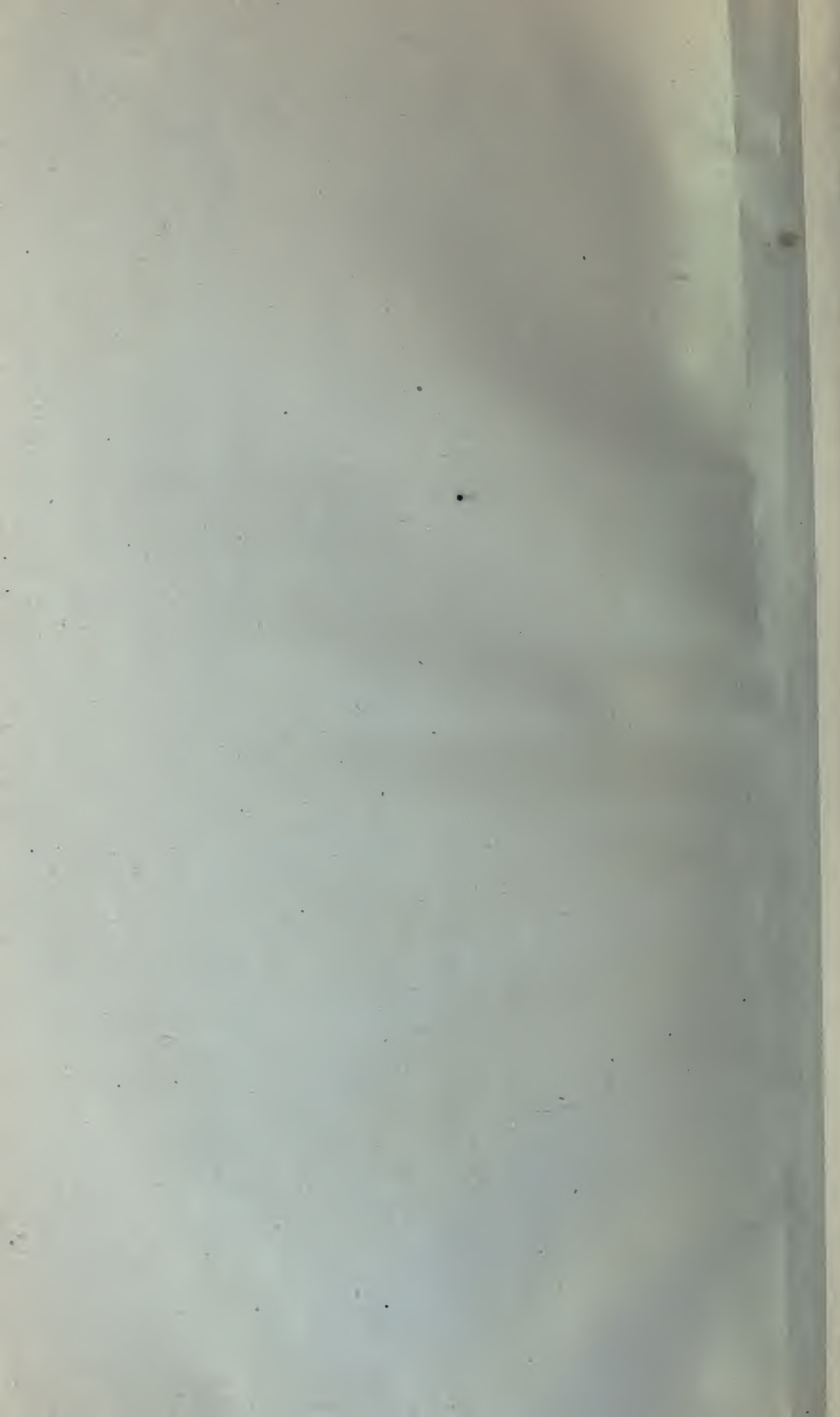

3 1761 00012040 2

PK
925
A53
1911
v. 2

BIBLIOTHECA INDICA:
A
COLLECTION OF ORIENTAL WORKS

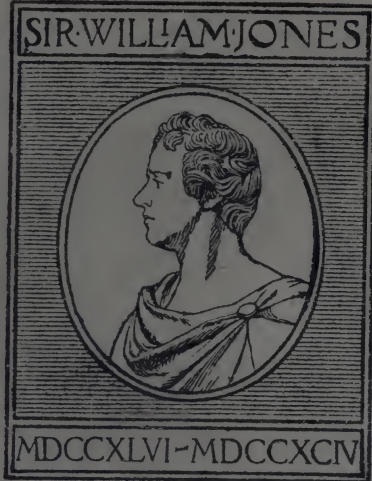
PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.

NEW SERIES, No. 1333.

अमरकोषः ।

AMARAKOŚA H.

A LEXICAL DICTIONARY OF THE SANSKRIT LANGUAGE
WITH TIBETAN VERSION.

EDITED BY

ŚRĪ ŚHOPĀDHYĀYA SĀTIS CHANDRA VIDYĀBHŪŚANA, M.A., Ph.D.,
Principal, Sanskrit College, Calcutta.

FASC. II.

CALCUTTA:

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS;
AND PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY, 1, PARK STREET,
1912.

LIST OF BOOKS FOR SALE

AT THE LIBRARY OF THE

ASIATIC SOCIETY OF BENGAL,

NO. 1, PARK STREET, CALCUTTA,

AND OBTAINABLE FROM

The Society's Agents—

MR. BERNARD QUARITCH, 11, Grafton Street, New Bond Street, London, W.
AND MR. OTTO TARRASSOWITZ, BOOKSELLER, Leipzig, Germany.

Complete copies of those works marked with an asterisk * cannot be supplied—some of the Fasciculi being out of stock.

BIBLIOTHECA INDICA.

Sanskrit Series.

Advaitachintā Kaustubha, Fasc. 1-3 @ /10/ each	...	Rs.	1	15
Aitarāya Brāhmaṇa, Vol. I, Fasc. 1-5; Vol. II, Fasc. 1-5; Vol. III, Fasc. 1-5, Vol. IV, Fasc. 1-8 @ /10/ each	...	...	14	...
Aitareyalocna	...	...	2	...
Amarakoshu, Fasc. I	...	...	2	...
*Ann Bhāṣya, Fasc. 2-5 @ /10/ each	...	...	2	8
Anumana Tīhiti Prasārini, Fasc. I, @ /10/	...	...	0	...
Aṣṭasāhasrikā Prajñāpāramitā, Fasc. 1-6 @ /10/ each	...	...	3	2
Ātmatattvaviveka, Fasc. I	...	...	0	...
Aṅgavaidyeka, Fasc. 1-5 @ /10/ each	...	...	8	...
Avadhāna Kulpalātā, (Sans. and Tibetan) Vol. I, Fasc. 1-9. Vol. II, Fasc. 1-9 @ 1/ each	...	...	18	...
Bālam Bhāṭṭi, Vol. I, Fasc. 1-2, Vol. II, Fasc. 1, @ /10/ each	...	...	1	...
Baudhāyana Śranta Sūtra, Fasc. 1-3; Vol. II, Fasc. 1-4 @ /10/ each	...	...	4	...
Bhāṭṭa Dipikā, Vol. I, Fasc. 1-6; Vol. II, Fasc. 1, @ /10/ each	...	...	4	...
Bauddhasotrasaṅgraha	...	...	2	...
Bṛhaddevatā, Fasc. 1-4 @ /10/ each	...	...	2	...
Bṛhadharma Purāna, Fasc. 1-6 @ /10/ each	...	...	3	...
Bodhicaryāvatāra of Śāntideva, Fasc. 1-5 @ /10/ each	...	...	3	...
Ori Cantinatha Charita, Fasc. 1-3	...	...	1	...
Ātadūṣaṇi, Fasc. 1-2 @ /10/ each	...	...	1	...
Catalogue of Sanskrit Books and MSS., Fasc. 1-4 @ 2/ each	...	...	8	...
*Ātadūṣaṇi Brāhmaṇa, Vol. I, Fasc. 1-7; Vol. II, Fasc. 1-5 Vol. III, Fasc. 1-7; Vol. V, Fasc. 1-4 @ /10/ each	...	...	14	...
Ditto Vol. VI, Fasc. 1-3 @ 1/4/ each	...	...	3	...
Ditto Vol. VII, Fasc. 1-5 @ /10/	...	...	3	...
Ātadūṣaṇi-prajñāpāramitā, Part I, Fasc. 1-16 @ /10/ each	...	...	10	...
*Ātadūṣaṇi Chintāmaṇi, Vol. II, Fasc. 1-25; Vol. III, Part I, Fasc. 1-18, Part II, Fasc. 1-10; Vol. IV, Fasc. 1-6 @ /10/ each	...	...	36	...
Ditto Vol. IV, Fasc. 7-8, @ 1/4/ each	...	...	2	...
Ditto Vol. IV, Fasc. 9-10 @ /10/	...	...	1	...
Ālokavartika, (English), Fasc. 1-7 @ 1/4/ each	...	...	8	...
*Ānta Sūtra of Śāṅkhāyana, Vol I, Fasc. 1-7; Vol. II, Fasc. 1-4; Vol. III, Fasc. 1-4; Vol. 4, Fasc. 1 @ /10/ each	...	...	10	...
Ori Bhāṣyam, Fasc. 1-3 @ /10/ each	...	...	1	...
Dāna Kriyā Kaumudi, Fasc. 1-2 @ /10/ each	...	...	1	...
Gadadhara Paddhati Kālasāra, Vol. I, Fasc. 1-7 @ /10/ each	...	...	4	...
Ditto Ācārasāra, Vol. II, Fasc. 1-4	...	...	3	...
Gobhiliya Grhya Sūtra, Vol. I, @ /10/ each	...	...	3	...
Ditto Vol. II, Fasc. 1-2 @ 1/4/ each	...	...	2	...
Ditto (Appendix) Gobhila Parisista	...	...	2	...
Ditto Grihya Sangraha	...	...	0	...
Haralata	...	...	1	...
Karmapradīp, Fasc. 1	...	...	1	...
Kāla Viveka, Fasc. 1-7 @ /10/ each	...	...	4	...
Kātantra, Fasc. 1-6 @ /12/ each	...	...	4	...
Kāthā Sarit Sāgara, (English) Fasc. 1-14 @ 1/4/ each	...	...	17	...
Kurma Purana, Fasc. 1-9 @ /10/ each	...	...	0	...
Kiranavali, Fasc. I, @ /10/	...	...	0	...
Madana Pārijāta, Fasc 1-11 @ /10/ each	...	...	6	...
Mahā-bhāṣya-pradīpodyota, Vol. I, Fasc. 1-9; Vol. II, Fasc. 1-12; Vol. III, Fasc. 1-10 @ /10/ each	...	...	19	...
Ditto Vol. IV, Fasc. 1-2 @ 1/4 each	...	...	2	...
Manntikā Saṅgraha, Fasc. 1-3 @ /10/ each	...	...	1	...
Mārkaṇḍeya Purāna, (English) Fasc. 1-9 @ 1/- each	...	...	9	...
*Mīmāṃsā Darśana, Fasc. 10-19 @ /10/ each	...	...	0	...
Mugdhahodha Vyakarana, Fasc 1-2, @ /10/ each	...	...	0	...
Nirukta, (2nd edition) Vol. I, Fasc. I @ Rs. 1/4	...	...	1	...

325

अमरकोषः ।

AMARAKOŚAH,

METRICAL DICTIONARY OF THE SANSKRIT LANGUAGE
WITH TIBETAN VERSION.

EDITED BY

ADHYĀYA SATIS CHANDRA VIDYĀBHUŚANA, M.A., PH.D.
*skrit College, Calcutta; Joint Philological Secretary, Asiatic Society
of Bengal; and Fellow of the Calcutta University.*

FASC. II.

CALCUTTA:

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS,
AND PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY, 1, PARK STREET.

1912.

अमरकोषः ।

(अमरसिंहविरचितसंस्कृताभिधानं
भोटभाषानुवादसहितम्)

महामहोपाध्याय

श्रीसतीशचन्द्रविद्याभूषणेन

सम्पादितः ।

द्वितीयखण्डः ।

वङ्गदेशीयामियाटिकसोसाइटिनामधेयसमाजानुमत्या।

कलिकाता राजधान्यां ।

व्याप्टिष्ट-मिशन-यन्त्री मुद्रितः ।

शकाब्दाः १८३४ ।

PK

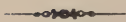
925

A53

1911

V.2.

འཆི་མེད་མཛོད་།

༄༅། སློཾ་ཏཱ་ལྷཱའི་སྐད་དུ། ཨ་མར་གོ་པ། བོད་སྐད་དུ།

འཆི་མེད་མཛོད་ཞེས་བྱ་བ་ཚོགས་གི་གཏེར་

མཛོད་བཞུགས་སོ།།

སློཾ་ཏཱ་ལྷཱའི་ལེ་ཚེ་ཞེས་བྱ་བ་བསྐྲུབ་བྱ་ལ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་

ས་དྲུ་ཤ་ཚུ་བྱེད་ལྷུ་པ་ན་གིས་སྐྱར་བའོ།

རྒྱ་སོ་བྱི་བ་ལོ་གོང་ཁྱིར་ཀ་ལ་ཀ་ཏ་ལ།།

བཤ་ཉིས་ཏ་ མི་ཞོན་པར་ཁང་དུ་སྐྱུན་པའོ།།

वाजिबाह्वर्वागन्धर्वहयसैन्यवसप्तयः ।

आजानेयाः कुलीनाः स्युर्विनीताः साधुवाहिनः ॥ ४४ ॥

इन्द्राग्रोत्तरेण्यन्तः । शिवुस्तुष्टिनान्दुवृत्तवन्दः ।
उदयेनान्दुवृत्तवन्दः । कृष्णानन्दुवृत्तवन्दः ॥ 44

वनायुजाः पारशीकाः काम्बोजा वाह्लिका हयाः ।

ययुरश्वोऽश्वमेधीयो जवनस्तु जवाधिकः ॥ ४५ ॥

वन्देऽनुवृत्तवन्दः । अन्दुवृत्तवन्दः ।
अन्दुवृत्तवन्दः । अन्दुवृत्तवन्दः ॥ 45

पृथः स्थौरौ सितः कर्को रथ्यो वोढा रथस्य यः ।

बालः किशोरो वाम्यश्चा वडवा वाडवङ्गणे ॥ ४६ ॥

अनुवृत्तवन्दः । अन्दुवृत्तवन्दः ।
अन्दुवृत्तवन्दः । अन्दुवृत्तवन्दः ॥ 46

त्रिषाश्वीनं यदश्वेन दिनेनैकेन गम्यते ।

कश्यन्तु मध्यमश्वानां हेषा ह्येषा च निस्वनः ॥ ४७ ॥

अनुवृत्तवन्दः । अन्दुवृत्तवन्दः ।
अनुवृत्तवन्दः । अन्दुवृत्तवन्दः ॥ 47

निगालस्तु गलोद्देशो वृन्दे त्वश्वीय माश्ववत् ।

आस्कन्दितं धौरितकं रेचितं बल्गितं स्रुतम् ॥ ४८ ॥

ङ'यी'द'गु'द'स'त्रे'द'ग'द'द'के'त्रे'व'द'ि'श्रु'ग'स' । ङ'यी'क'ग'स'ङ'स्रि'स'र'द' ।

र'क'द'र'गु'श्रु'ग'स'व'द'ि'र'र'गु'व'द' ।

य'द'स'व'स्र'द'र'क'द'र'गु'द'ि'र'गु'र'गु' ॥ 48

गतयोऽमूः पञ्च धारा घोणा तु प्रोथ मस्त्रियाम् ।

कविका तु खलीनोऽस्त्री शफं क्लीवे खुरः पुमान् ॥ ४९ ॥

कृ'वी'र'द'ि'ङ'स'स'ङ'यी'र'गु'स' । ङ'स'क'ग'ग'उ'व'ो'स'ो'स'यी'ङ' ।

ङ'स्र'व'द'द'के'स'यी'ङ' । स'ी'स'ी'ङ' । ङ'स्रि'ग'स'के'द'स्रि'ग'व'थे ॥ 49

पुच्छोऽस्त्री लोमलाङ्गूले बालहस्तश्च बालधिः ।

त्रिषूपारुत्तलुठितौ परारुत्ते मुहुर्भुवि ॥ ५० ॥

ङ'स'हृ'ग'स'ी'स'ी'ङ'द'स'स'हृ'ग' । वृ'व'र'ङ'ङ'ङ'ङ'ङ'ङ' ।

ग'स्र'स'स्र'ङ'र'र'द'र'द'र'द'र'द'र' । थ'र'व'र'द'र'द'र'स'व'र'द' ॥ 50

याने चक्रिणि युद्धार्थे शताङ्गः स्यन्दनो रथः ।

असौ पुष्परथश्चक्रयानं न समराय यत् ॥ ५१ ॥

श्रे'ग'व'र'द'र'द'र'द'र'द'र' । ग'स्र'व'गु'व'ि'द'ङ'य'ङ'व'व' ।

र'गु'व'द'र'व'ि'द'ङ'र'द'र'के'स'र'द'r'v'ि'द'ङ'र' ।

र'द'र'd'v'v'व'व'व'v'v'ग'स्र'v'v'v'v' ॥ 51

कर्णोरथः प्रवहणं हयनञ्च समं चयम् ।

क्लीवेऽनः शकटोऽस्त्री स्याज्जन्त्री कम्बलिवाह्यकम् ॥ ५२ ॥

क'वरे'पि'द'ङ'र'व'अ'व'द'द' । द'यी'स'अ'रे'क'द'द'अ'कु'द'स'व'म'सु'म' ।

अ'के'द'पि'द'ङ'म'ग'त' । अ'के'क'म'द'ि'व'व'स'म'पि'म'स' ॥ 52

शिविका याप्ययानं स्याद्दोलाप्रेङ्गादिकाः स्त्रियाम् ।

उभौ तु द्वैपवैयाघ्रौ द्वीपिचर्मावृते रथे ॥ ५३ ॥

पि'म'स'द'द'अ'रे'म'स'अ'म'रे'स'व'द'द' । रे'व'म'प'व'अ'स'म'स'व'अ' ।

म'रि'स'म'रे'क'म'पि'म'स'स'म'उ'क'द'd' । स'म'म'स'म'पि'म'स'व'रे'पि'द'ङ'रे ॥ 53

पाण्डुकम्बलसंवीतः स्यन्दनः पाण्डुकम्बली ।

रथे काम्बलवास्त्राद्याः कम्बलादिभिरावृते ॥ ५४ ॥

व'व'द'ग'र'वे'स'म'पि'म'स'v'द'd' । स'कु'क'द'd'व'v'द'g'r' ।

पि'द'ङ'उ'क'व'म'रे'स'v'अ'स'm' । v'v'v'v'अ'स'm'पि'm'स'v'रे ॥ 54

त्रिषु द्वैपादयो रथ्या रथकद्या रथव्रजे ।

धूः स्त्री क्लीवे यानमुखं स्याद्रथाङ्ग मपस्तरः ॥ ५५ ॥

म'सु'म'वे'म'रि'स'अ'म'v'v'v'v'v' । v'v'v'v'रे'रे'क'स'v'वे'v'v' ।

द'रे'वे'वे'd'd'अ'के'द'पि'द'ङ'रे'म'रे' । पि'द'ङ'रे'पि'द'v'v'v'v'v'v' ॥ 55

सव्येष्टदक्षिणस्थौ च संज्ञा रथकुटुम्बिनः ।

रथिनः स्यन्दनारोहा अश्वारोहास्तु सादिनः ॥ ६० ॥

गर्भेणस्यैवैवे सुमेधासागकसासादद । वेदद्वेसात्रेववेसागुवदे ।

दवेकैवेवेदद्वे । उवसावद्वेदद्वे ॥ 60

भटा योधाश्च योद्धारः सेनारक्षास्तु सैनिकाः ।

सेनायां समवेता ये सैन्यास्ते सैनिकाश्च ते ॥ ६१ ॥

दवदददद्वेदद्वेसागकसासादद । सुमेधासागकसासादद ।

सुमेधासागकसासादद । सुमेधासागकसासादद ॥ 61

बलिनो ये सहस्रेण साहस्रास्ते सहस्रिणः ।

परिधिस्थः परिचरः सेनानी र्वीहिनीपतिः ॥ ६२ ॥

सादवेसादददद्वेदद्वेसागकसासादद । वेदद्वेसात्रेववेसागुवदे ।

सुमेधासागकसासादद । सुमेधासागकसासादद ॥ 62

कञ्चुको वारवाणो ऽस्त्री यत्तु मध्ये सकञ्चुकाः ।

बभ्रन्ति तत् सारसनाधिकाङ्गे चाथ शीर्षकम् ॥ ६३ ॥

गङ्गावेसादददद्वेदद्वेसागकसासादद । वेदद्वेसात्रेववेसागुवदे ।

सुमेधासागकसासादद । सुमेधासागकसासादद ॥ 63

श्रीर्षण्यञ्च शिरस्त्रेऽथ तनुत्रं वर्म्म दंशनम् ।

उरश्छदः कङ्कटको जगरः कवचोऽस्त्रियाम् ॥ ६४ ॥

दे'वस'लुस'सोस'स्रव'दद'के । अ'लद'स्रद'स्रवस'सो'क'स्रव ।
ग'व'उ'के'सो'सि'के'के ॥ 64

आमुक्तः प्रतिमुक्तश्च पिनडश्चापिनडवत् ।

सन्नडो वर्म्मितः सज्जो दंशितो व्यूढकङ्कटः ॥ ६५ ॥

सो'क'स्रो'के'दद'कस'स्रु'गस'दद' । सो'क'सद'सि'दस'सो ॥ 65

त्रिषामुक्तादयो वर्म्मभृतां कावचिकं गणे ।

पदाति-पत्ति-पदग-पादातिक-पदाजयः ॥ ६६ ॥

स'स्रु'स'के'स'सो'ल'ल'सो'स'स'स' । सो'क'दद'के'सो'के'स'स'स' ।
क'द'स्रद'क'द'स'स'क'द'द'सो'स'स' । स'द'के'ग'दद'क'द'स्रु'स' ॥ 66

पङ्गश्च पदिकश्चाथ पादातं पत्तिसंहतिः ।

शस्त्राजीवे काण्डपृष्ठाद्युधौयायुधिकाः समाः ॥ ६७ ॥

स'द'स'दद'स'द'के'ग' । दे'वस'क'द'स्रद'के'स'स'दद'द'स्रु'स्रु'स' ।
स'के'के'कस'द'के'दद'स'के'के'क'स' । द'स्रु'ग'स'द'के'ग'स'स'स'स'स'स' ॥ 67

* दस्रुद'सो'स्रु'द ?

कृतहस्तः सुप्रयोगविशिखः कृतपुङ्गवत् ।

अपराङ्गपृषत्कोऽसौ लक्ष्याद् य श्रुतसायकः ॥ ६८ ॥

लस'सु'दस'रव'दगो'स'पु'द'प'र'उ'क'। सु'स'सु'सु'उ'द'स'प'र'।

स'र'व'र'दु'सु'प'र'गो'सो'द'गु'द'प'र'। 68

धन्वी धनुष्मान् धानुष्को निषङ्गस्त्री धनुर्द्धरः ।

स्यात् काण्डवांस्तु काण्डीरः शाक्तीकः शक्तिहेतिकः ॥ ६९ ॥

दु'वि'स'गु'उ'क'द'। स'गु'सो'स'स'द'स'गु'र'द'वि'।

स'द'स'द'वि'स'द'र'द'वि'स'। सु'गु'ग'द'स'द'र'द'वि'।

द'वि'स'स'द'र'द'वि'ग'। 69

याष्टीकपारश्वधिकौ यष्टिपरशुहेतिकौ ।

नैस्त्रिंशिकोऽसिहेतिः स्यात् समौ प्रासिककौन्तिकौ ॥ ७० ॥

द'सु'स'स'द'स'स'द'स'स'द'स'स'द'स'। सु'स'द'वि'स'स'द'स'स'।

स'द'स'स'स'द'स'स'द'स'स'द'स'स'। 70

चर्मी फलकपाणिः स्यात् पताकी वैजयन्तिकः ।

अनुस्रवः सहायश्चानुचरोऽभिसरः समाः ॥ ७१ ॥

उ'स'द'ल'स'स'स'द'स'स'द'स'। सु'गु'g'द'स'स'd'स'।

द'स'स'द'स'स'd'स'd'स'स'स'd'स'स'।

द'स'd'स's'd'स'स'd'स's'। 71

पुरोगाग्रेसर-प्रष्ठाग्रतःसर-पुरःसराः ।

पुरोगमः पुरोगामी मन्दगामी तु मन्थरः ॥ ७२ ॥

सुखं रसो मनुष्यं रसो रसं रसो । सुखं रसं रसं रसं रसं रसं ।
सुखं रसं रसं रसं रसं रसं । सुखं रसं रसं रसं रसं रसं ॥ 72

जङ्घालोऽतिजव स्तुल्यौ जङ्घाकरिकजाङ्घिकौ ।

तरस्वी त्वरितो वेगी प्रजवी जवनो जवः ॥ ७३ ॥

जवः जवः रसं रसं रसं रसं । सुखं रसं रसं रसं रसं ।
सुखं रसं रसं रसं रसं रसं ॥ 73

जय्यो यः शक्यते जेतुं जेयो जेतव्यमाचके ।

जैवस्तु जेता यो गच्छत्यलं विद्विषतः प्रति ॥ ७४ ॥

सुखं रसं रसं रसं रसं रसं । सुखं रसं रसं रसं रसं ।
सुखं रसं रसं रसं रसं रसं ॥ 74

सोऽभ्यमिच्योऽभ्यमिच्योऽप्यभ्यमिच्योण इत्यपि ।

उर्जस्वलः स्यादूर्जस्वी य उर्जोऽतिशयान्वितः ॥ ७५ ॥

सुखं रसं रसं रसं रसं रसं । सुखं रसं रसं रसं रसं ।
सुखं रसं रसं रसं रसं रसं ॥ 75

स्यादुरस्वानुरसिलो रथिरो रथिको रथी ।
कामगाम्यनुकामीनो ह्यत्यन्तीन स्तथा मृशम् ॥ ७६ ॥

मद'ल्लिमा'पेक'दु'हु'अ'से'द'प। म'द'सु'द'सु'व'सि'अ'दो।
पे'द'द'र'सि'पे'द'द'र'व'द'मा। अ'दो'द'अ'द'द'द'के'द'द'स'क'ग'स'अ'द'गो।
द'मा'अ'द'गो'दे'व'ले'क'सु'व'दु'अ'द'गो ॥ 76

शूरो वीरश्च विक्रान्तो जेता जिष्णुश्च जित्वरः ।
सांयुगीनो रणे साधुः शस्त्राजीवादय स्त्रिषु ॥ ७७ ॥

द'स'अ'द'द'द'हु'अ'से'द'दो'वो'अ'म'ले'क'। म'द'द'द'अ'द'द'के'द'द'स'पु'द'प।
म'सु'अ'अ'म'द'द'द'अ'द'स'स'प'द'द'। स'के'क'क'स'अ'के'व'अ'से'म'स'म'सु'अ ॥ 77

ध्वजिनी वाहिनी सेना पृतनानीकिनी चमूः ।
वरूथिनी बलं सैन्यं चक्रञ्चानीक मस्त्रियाम् ॥ ७८ ॥

सु'अ'स'के'क'द'द'के'व'ले'क'प'द'द'। द'स'म'द'प'के'द'द'द'स'द'द'के'।
द'स'म'द'द'द'सु'अ'के'क'स'प'द'द'। सु'अ'स'गु'द'द'द'अ'द'द'अ'द'द'।
के'क'स'p'द'द'स'के'के'से'के'के' ॥ 78

ब्यूहत्तु बलविन्यासो भेदा दण्डादयो युधि ।
प्रत्यासरो ब्यूहपार्ष्णिः सैन्यपृष्ठे प्रतिग्रहः ॥ ७९ ॥

द'सु'अ'के'क'स'd'स'स'gु'द'म'द'p'के'। दे'द'द'द'द'सु'अ'से'म'स'अ'सु'अ'प'के'स'से'।
सु'अ'अ'अ'द'व'गे'द'p'सु'अ'द'द'। द'स'म'गु'द'v'के'अ'अ'स'अ'द'द'के'p ॥ 79

एकेभैकरथा चश्चा पत्तिः पञ्चपदातिका ।

पच्यङ्गै स्त्रिगुणैः सर्वैः क्रमादाख्या यथोत्तरम् ॥ ८० ॥

स्त्रिगुणैः सर्वैः क्रमादाख्या यथोत्तरम् ॥

स्त्रिगुणैः सर्वैः क्रमादाख्या यथोत्तरम् ॥

गुणैः सर्वैः क्रमादाख्या यथोत्तरम् ॥ 80

सेनामुखं गुल्मगणौ वाहिनी पृतना चमूः ।

अनीकिनी दशानीकिन्यष्टौहिण्यथ सम्पदि ॥ ८१ ॥

सेनामुखं गुल्मगणौ वाहिनी पृतना चमूः ।

अनीकिनी दशानीकिन्यष्टौहिण्यथ सम्पदि ॥ 81

सम्पत्तिः श्रीश्च लक्ष्मीश्च विपत्त्यां विपदापदौ ।

आयुधन्तु प्रहरणं शस्त्र मस्त्र मथास्त्रियौ ॥ ८२ ॥

सम्पत्तिः श्रीश्च लक्ष्मीश्च विपत्त्यां विपदापदौ ।

आयुधन्तु प्रहरणं शस्त्र मस्त्र मथास्त्रियौ ॥ 82

धनुश्चापौ धन्वशरासनकोदण्डकार्मुकम् ।

इष्ठासोऽप्यथ कर्णस्य कालपृष्ठं शरासनम् ॥ ८३ ॥

धनुश्चापौ धन्वशरासनकोदण्डकार्मुकम् ।

इष्ठासोऽप्यथ कर्णस्य कालपृष्ठं शरासनम् ॥ 83

कपिध्वजस्य गाण्डीवगाण्डिवौ पुन्नपुंसकौ ।
कोटि रस्याटनी गोधा तले ज्याघातवारणे ॥ ८४ ॥

श्रीरक्षुव'गणु'वि'गु'ह्री'रे । श्लेसा'सु'दसा'वि'स'वि'द'द' ।
गणु'यी'स'के'मा'स'ज'र'कु' । गो'दु'द'मा'द'स'मा'*द'मा'ग'अ'र'वे ॥ 84

लस्तकस्तु धनुर्मर्धं मौर्वी ज्या शिञ्जिनी गुणः ।
स्यात् प्रत्यालीढ मालीढ मित्यादि स्थानपञ्चकम् ॥ ८५ ॥

दधु'ग'वि'क'द'स'द'रे । गणु'गु'द'स'द'स'द'स'द'स'द'रे ।
ग'ये'र'व'कु'द'स'ग'य'स'व'कु'द'स'द'स'ये'ग'स'द'रे । ग'र'स'वि'क'स'द'स'द'रे'स'रे ॥

85

लक्ष्यं वेध्यं शरव्यञ्च शराभ्यास उपासनम् ।
पृषत्कवाणविशिखा अजिह्वगखगाशुगाः ॥ ८६ ॥

स'द'द'द'स'स'के'क'क'द'द'रे । द'ये'द'स'स'स'स'स'द'रे ।
स'द'द'द'द'द'द'द'द'द'रे । द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'रे ॥ 86

कलम्बमार्गणशराः पञ्ची रोप इषु द्वयोः ।
प्रश्नेडनास्तु नाराचाः पश्नो वाज स्त्रिषूत्तरे ॥ ८७ ॥

क'स'स'द'द'द'द'द'द'द'द'द'रे । ग'ये'ग'स'स'स'स'द'द'द'द'द'रे ।
द'स'स'स'स'd'द'd'd'd'd'द'द'द'द'रे । श्ले'द'द'द'द'द'd'd'd'd'द'द'द'द'रे ॥ 87

निरस्तप्रहिते वाणे विषाक्ते दिग्धलिप्तकौ ।
तूष्णीपासङ्गतूष्णीरनिघङ्गा इषुधि द्वयोः ॥ ८८ ॥

वि'सङ्'वि'सद'द'स'स'स' । दु'म'उ'स'स'द'वि'वि'दु'गौ ।
द'द'स'स'द'द'स'स'दु'र' । उ'उ'उ'उ'स'द'द'वि'वि'स'द'द'स' ॥ 88

तूष्ण्यां खड्गे तु निस्त्रिंशच्चन्द्रहासासिरिष्टयः ।
कौश्लेयको मण्डलाग्रः करपालः कृपाणवत् ॥ ८९ ॥

स'स'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि' । वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि' ।
स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स' । वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि' ॥ 89

त्सरुः खङ्गादिमुष्टौ स्यान्मेखला तन्निबन्धनम् ।
फलकोऽस्त्री फलं चर्म संग्राहो मुष्टिरस्य यः ॥ ९० ॥

वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि' । वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि' ।
वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि' । वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि' ॥ 90

द्रुघणे मुद्गरघनौ स्यादीली करपालिका ।
भिन्दिपालः सृग स्तुल्यौ परिघः परिघातनः ॥ ९१ ॥

वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि' । वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि' ।
वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि' । वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि'वि' ॥ 91

द्वयोः कुठारः स्वधितिः परशुश्च परश्वधः ।
स्याच्छस्त्री चासिपुत्री च छुरिका चासिधेनुका ॥ ९२ ॥

महिषा'प'ङ्गे'दु'ङ्ग'द'प'र'पु। द'म'ङ्ग'द'र'ङ्ग'ख'दे।
छु'ग्री'ग्री'पु'द'छु'द'ग। द'प'ग्री'पु'ग'गु'दे ॥ 92

वा पुंसि शल्यं शङ्कु ना शर्व्वला तोमरोऽस्त्रियाम् ।
प्रासस्तु कुन्तः कौणस्तु स्त्रियः पाल्यश्रिकोटयः ॥ ९३ ॥

द'प'द'स'दु'द'प'प'म'स'द'द'द'। स'द'द'द'द'द'द'द'द'द'।
प'म'स'द'द'गु'द'द'द'द'द'द'द'। द'द'द'द'द'द'द'द' ॥ 93

सर्वाभिसारः सर्वौघः सर्वसन्नहनार्थकः ।
लोहाभिहारोऽस्त्रभृतां राज्ञां नीराजनाविधिः ॥ ९४ ॥

गु'द'ग्री'क'स'द'द'द'द'। गु'द'ग्री'स'ग्री'द'द'द'द'।
ग्री'द'द'द'द'द'द'द'। द'द'द'द'द'द'द'द' ॥ 94

यत्सेनयाभिगमन मरौ तदभिषेणनम् ।
यात्रा ब्रज्याभिनिर्याणं प्रस्थानं गमनं गमः ॥ ९५ ॥

म'द'द'द'द'द'द'द'। द'द'द'द'द'द'द'।
द'द'द'द'द'द'द'। द'द'द'द'द'द' ॥ 95

* For २५ ?

स्यादासारः प्रसरणं प्रचक्रं चलितार्थकम् ।

अहिदान् प्रत्यभीतस्य रणे यान मतिक्रमः ॥ ९६ ॥

अःरेणःदसवाःदः२६०वाःपरेःदे० । ३४ःसिःदःवःदः२६१वाःसिःदःदः ।

वा५५५ःदुः२६२वाःकेः५५५ःवःदः५५५ ॥ ९६

वैतालिका बोधकरा आक्रिका घाण्टिकार्थकाः ।

स्यु र्मागधास्तु मगधा वन्दिनः स्तुतिपाठकाः ॥ ९७ ॥

सिःदुःसिःवाःसिःसिःदे० । २६३ःसिःसिःदः२६४ःसिःसिःसिःसिःसिः ।

सु५५५ःवःसःसःसःसिःसिःदुःगः । सु५५५ःदः५५५ःवःसःसिःसिःदः ॥ ९७

संशक्तकास्तु समयात् संग्रामादनिवर्त्तिनः ।

रेणु द्वयोः स्त्रियां धूलिः पांशुर्ना न द्वयो रजः ॥ ९८ ॥

वा५५५ः२६५ः२६६वाःदुःसःवा५५५ः२६७ःवः५५५ ।

दुःसः५५५ःवा५५५ःसिःसिःसिःदुःसः । दुःसः५५५ःवा५५५ःदुःसःसःदः ॥ ९८

चूर्णे श्लोदः समुत्पिञ्जलिपिञ्जली मृशमाकुले ।

पताका वैजयन्ती स्यात् केतनं ध्वज मस्त्रियाम् ॥ ९९ ॥

सुःसःदः५५५ःदुःरे० । सुःसः२६८वाःदः२६९वाःदः ।

२७०ःसःवःदः५५५ःसुःसःसिःदः । २७१ःसुःसःसःसिःदः५५५ ।

दुःसः५५५ःसिःसिःसिः ॥ ९९

सा वीराशंसनं युद्धभूमि र्यातिभयप्रदा ।

अहं पूर्वं महं पूर्वं मित्यहंपूर्विका स्त्रियाम् ॥ १०० ॥

दुःखेन द्रुमनासं पदे सं गतिं दद । ऐकं दुःखेनासं पदं न दुःखेन ।

दःखं दःखं ज्ञेयं ज्ञेयं प । नदं नदं ज्ञेयं ज्ञेयं ॥ 100

आहोपुरुषिका दर्पाद् या स्यात् सम्भावनात्मनि ।

अहमहमिका तु सा स्यात् परस्परं यो भवत्यहङ्कारः ॥ १०१ ॥

सकैः केषु ज्ञेयं सुप्रमाणं प उक् । दःखं उक् ज्ञेयं सं ।

दःखं ज्ञेयं ज्ञेयं प उक् । नदं ज्ञेयं दःखं प उक् ॥ 101

द्रविणन्तरः सहो बल शौर्याणि स्थाम श्रुष च ।

शक्तिः पराक्रमः प्राणो विक्रम स्वतिशक्तिता ॥ १०२ ॥

दकैः सदे प्रपदं नदं दुःखं पदे दद । ज्ञेयं ददं ददं ददं उक् दं सदे ।

दुःखं ज्ञेयं पदे सदे पदे । नदं ददं ऐकं दुःखं पदे ॥ 102

वीरपाणन्तु यत्पानं वृत्ते भाविनि वा रणे ।

युद्ध मायोधनं जन्यं प्रधनं प्रविदारणम् ॥ १०३ ॥

ददं पदे नदं पदे नदं ज्ञेयं पदे । कदं ददं नदं पदे नदं पदे ।

ददं नदं पदे नदं पदे नदं पदे । ददं नदं पदे नदं पदे ॥ 103

मृध मास्कन्दनं संख्यं समीकं साम्परायिकम् ।

अस्त्रियां समरानीकरणाः कलहविग्रहौ ॥ १०४ ॥

मिह्रुः सुः सुः सः सुः दः । मः सुः दः सः दः सः सः ।

मः सुः दः सः सः सुः दः । मः सुः दः सः सः सुः दः ॥ 104

सम्प्रहाराभिसम्यातकलिसंस्फोटसंयुगाः ।

अभ्यामर्हसमाघातसंग्रामाभ्यागमाहवाः ॥ १०५ ॥

मः सुः दः सः सः सुः दः । मः सुः दः सः सः सुः दः ।

मः सुः दः सः सः सुः दः । मः सुः दः सः सः सुः दः ॥

105

समुदायः स्त्रियः संयत्समित्याजिसमिद्दुधः ।

नियुद्धं बाहुयुद्धेऽथ तुमुलं रणसङ्कुले ॥ १०६ ॥

मः सुः दः सः सः सुः दः । मः सुः दः सः सः सुः दः ।

मः सुः दः सः सः सुः दः । मः सुः दः सः सः सुः दः ॥ 106

खेडा तु सिंहनादः स्यात् करिणां घटना घटा ।

क्रन्दनं योधसंरावो वृंहितं करिगर्जितम् ॥ १०७ ॥

मः सुः दः सः सः सुः दः । मः सुः दः सः सः सुः दः ।

मः सुः दः सः सः सुः दः । मः सुः दः सः सः सुः दः ॥ 107

विस्फारो धनुषः स्वानः पटहाडम्बरौ समौ ।
 प्रसभन्तु बलात्कारो हठोऽथ खलितं छलम् ॥ १०८ ॥

वेष्म'र'के'ग'रु'प'स्त्र'। अ'प्रु'ग'ए'र'स'प'र'रे'द'ग'स'कु'द'स'।
 'ग'प'स्त्र'ए'द'क'स'स'ग'ए'रे'। रे'के'स'अ'प्रु'ए'द'रे'र'व'द'द' ॥ 108

अजन्थं क्लीवमुत्पात उपसर्गः समं त्रयम् ।
 मूर्च्छा तु कश्मलं मोहोऽपावमर्दस्तु पीडनम् ॥ १०९ ॥

सि'प'रे'स'स'के'र'द'स'स'स'ए'द'। रे'र'व'स'स'र'द'के'स'कु'द'स'प'ग'स'स'।
 व'कु'ए'द'स'स'रे'र'द'अ'रे'ग'स'प'रे'। स'र'व'द'के'अ'रे'र'प'रे' ॥ 109

अभयवस्कन्दनं त्वभ्यासादनं विजयो जयः ।
 वैरशुद्धिः प्रतीकारो वैरनिर्यातनञ्च सा ॥ ११० ॥

स'स'प'द'द'के'स'स'स'स'रे'। स'स'p'v'द'के'के'स'p'v'स'स'।
 अ'प्रु'ए'd'उ'के'द'स'स'र'ए'द'। अ'रे'रे'v'र'ग'स'p'v'd'p'अ'रे'रे'v'र'g'स' ॥

110

प्रद्रावोद्द्रावसंद्रावसन्दावा विद्रवो द्रवः ।
 अपक्रमोऽपयानञ्च रणे भङ्गः पराजयः ॥ १११ ॥

वे'रे's'द'द'रे'रे'g'स'd'd'स'p'v'd'। सि'र'v'v'र'v'v'v'v'v'v'।
 अ'वे'रे'p'v'रे'रे'रे'। ग'स'p'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v' ॥ 111

उद्धारोऽर्थप्रयोगस्तु कुसीदं वृद्धिजीविका ।

याच्चाप्राप्तं याचितकं नियमादापमित्यकम् ॥ ४ ॥

देवः सुदेवः देवः देवः देवः देवः । सुदेवः देवः देवः देवः देवः ।

देवः देवः देवः देवः देवः ॥ 4

उत्तमर्णाधमर्णौ द्वौ प्रयोक्तृग्राहकौ क्रमात् ।

कुसीदिको वाङ्मुषिको वृद्धाजीवश्च वाङ्मुषिः ॥ ५ ॥

देवः सुदेवः देवः देवः देवः । सुदेवः देवः देवः देवः देवः ।

देवः देवः देवः देवः देवः । देवः देवः देवः देवः देवः ॥ 5

श्लेचाजीवः कर्षकश्च कृषकश्च कृषीबलः ।

श्लेचं ब्रैहेयशालेयं ब्रीहिशाल्युद्भवोचितम् ॥ ६ ॥

देवः देवः देवः देवः देवः । सुदेवः देवः देवः देवः देवः ।

देवः देवः देवः देवः देवः । देवः देवः देवः देवः देवः ॥ 6

यव्यं यवक्यं यष्टिक्यं यवादिभवनं हि यत् ।

तिल्यतैलीनवन्माषोमाणुभङ्गा द्विरूपता ॥ ७ ॥

देवः देवः देवः देवः देवः । देवः देवः देवः देवः देवः ।

देवः देवः देवः देवः देवः । देवः देवः देवः देवः देवः ॥ 7

तोक्मस्तु तत्र हरिते कलायस्तु सतीलकः ।

हरेणुखण्डिकौ चास्मिन् कोरदूषस्तु कोद्रवः ॥ १६ ॥

संज्ञितं च किं चूटं चरे । स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् ।

स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् । गौ स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् ॥ 16

मङ्गल्यको मसूरोऽथ मुङ्गष्ठकमपष्ठकौ ।

वनमुङ्गे सर्षपे तु द्वौ तन्तुभकदम्बकौ ॥ १७ ॥

वण्णपिसं दं किं स्रक् स्रक् । स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् ।

वण्णपिसं स्रक् स्रक् । दण्णं दं स्रक् स्रक् वण्णपिसं स्रक् स्रक् ॥ 17

सिद्धार्थन्वेष धवलो गोधूमः सुमनः समौ ।

स्याद्यावकस्तु कुल्माषश्चणको हरिमन्यकः ॥ १८ ॥

दं किं स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् । स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् ।

वण्णपिसं स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् । स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् ॥ 18

द्वौ तिले तिलपेजश्च तिलपिङ्गश्च निष्फले ।

श्ववः श्लुधाभिजननो राजिका कृष्णिकासुरी ॥ १९ ॥

वण्णपिसं स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् । स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् ।

स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् । स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् स्रक् ॥ 19

माषादयः शमीधान्ये श्रुकधान्ये यवादयः ।

शालयः कलमाद्याश्च षष्टिकाद्याश्च पुंस्यमी ॥ २४ ॥

स्रक्'स'ल'सो'म'स'स'स'सु'दि'द'सु । श्ले'स'दि'द'सु'वि'क'स'ल'सो'म'स' ।

सु'ल'ल'ल'द'द'ग'ल'स'सो'म'स'स'स' । सु'म'तु'स'सो'म'स'सो'द'दि'क'स'स' ॥ 24

तृणधान्यानि नीवाराः स्त्री गवेधु गर्वेधुका ।

अथोऽग्रं मुषलोऽस्त्री स्यादुदूखल मुलूखलम् ॥ २५ ॥

तु'यी'द'सु'द'द'वि'सु'द' । स'वि'म'वे'दु'क'वे'दु'ग'दि' ।

सु'म'स'स'उ'उ'क'द'द'दु'क'प'दि'दि' । स'स'वि' । सु'क'द'द'द'सु'स'दि'स'म'वि'दि' ॥ 25

प्रस्फोटनं शूर्पं मस्त्री चालनी तितउः पुमान् ।

स्यूतप्रसेवौ काण्डोलपिटौ कटकिलिञ्जकौ ॥ २६ ॥

श्ले'स'स'स'सु'द'स'स'वि'वि' । स'स'स'स'द'द'वि'क'स'स'स'दि' ।

सु'द'द'द'उ'सु'व'स'स'स' । सु'सु'म'स'स'स'स'स'द'म'स'स'द'स' ॥ 26

समानौ रसवत्यान्तु पाकस्थानमहानसे ।

पौरोगव स्तदध्यक्षः सूपकारास्तु वल्लवाः ॥ २७ ॥

सो'सु'क'स'स'स'स'स'स' । स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स' ॥ 27

घटः कुटनिपा वस्त्रौ शरावो वड्ढमानकः ।

चट्टजौघं पिष्टपचनं कंसोऽस्त्री पानभाजनम् ॥ ३२ ॥

सुस'व'र्ष'व'र्ष'व'र्ष'व'र्ष' । मस'स'र'द'र'व'र्ष'व'र्ष' ।

सुस'व'र्ष'व'र्ष'व'र्ष'व'र्ष' । मस'स'र'द'र'व'र्ष'व'र्ष' ॥ ३२ ॥

कुतूः कृत्तेः स्नेहपात्रं सैवाल्पा कुतुपः पुमान् ।

सर्व्यमावपनं भाण्डं पात्रमात्रे च भाजनम् ॥ ३३ ॥

कुतू'गो'सुवस'सुस'सुव' । कुतू'व'कुतू'व'सुव' ।

कुतू'व'कुतू'व'सुव' । कुतू'व'कुतू'व'सुव' ॥ ३३ ॥

दर्व्विः कम्बिः खजाका च स्यात्तर्हूँ ह्रीरुहस्तकः ।

अस्त्री शाकं हरितकं शिग्रुस्य तु नाडिका ॥ ३४ ॥

सुवस'व'सुव'सुव' । सुवस'व'सुव'सुव' ।

सुवस'व'सुव'सुव' । सुवस'व'सुव'सुव' ॥ ३४ ॥

कडम्बश्च कलम्बश्च वेसवार उपस्करः ।

तिन्तिडौकञ्च चुक्रञ्च वृष्णाम्ब मथ वेल्लजम् ॥ ३५ ॥

द'व'सुव'सुव'सुव' । सुव'सुव'सुव'सुव' ।

द'व'सुव'सुव'सुव' । सुव'सुव'सुव'सुव' ॥ ३५ ॥

मरीचं कोलकं कृष्णमूषणं धर्मपत्तनम् ।

जौरको जरणोऽजाजी कणाः कृष्णे तु जौरके ॥ ३६ ॥

म'रि'उम'द'गो'ल'गं । क'प'पे'रे'र'क'के'स'गु'र'क ।

रे'र'रे'र'अ'र'रे' । रे'म'स'म'क'प'पे'रे'र'सु'पु'रे* ॥ ३६

सुषवी कारवी पृथ्वी पृथुः कालोपकुञ्चिका ।

आर्द्रकं शृङ्गवेरं स्यादथ च्छत्रा वितुन्नकम् ॥ ३७ ॥

ग'र'वी'र'स'द'र'के । सु'के'क'क'प'पे'रे'र'क'प'स ।

क'प'प'रे'र'द'र'के'र'उ'क'के' । रे'क'स'म'प'प'उ'क'उ'सु'द'र' ॥ ३७

कुस्तुम्बुरु च धन्याक मथ शुण्ठी महौषधम् ।

स्त्रीनपुंसकयोर्विश्वं नागरं विश्वभेषजम् ॥ ३८ ॥

गु'सु'म'सु'र'सो'व'उ'क' । रे'क'स'क'द'र'क'के'क'द'र' ।

सो'द'र'म'के'र'प'म'स'उ'द'र' । सु'द'र'सु'रे'र'प'प'क'द'र'के ॥ ३८

आरनालक-सौवौर-कुल्माषाभियुतानि च ।

अवन्तिसोम-धान्याम्ल-कुञ्जलानि च काञ्जिके ॥ ३९ ॥

उ'म'सो'सु'र'सो'गु'ल'म'प' । सु'म'सु'र'सु'र'उ'क'अ'म'प' ।

सु'र'सु'र'द'र'के'ग'के'ग ॥ ३९

* रे'म'सु'रे ?

पूपोऽपूपः पिष्टकः स्यात् करभो दधिसक्तवः ।
भिस्सा स्त्री भक्त मन्थोऽन्न मोदनोऽस्त्री स दीदिविः ॥ ४८ ॥

द्वेषा'व'क'द'सु'क'द'स'व'द' । त्रै'त्रै'त्रै'द'स'सु'द'व'द' । त्रै'त्रै'त्रै'द'स'सु'द'व'द' ।
त्रै'त्रै'त्रै'द'स'सु'द'व'द' । त्रै'त्रै'त्रै'द'स'सु'द'व'द' ॥ 48

भिस्सटा दग्धिका सर्व्वरसाग्रे मण्ड मस्त्रियाम् ।
मासराचामनिस्त्रावा मण्डे भक्तसमुद्भवे ॥ ४९ ॥

व'त्रै'व'द'स'सु'द'व'द' । त्रै'त्रै'त्रै'द'स'सु'द'व'द' ।
द'स'सु'द'व'द' । त्रै'त्रै'त्रै'द'स'सु'द'व'द' ॥ 49

यवागूरुष्णिका आणा विलेपी तरला च सा ।
गव्यं त्रिषु गवां सर्व्वं गोविड् गोमय मस्त्रियाम् ॥ ५० ॥

य'व'ग'र'ु'ष'ण'ि'क'ा' । आ'णा' । व'ि'ल'े'पी' । त'र'ला' । च' । सा' ।
ग'व'्य' । त्रि'षु' । ग'वां' । स'र्व्व' । गो'वि'ड् । गो'म'य' । म'स्त्र'ि'य'ाम् ॥ 50

तत्तु शुष्कं करीषोऽस्त्री दुग्धं क्षीरं पयः समम् ।
पयस्य माज्यदध्यादि चप्स्यं दधि घनेतरत् ॥ ५१ ॥

त'त्तु' । शु'ष्क' । क'री'ष'ो' । अ'स्त्री' । दु'ग्ध' । क्षी'र' । प'यः' । स'म'म् ॥
प'य'स्य' । मा'ज्य' । द'ध्या'दि' । च'प्स्य' । द'धि' । घ'ने'तर'त् ॥ 51

* For त्रै'त्रै'त्रै'द'स'सु'द'व'द' ।

घृत माज्यं हविः सर्पिर्नवनौतं नवोद्धृतम् ।

तत्तु हैयङ्गवीनं यत् ह्योगोदोहोद्भवं घृतम् ॥ ५२ ॥

ब्रुव'स'ब्रुव'स'व'स्ये'वा'ह'स'स' । स'स'ब्रु'व'द'स'स'व'स'स'द' ।

दे'के'के'य'ङ्ग'वी'नं । स'द'ले'वा'स'स'क'द'व'व'ले'स'स' ॥ 52

दण्डाहतं कालश्रेय मरिष्टमपि गोरसः ।

तक्रं ह्युदश्विन्मथितं पादाम्बुर्द्धाम्बुनिर्जलम् ॥ ५३ ॥

द'नु'वा'सु'स'द'स'व'ले'स'स'द' । ह'सु'स'क'व'सु'द'स'व'ले' ।

स'स'दे'के'ह'क'द'स'स' । ह'सु'दे'व'के'ह'स' ॥ 53

मण्डं दधिभवं मस्तु पीयूषो ऽभिनवं पयः ।

आशनाया बुभुक्षा क्षुद् ग्रासस्तु कवलार्थकः ॥ ५४ ॥

ले'स'ह'के'ले'स'स'सु' । स'के'दे'स'स'स'स' ।

स'स'द'दे'स'स'द'दे'स'स'स' । स'स'द'के'स'स'स' ॥ 54

सपीतिः स्त्री तुल्यपानं सग्धिः स्त्री सहभोजनम् ।

उदन्या तु पिपासा तृट् तर्षा जग्धिस्तु भोजनम् ॥ ५५ ॥

ह'स'स'स'स'द'स'स' । स'स'स'स'स'स'd'स'd'स'स' ।

ह'स'd'दे'स'स'd'दे'स'स' ।

व'ले'स'स'स'स'd'स's'स'स'स'd' ॥ 55

* स'स'd' ?

जेमनं लेप आहारो निघसो न्याद इत्यपि ।
सौहित्यं तर्पणं तृप्तिः फेला भुक्तसमुज्झितम् ॥ ५६ ॥

अक्षय'स'त्र'स'त्र'स'द'रि । त्र'त्र'स'व'त्र'स'व'द'द'द'द' ।
अक्षय'स'द'द'स'स'द'द'स'स'द' । स'व'स'त्र'स'व'त्र'स'स'द' ॥ 56

कामं प्रकामं पर्याप्तं निकामेष्टं यथेप्सितम् ।
गोपे गोपाल-गोसङ्घ-गोधुगाभीर-वल्लवाः ॥ ५७ ॥

अद'द'व'द'व'अद'द'व'द'द' । त्र'व'क'व'स'व'स'द' ।
अद'द'व'द'व'स'स'त्र'स'व'द'द' । व'अ'द'त्र'स'स'स'स'स'स' ॥ 57

गोमहिष्यादिकं पादबन्धनं द्वौ गवीश्वरे ।
गोमान् गोमौ गोकुलन्तु गोधनं स्याद्गवां व्रजः ॥ ५८ ॥

व'द'द'स'त्र'स'स'स'स' । त्र'द'द'द'द'द'द'द' ।
व'द'द'स'त्र'स'स'स'स' । त्र'द'द'द'द'द'द' ॥ 58

त्रिषाशितङ्गवीन न्तङ्गावो यचाशिताः पुराः ।
उक्षा भद्रो वलीवर्ह ऋषभो वृषभो वृषः ॥ ५९ ॥

त्र'स'स'स'स'स' । त्र'द'द'द'द' ।
अद'द'स'त्र'स'स'स' । त्र'द'द'द'द' ॥ 59

अनड्वान् सौरभेयो गौ रुश्यां संहति रौशकम् ।
गव्या गोत्रा गवां वत्सधेन्वो वर्वात्सकधैनुके ॥ ६० ॥

वैशा'उक्'कैशा'स'श्रु'गै। स'श्रु'स'कैशा'स'स'र'र'र'र'॥
'स'र'र'र'र'र'र'। स'र'र'र'॥ 60

वृषो महान्महोशः स्याद्वृद्धोशस्तु जरङ्गवः ।
उत्पन्न उश्या जातोशः सद्योजातस्तु तर्णकः ॥ ६१ ॥

श्रु'स'वैशा'कैशा'र'र'। स'र'र'श्रु'श्रु'श्रु'श्रु'॥
वैशा'श्रु'श्रु'श्रु'श्रु'श्रु'श्रु'॥ 61

शकत्करिस्तु वत्सः स्याद्वत्सवत्सतरौ समौ ।
आर्षभ्यः षण्डतायोग्यः षण्डो गोपतिरिट्चरः ॥ ६२ ॥

शक'र'र'र'र'र'र'। स'र'र'र'र'र'र'॥
स'र'र'र'र'र'र'॥ 62

स्कन्धप्रदेशस्तु वहः साक्षा तु गलकम्बलः ।
स्यान्नस्तितस्तु नस्योतः प्रष्टवाद्युगपार्श्वगः ॥ ६३ ॥

र'र'र'र'र'र'। स'र'र'र'र'र'र'॥
र'र'र'र'र'र'र'॥ 63

द्विहायनी द्विवर्षा गौरेकाब्दा त्वेकहायनी ।
चतुरब्दा चतुर्हायण्येवं त्र्यब्दा त्रिहायणी ॥ ६८ ॥

द्विंशतिशतस्य द्वाविंशतिशतस्य । द्विंशतिशतस्य द्वाविंशतिशतस्य ॥ 68

वशा बन्ध्या ऽवतोका तु स्रवज्ञर्भाथ सन्धिनी ।
आक्रान्ता वृषभेणाय वेहज्ञर्भोपघातिनी ॥ ६९ ॥

वेदुःसिदन्दवः स्रवज्ञर्भो । अश्वः दन्तवेदुःसिदन्द ।
द्विदन्दः पदन्दः स्रवज्ञर्भो । द्विदन्दः पदन्दः स्रवज्ञर्भो ॥ 69

काल्यापसर्थ्या प्रजने प्रष्टौही बालगर्भिणी ।
स्यादचण्डी तु सुकरा बहुसूतिः परेष्टुका ॥ ७० ॥

दुःस्रवः स्रवः स्रवः स्रवः । स्रवः स्रवः स्रवः स्रवः ।
अश्वः स्रवः स्रवः स्रवः । स्रवः स्रवः स्रवः स्रवः ॥ 70

चिरसूता वष्कयणी धेनुः स्यान्नवसूतिका ।
सुव्रता सुखसन्दोह्या पीनाध्री पीवरस्तनी ॥ ७१ ॥

वेःस्रवः स्रवः स्रवः स्रवः । स्रवः स्रवः स्रवः स्रवः ।
स्रवः स्रवः स्रवः स्रवः । स्रवः स्रवः स्रवः स्रवः ॥ 71

द्रोणक्षीरा द्रोणदुघा धेनुष्या बन्धके स्थिता ।
समांसमौना सा यैव प्रतिवर्षं प्रसूयते ॥ ७२ ॥

द्रोणक्षीरं द्रोणदुघं धेनुष्याम् । बन्धके स्थिता ।
समांसमौना सा यैव प्रतिवर्षं प्रसूयते ॥ 72

जधस्तु क्लीवमापीनं समौ शिवककौलकौ ।
नपुंसि दाम सन्दानं पशुरज्जुस्तु दामनी ॥ ७३ ॥

जधस्तु क्लीवमापीनं समौ शिवककौलकौ ।
नपुंसि दाम सन्दानं पशुरज्जुस्तु दामनी ॥ 73

वैशाख-मन्य-मन्यान-मन्यानी मन्यदण्डके ।
कुठरो दण्डविष्कम्भे मन्यनी गर्गरी समे ॥ ७४ ॥

वैशाख-मन्य-मन्यान-मन्यानी मन्यदण्डके ।
कुठरो दण्डविष्कम्भे मन्यनी गर्गरी समे ॥ 74

उष्ट्रे क्रमेलक-मय-महाङ्गाः करभः शिशुः ।
करभाः स्युः शृङ्खलका दारवैः पादबन्धनैः ॥ ७५ ॥

उष्ट्रे क्रमेलक-मय-महाङ्गाः करभः शिशुः ।
करभाः स्युः शृङ्खलका दारवैः पादबन्धनैः ॥ 75

कार्षापणः कार्षिकः स्यात् कार्षिके ताम्रिके पणः ।
 अस्त्रियामाढक-द्रोणौ खारी वाहो निकुञ्चकः ॥ ८८ ॥

गुह्यं च न चोत्तमं । अस्त्रियामाढक-द्रोणौ ।
 खारी वाहो निकुञ्चकः ॥ 88

कुडवः प्रस्थ इत्याद्याः परिमाणार्थकाः पृथक् ।
 पादस्तुरीयो भागः स्यादंशभागौ तु वण्टकः ॥ ८९ ॥

कुडवः प्रस्थ इत्याद्याः परिमाणार्थकाः पृथक् ।
 पादस्तुरीयो भागः स्यादंशभागौ तु वण्टकः ॥ 89

द्रव्यं वित्तं स्वापतेयं रिक्थमृक्थं धनं वसु ।
 हिरण्यं द्रविणं द्युम्नमर्थ-रै-विभवा अपि ॥ ९० ॥

द्रव्यं वित्तं स्वापतेयं रिक्थमृक्थं धनं वसु ।
 हिरण्यं द्रविणं द्युम्नमर्थ-रै-विभवा अपि ॥ 90

स्यात् कोषश्च हिरण्यञ्च हेमरूप्ये कृताकृते ।
 ताभ्यां यदन्यत्तत् कुप्यं रूप्यं तद्वयमाहतम् ॥ ९१ ॥

स्यात् कोषश्च हिरण्यञ्च हेमरूप्ये कृताकृते ।
 ताभ्यां यदन्यत्तत् कुप्यं रूप्यं तद्वयमाहतम् ॥ 91

गारुत्मतं मरकतमश्मगर्भं हरिन्मणिः ।

शोणरत्नं लोहितकः पद्मरागोऽथ मौक्तिकम् ॥ ९२ ॥

साम्बन्धिनः सार्वभौमः सार्वभौमः । ईश्वरः सार्वभौमः ।

सिद्धिः सार्वभौमः । सार्वभौमः सार्वभौमः । ९२

मुक्ताथ विद्रुमः पुंसि प्रवालं पुंनपुंसकम् ।

रत्नं मणिर्द्वयोरश्मजातौ मुक्तादिकेऽपि च ॥ ९३ ॥

सिद्धिः सार्वभौमः । सार्वभौमः सार्वभौमः ।

सिद्धिः सार्वभौमः । सार्वभौमः सार्वभौमः ॥ ९३

स्वर्णं सुवर्णं कनकं हिरण्यं हेमहाटकम् ।

तपनीयं शातकुम्भं गाङ्गेयं भर्म्म कर्बुरम् ॥ ९४ ॥

सिद्धिः सार्वभौमः । सार्वभौमः सार्वभौमः ।

सिद्धिः सार्वभौमः । सार्वभौमः सार्वभौमः ॥ ९४

चामीकरं जातरूपं महारजतकाञ्चने ।

रुक्मं कार्त्तस्वरं जाम्बूनदमष्टापदोऽस्त्रियाम् ॥ ९५ ॥

सिद्धिः सार्वभौमः । सार्वभौमः सार्वभौमः ।

सिद्धिः सार्वभौमः । सार्वभौमः सार्वभौमः ॥ ९५

अलङ्कार सुवर्णं यच्छृङ्गीकनकमित्यदः ।

दुर्वर्णं रजतं रूष्यं खर्जूरं श्वेतमित्यपि ॥ ९६ ॥

शुभ्रमस्यैव चान्वेष्यते उक्तं । गणैश्चैव चान्वेष्यते ।

अन्वेष्यते चैव चान्वेष्यते । अन्वेष्यते चैव चान्वेष्यते ॥ 96

रीतिः स्त्रियामारकूटो न स्त्रियामथ ताम्रकम् ।

शुल्वं म्लेच्छमुखं द्यष्ट-वरिष्ठोदुम्बराणि च ॥ ९७ ॥

शुभ्रं चैव चान्वेष्यते । अन्वेष्यते चैव चान्वेष्यते ।

अन्वेष्यते चैव चान्वेष्यते । अन्वेष्यते चैव चान्वेष्यते ॥ 97

लोहोऽस्त्री शस्त्रकं तीक्ष्णं पिण्डं कालायसायसौ ।

अशमसारोऽथ मण्डूरं सिंघाणमपि तन्मले ॥ ९८ ॥

शुभ्रं चैव चान्वेष्यते । अन्वेष्यते चैव चान्वेष्यते ।

अन्वेष्यते चैव चान्वेष्यते । अन्वेष्यते चैव चान्वेष्यते ॥ 98

सर्व्वं स्यात्तैजसं लौहं विकारस्त्वयसः कुशी ।

श्वारः काचोऽथ चपलो रसः सूतश्च पारदे ॥ ९९ ॥

शुभ्रं चैव चान्वेष्यते । अन्वेष्यते चैव चान्वेष्यते ।

अन्वेष्यते चैव चान्वेष्यते । अन्वेष्यते चैव चान्वेष्यते ॥ 99

अन्वेष्यते चैव चान्वेष्यते । अन्वेष्यते चैव चान्वेष्यते ॥ 99

गवलं माहिषं शृङ्गमश्रुकं गिरिजामले ।

स्रोतोऽञ्जनन्तु सौवीरं कापोताञ्जन-यामुने ॥ १०० ॥

मा'व'अ'व'के'स'के'रे'रु' । इ'र'के'र'रे'स'रे'स'रे'र' ।

कु'स्रो'व'सि'मा'सु'न'सो'वी'रं' । सि'मा'सु'न'गु'वी'र'य'सु'के' ॥ 100

तुत्याञ्जनं शिखिग्रीवं वितुन्नक मयूरके ।

कर्परी दार्विका काथोद्भवं तुत्यं रसाञ्जनम् ॥ १०१ ॥

सु'र'स'अ'रे'सि'मा'सु'न'उ'अ'स'सु'के' । सु'र'सो'र'रे'के'स'पु'रे'स'सु'के' ।

सु'र'स'अ'दु'व'अ'रु'वी'गु' । व'उ'र'स'व'अ'स'पु'र'सु'र'स'अ'रे' ।

सु'र'स'रे'सि'मा'सु'न'सु'र'स'रे'के' ॥ 101

रसगर्भं ताश्च्यंशैलं गन्धाश्मनि तु गन्धकः ।

सौगन्धिकश्च चक्षुष्याकुलाल्यो तु कुलत्थिका ॥ १०२ ॥

अ'सि'र'रे'रे'रे'सु'रे'रे'सु'न'र' । अ'सि'र'रे'रे' ।

सि'मा'सु'न'रे'रे'स'उ'र'गु'अ'र'सि'मा' ॥ 102

रौतिपुष्पं पुष्पकेतु पौष्पकं कुसुमाञ्जनम् ।

पिञ्जरं पीतकं तालमालञ्च हरितालके ॥ १०३ ॥

रु'स'गु'रे'रे'रे'रे'रे'रे' । रे'रे'रे'सि'मा'सु'न'रे'रे'रे' ।

व'सु'सो'सि'र'रे'रे'रे'रे'रे' । रे'रे'रे'रे'रे' ॥ 103

मनःशिला मनोगुप्ताः मनोह्वा नागजिह्विका ।
नैपाली कुनटी गोला यवक्षारो यवाग्रजः ॥ १०८ ॥

मन्त्रः शिला ह्येवमेव । ह्येवमेवमेवमेव ।
केवमेवमेवमेवमेव । अन्त्रः शिला ह्येवमेव ॥ 108

पाक्योऽथ सर्जिकाक्षारः कापोतः सुखवर्चकः ।
सौवर्चलं स्याद्रुचकं त्वकृशीरा वंशरोचना ॥ १०९ ॥

शिला ह्येवमेव । अन्त्रः शिला ह्येवमेव ।
शिला ह्येवमेव । अन्त्रः शिला ह्येवमेव ॥ 109

शिशुजं श्वेतमरिचं मोरटं मूलमैश्वरम् ।
ग्रन्थिकं पिप्पलीमूलं चटिकाशिर इत्यपि ॥ ११० ॥

शिला ह्येवमेव । अन्त्रः शिला ह्येवमेव ।
शिला ह्येवमेव । अन्त्रः शिला ह्येवमेव ॥ 110

गोलोमी भूतकेशो ना पत्राङ्गं रक्तचन्दनम् ।
त्रिकटु च्युषणं व्योषं त्रिफला तु फलत्रिकम् ॥ १११ ॥
इति वैश्यवर्गः ॥

शिला ह्येवमेव । अन्त्रः शिला ह्येवमेव ।
शिला ह्येवमेव । अन्त्रः शिला ह्येवमेव ॥ 111
शिला ह्येवमेव । अन्त्रः शिला ह्येवमेव ॥

रथकारस्तु माहिष्यात् करण्यां यस्य सम्भवः ।

स्याच्चाण्डालस्तु जनितो ब्राह्मण्यां वृषलेन यः ॥ ४ ॥

येन दंभान्नयं योऽपि । रींशोऽभान्नयं योऽपि ।

गुणमात्मानं योऽपि । योऽपि योऽपि योऽपि ॥ 4

कारुः शिल्पी संहतै स्तैर्द्वयोः श्रेणिः सजातिभिः ।

कुलकः स्यात् कुलश्रेष्ठौ मालाकारस्तु मालिकः ॥ ५ ॥

येन दंभान्नयं योऽपि । योऽपि योऽपि योऽपि ।

येन दंभान्नयं योऽपि । योऽपि योऽपि योऽपि ।

येन दंभान्नयं योऽपि ॥ 5

कुम्भकारः कुलालः स्यात् पलगण्डस्तु लेपकः ।

तन्तुवायः कुविन्दः स्यात्तुन्नवायस्तु सौचिकः ॥ ६ ॥

येन दंभान्नयं योऽपि । येन दंभान्नयं योऽपि ।

* येन दंभान्नयं योऽपि । येन दंभान्नयं योऽपि ॥ 6

रङ्गाजीवश्चित्रकारः शस्त्रमार्जोऽसिधावकः ।

पादुकचर्मकारः स्याद्द्योकारो लोहकारकः ॥ ७ ॥

येन दंभान्नयं योऽपि । येन दंभान्नयं योऽपि ।

येन दंभान्नयं योऽपि । येन दंभान्नयं योऽपि ॥ 7

* 'य' is the reading in A.S.B. copy.

नाडीन्धमः स्वर्णकारः कलादो रुक्मकारकः ।

स्याच्छाङ्खिकः काम्बविकः शौल्विक स्ताम्रकुट्टकः ॥ ८ ॥

नाडीन्धमः स्वर्णकारः कलादो रुक्मकारकः ।

स्याच्छाङ्खिकः काम्बविकः शौल्विक स्ताम्रकुट्टकः ॥ ८ ॥

तस्या तु वर्द्धकिस्त्वष्टा रथकारश्च काष्ठतट् ।

ग्रामाधीनो ग्रामतप्तः कौटतप्तो ऽनधीनकः ॥ ९ ॥

तस्या तु वर्द्धकिस्त्वष्टा रथकारश्च काष्ठतट् ।

ग्रामाधीनो ग्रामतप्तः कौटतप्तो ऽनधीनकः ॥ ९ ॥

धुरि मुण्डि दिवाकीर्त्ति नापितान्तावसायिनः ।

निर्णेजकः स्याद्रजकः शौण्डिको मण्डहारकः ॥ १० ॥

धुरि मुण्डि दिवाकीर्त्ति नापितान्तावसायिनः ।

निर्णेजकः स्याद्रजकः शौण्डिको मण्डहारकः ॥ १० ॥

जावालः स्यादजाजीवो देवाजीवस्तु देवलः ।

स्यान्माया शाम्बरी मायाकारस्तु प्रातिहारिकः ॥ ११ ॥

जावालः स्यादजाजीवो देवाजीवस्तु देवलः ।

स्यान्माया शाम्बरी मायाकारस्तु प्रातिहारिकः ॥ ११ ॥

शैलालिनस्तु शैलूषा जायाजीवाः षशाश्विनः ।
भरता इत्यपि नटाश्वारणास्तु कुशीलवाः ॥ १२ ॥

मरुतः वः दः वः वै मरुतः सप्तमः वै । सुतः सितः गृहः अर्कः सुतः सितः वः सुतः सितः ।
सुतः सितः गृहः मरुतः वः वै । मरुतः वः वः दः मरुतः गृहः मरुतः ॥ 12

मार्हङ्गिका मौरजिकाः पाणिवादास्तु पाणिघाः ।
वेणुध्माः स्युर्वैणविका वीणावादास्तु वैणिका ॥ १३ ॥

दः वः दः वै दः दः वः । मरुतः सितः गृहः मरुतः सितः वः वै ।
सुतः सितः वः दः सुतः सितः वः दः । मरुतः सितः वः दः मरुतः सितः ॥ 13

जीवान्तकः शाकुनिको द्वौ वागुरिकजालिकौ ।
वैतंसिकः कौटिकश्च मांसिकश्च समं त्रयम् ॥ १४ ॥

अर्कः वः मरुतः सितः वः मरुतः वः । मरुतः सितः । सुतः सितः वः दः सुतः सितः ।
दः वः सितः वः मरुतः वः मरुतः । मरुतः सितः ॥ 14

भृतको भृतिभुक्कर्मकरो वैतनिकोऽपि सः ।
वार्त्तावहो वैवधिको भारवाहस्तु भारिकः ॥ १५ ॥

सुतः सितः मरुतः सितः वः । मरुतः सितः अर्कः वः मरुतः सितः ।
मरुतः सितः वः दः मरुतः सितः । मरुतः सितः वः दः मरुतः सितः ॥ 15

विवर्णः पामरो नीचः प्राकृतश्च पृथग्जनः ।

निहीनो ऽपसदो जाल्मः क्षुल्लकश्चेतरश्च सः ॥ १६ ॥

रेवास'खेद'दस'व'व'रेवास'द' । य'व'व'द'वे'से'से'सु ।

द'व'द'स'द'रेवास'द'द' । सु'व'द'वे'द'स'व'वे ॥ 16

मृत्ये दासेर-दासेय-दास-गोप्यक-चेटकाः ।

नियोज्य-किङ्कर-प्रैष्य-भुजिष्य-परिचारकाः ॥ १७ ॥

मि'द'द'म'म'द'द'व'द'वे । दू'स'म'म'व'व'त'ग ।

व'व'द'द'द'द'द'द' । व'व'व'व'v'v'v' ॥ 17

पराचित परिस्कन्द परजात परैधिताः ।

मन्दस्तुन्दपरिमृज आलस्यः शीतकोऽलसो ऽनुष्णः ॥ १८ ॥

म'म'म'म'd'वे'वे'वे' । म'म'म'v'v'v' ।

व'v'v'v'v'v'v'v' । v'v'v'v'v'v'v' ॥ 18

दक्षे तु चतुर पेशल पटवः स्रुत्यान उष्णश्च ।

चण्डाल स्रव मातङ्ग दिवाकीर्त्ति जनङ्गमाः ॥ १९ ॥

म'म'v'v'v'v'v' । म'v'v'v'v'v'v' ।

म'v'v'v'v'v'v' । v'v'v'v'v'v'v' ॥ 19

निषाद श्वपचावन्तेवासि चाण्डाल पुक्कसाः ।

भेदाः किरात शवर पुलिन्दा म्लेच्छजातयः ॥ २० ॥

त्रिष'भस्र'भ'न'स'भ'दु'भ'स'स'द' । द'भ'स'भ'स'द'द'द'भ'स' ।

स'भ'स'द'भ'स'द' । स'भ'स'द'भ'स'द' ॥ 20

व्याधो मृगवधाजीवो मृगयुर्लुब्धकोऽपि सः ।

कौलेयकः सारमेयः कुक्कुरो मृगदंशकः ॥ २१ ॥

स'भ'स'द'भ'स'द' । स'भ'स'द'भ'स'द' ।

स'भ'स'द'भ'स'द' । स'भ'स'द'भ'स'द' ॥ 21

शुनको भषकः श्वा स्यादलर्कस्तु स योगितः ।

श्वो विश्वकट्टु मृगयाकुशलः सरमा शुनी ॥ २२ ॥

स'भ'स'द'भ'स'द' । स'भ'स'द'भ'स'द' ।

स'भ'स'द'भ'स'द' । स'भ'स'द'भ'स'द' ॥ 22

विट्चरः शूकरो ग्राम्यो वर्कर स्तरुणः पशुः ।

आच्छोदनं मृगथं स्यादाखेटो मृगया स्त्रियाम् ॥ २३ ॥

स'भ'स'द'भ'स'द' । स'भ'स'द'भ'स'द' ।

स'भ'स'द'भ'स'द' । स'भ'स'द'भ'स'द' ॥ 23

* For त्रि'भ ?

† For स'भ ?

मदिरा कश्यमद्ये चाप्यवर्दंशस्तु भक्षणम् ।

शुण्डापानं मदस्थानं मधुवारा मधुक्रमाः ॥ ४० ॥

शुण्डा'पानं' मद'स्थानं' मधु'वारा' मधु'क्रमाः ॥ ४० ॥
 कुं'सा'प्रेत'दगा'प्रेत'स'र'क' । ज'स'दं'प'क'स'स'स'स'स' ।
 क'क'क'क'स'स'स'स'स'स'स' । स'स'स'स'स'स'स'स' ॥ ४० ॥ 40

मध्वासवो माधवको मधु माध्वीकमदयोः ।

मैरेय मासवः शीधु मर्दको जगलः समौ ॥ ४१ ॥

मै'रेय' मा'सवः' शी'धु' म'र्दको' ज'गलः' स'मौ ॥ ४१ ॥
 म'रे'य' मा'स'वः' शी'धु' म'र्द'को' ज'ग'लः' स'म'ौ ॥ ४१ ॥ 41

सन्धानं स्यादभिषवः किखं पुंसि तु नम्रहः ।

कारोत्तरः सुरामण्ड आपानं पानगोष्ठिका ॥ ४२ ॥

स'न'धा'नं' स'या'द'अ'भि'ष'वः' कि'खं' पुं'सि' तु' न'म'र'हः' ।
 का'रो'त्त'रः' सुरा'म'ण'ड' आ'पा'नं' पा'न'गो'ष्ठि'का ॥ ४२ ॥ 42

चषकोऽस्त्री पानपात्रं सरकोऽप्यनुतर्षणम् ।

धूर्त्तोऽश्वदेवो कितवोऽश्वधूर्त्तो द्यूतकृत् समाः ॥ ४३ ॥

च'ष'को'ऽ'स्त्री' पा'न'पा'त्रं' सर'को'ऽ'प्य'नु'त'र्ष'ण'म्' ।
 धूर्'त्तो'ऽ'श्व'दे'वो' कि'त'वो'ऽ'श्व'धूर्'त्तो' द्यू'त'कृ'त्' स'माः ॥ ४३ ॥ 43

प्राणिवर्गः ।

विशेष्यनिघ्नैः सङ्कीर्णैर् नानार्थै रव्ययैरपि ।
लिङ्गादिसंग्रहै र्वर्गाः सामान्ये वर्गसंश्रयाः ॥ १ ॥

श्रुण्णकणसगुिश्चरे ॥

श्रुण्णकणसगुिश्चरे । श्रुण्णकणसगुिश्चरे ।
श्रुण्णकणसगुिश्चरे । श्रुण्णकणसगुिश्चरे ॥ १

स्त्रीदाराद्यै र्यद्विशेष्यं यादृशैः प्रस्तुतं पदैः ।

गुणद्रव्यक्रियाशब्दा स्तथा स्यु स्तस्य भेदकाः ॥ २ ॥

श्रुण्णकणसगुिश्चरे । श्रुण्णकणसगुिश्चरे ।
श्रुण्णकणसगुिश्चरे । श्रुण्णकणसगुिश्चरे ॥ २

सुकृतौ पुण्यवान् धन्यो महेच्छस्तु महाशयः ।

हृदयालुः सुहृदयो महोत्साहो महोद्यमः ॥ ३ ॥

श्रुण्णकणसगुिश्चरे । श्रुण्णकणसगुिश्चरे ।
श्रुण्णकणसगुिश्चरे । श्रुण्णकणसगुिश्चरे ॥ ३

प्रवीणे निपुणाभिन्न-विन्न-निष्णात-शिक्षिताः ।

वैज्ञानिकः छतमुखः छती कुशल इत्यपि ॥ ४ ॥

प्रेसा'उक'मो'उक'सदे'व'प'र'स'प्रि'व । व'स'स'प्रि'व'दे'स'व'व'स'प'स'प्रेसा'उक ।
दे'स'प्रेसा'प'पु'र'मो'स'स'उक'द'द' । द'मो'व'ले'स'गु'द'पु'व'दे ॥ 4

पूज्यः प्रतीक्ष्यः सांशयिकः संशयापन्नमानसः ।

दक्षिणीयो दक्षिणार्हं स्तत्र दक्षिण्य इत्यपि ॥ ५ ॥

स'के'द'प'द'द'वे'र'व'पु'सु'व । वे'के'स'प'द'द'वे'स'दे'स'प ।
प'व'स'व'स'द'द'वे'स'के'द'प'दे'दे'स । दे'प'सु'व'प'दे'दे'स'ले'स'पु ॥ 5

स्युर्वदान्य-स्यूललक्ष्य-दानशौण्डा बहुप्रदे ।

जैवाटकः स्यादायुष्मानन्तर्वाणिस्तु शास्त्रवित् ॥ ६ ॥

प'दे'द'प'दे'द'वे'द'प'प'सु'व'द'द' । पु'व'स'p'स'उक'द'द'p'v'पु'सु'v ।
पु'v'दे'd'के'द'd'के'स'व'वे । v'प्रेसा'प'प'उक'उक'द'd'p'सु'v'उके'स'दे'प'स ॥ 6

परौक्षकः कारणिको वरदस्तु समर्द्धकः ।

हर्षमाणो विकुर्वाणः प्रमना हृष्टमानसः ॥ ७ ॥

प'दे'स'सु'दे'प'स'd'd'प'स'उक'उक । स'के'd'सु'v'd'd'वे'r'v'पु'सु'v ।
प'दे'd'प'p'स'प'd'd'प'दे'p'v'v'दे । वे'स'स'd'p'दे ॥ 7

दुर्मना विमना अन्तर्मनाः स्यादुक्त उन्मनाः ।
दक्षिणे सरलोदारौ सुकलो दाढभोक्तारि ॥ ८ ॥

ཡིད་ངན་སེམས་ངན་མི་དགའ་ག། རྫོང་མཚོས་དང་སེམས་ཕྱོས་པ།
མཁོ་མེད་དང་དང་སྐྱེ་མེད་པ། སུ་ཀ་ལྲ་དང་སྐྱོན་དང་ཕྱིར། ॥ 8

तत्परे प्रसितासक्ता विष्टार्थोद्युक्त उत्सुकः ।
प्रतीते प्रथित-ख्यात-वित्त-विज्ञात-विश्रुताः ॥ ९ ॥

དེ་ཡི་ཕ་རོལ་ཆགས་དང་ཞེན། དོན་འདོད་འདུན་དང་བརྗོན་འགྲུས་དང་།
ཤེས་ལྡན་རྒྱ་ཆེར་གྲགས་པ་ཅན། རིགས་ལྡན་རྣམ་ཤེས་རྣམ་པར་གྲོས། ॥ 9

गुणैः प्रतीते तु कृतलक्षणाहतलक्षणी ।
इभ्य आढ्यो धनौ स्वामी त्वीश्वरः पति रीशिता ॥ १० ॥

ཡོན་ཏན་ལོར་ལྡན། རང་བཞིན་གྲུས་དང་མཚན་ཉིད་ཅན།
ལོར་ལྡན་འབྱོར་ལྡན་ཡོན་ཏན་ཅན། བདག་པོ་དབང་ལུགས་པ་ཉི་དང་། ॥ 10

अधिभू नायको नेता प्रभुः परिवृढोऽधिपः ।
अधिकर्द्धिः समृद्धः स्यात् कुटुम्बव्यापृतस्तु यः ॥ ११ ॥

ལུགས་པོ་དཔོན་པོ་གཙོ་བོ་དང་། དཔོན་མགོ་མགོ་འདྲིན་རྗེ་བོ་དང་།
ལྷག་པར་འཕེལ་དང་ཆེན་པོར་སྐྱེས། ལུགས་རུམ་ཉམས་པ་འོག་མ་དང་། ॥ 11

परतन्त्रः पराधीनः परवान्नाथवानपि ।

अधीनो निघ्न आयत्तोऽस्वच्छन्दो गृह्यकोऽप्यसौ ॥ १६ ॥

गणन'सुद'गणन'दवद'प'रे'व'दवद' । दद'दवद'वेद'दमा'वदमा'दवद'वेद' ।
गणन'दद'दवद'वेद'दई'व'प'उव ॥ 16

खलपूः स्याद्बहुकरो दीर्घसूत्रश्चिरक्रियः ।

जाल्मोऽसमीक्ष्यकारौ स्यात् कुण्ठो मन्दः क्रियासु यः ॥ १७ ॥

सुमा'व'दद'वे'वद'वे'व'दु'वे' । वे'व'दु'वे'व'व'दद'सु'व'दद'वे' ।
वे'वे'व'व'दद'वे'वे'वे'वे' । वे'वे'व'व'दद'वे'वे'वे'वे' ॥ 17

कर्मक्षमोऽलङ्कर्मिणः क्रियावान् कर्मसूद्यतः ।

स कार्मः कर्मशीलो यः कर्मशूरस्तु कर्मठः ॥ १८ ॥

व'व'व'व'व'व'व'व'व'व' । वे'वे'व'वे'वे'वे'वे'वे' ।
वे'वे'वे'वे'वे'वे'वे'वे'वे' ॥ 18

भरण्यभुक्कर्मकरः कर्मकारस्तु तत्क्रियः ।

अपस्नातो मृतस्नात आमिषाशी तु शौष्कलः ॥ १९ ॥

व'व'वे'वे'वे'वे'वे'वे'वे'वे' । वे'वे'वे'वे'वे'वे'वे'वे' ।
वे'वे'वे'वे'वे'वे'वे'वे'वे' ॥ 19

बुभुक्षितः स्यात् क्षुधितो जिघत्सु रशनायितः ।

परान्नः परपिण्डादो भक्षको घस्मरो ऽन्नरः ॥ २० ॥

बुभुक्षितः स्यात् क्षुधितो जिघत्सु रशनायितः ।

परान्नः परपिण्डादो भक्षको घस्मरो ऽन्नरः ॥ 20

आद्यूनः स्यादौदरिके विजिगीषाविवर्जिते ।

उभावात्मम्भरिः कुक्षिम्भरिः स्वोदरपूरके ॥ २१ ॥

आद्यूनः स्यादौदरिके विजिगीषाविवर्जिते ।

उभावात्मम्भरिः कुक्षिम्भरिः स्वोदरपूरके ॥ 21

सर्वान्निनस्तु सर्वान्नभोजी गृध्रस्तु गर्जनः ।

लुब्धोऽभिलाषुक स्तृष्णक् समी लोलुपलोलुभौ ॥ २२ ॥

सर्वान्निनस्तु सर्वान्नभोजी गृध्रस्तु गर्जनः ।

लुब्धोऽभिलाषुक स्तृष्णक् समी लोलुपलोलुभौ ॥ 22

उन्मद स्तून्मदिष्णुः स्यादविनीतः समुद्धतः ।

मत्ते शौण्डोत्कटक्षौवाः कामुके कमितानुकः ॥ २३ ॥

उन्मद स्तून्मदिष्णुः स्यादविनीतः समुद्धतः ।

मत्ते शौण्डोत्कटक्षौवाः कामुके कमितानुकः ॥ 23

कम्रः कामयिताभौकः कमनः कामनोऽभिकः ।

विधेयो विनयग्राहौ वचनेस्थित आश्रवः ॥ २४ ॥

कैः उक्त्वात् उक्त्वात् उक्त्वात् । उक्त्वात् उक्त्वात् उक्त्वात् ।
 उक्त्वात् उक्त्वात् । उक्त्वात् ॥ 24

वश्यः प्रणेयो निमृत-विनीत-प्रशिताः समाः ।

धृष्टे धृष्णग्वियातश्च प्रगल्भः प्रतिभान्वितः ॥ २५ ॥

वश्यः वश्यः वश्यः वश्यः । वश्यः वश्यः वश्यः ।
 वश्यः वश्यः वश्यः । वश्यः ॥ 25

स्यादधृष्टे तु शालीनो विलम्बो विस्मयान्विते ।

अधीरे कातरस्त्रस्रौ भौरु-भौरुक-भौलुकाः ॥ २६ ॥

भौरुः भौरुः भौरुः । भौरुः भौरुः भौरुः ।
 भौरुः भौरुः भौरुः । भौरुः ।
 भौरुः भौरुः भौरुः । भौरुः ॥ 26

आशंसुराशंसितरि गृह्यालु ग्रहौतरि ।

अङ्गालुः अङ्गया युक्ते पतयालुस्तु पातुकः ॥ २७ ॥

अङ्गालुः अङ्गालुः अङ्गालुः । अङ्गालुः अङ्गालुः ।
 अङ्गालुः अङ्गालुः अङ्गालुः । अङ्गालुः ॥ 27

क्रोधनोऽमर्षणः क्रोपी चण्ड स्वत्यन्तकोपनः ।
जागरूको जागरिता घूर्णितः प्रचलायितः ॥ ३२ ॥

मादुस'सो'सैक'दु'स्रो'सदे । मा'डि'सदे'द'के'मा'डि'क'मा'सो ।
मा'डि'द'अ'द'व'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द' ॥ ३२

स्वप्नक् शयालु निर्दालु निर्द्राणशयितौ समौ ।
पराङ्मुखः पराचीनः स्यादवाङ्मथोमुखः ॥ ३३ ॥

मा'डि'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द' ।
द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द' । स'द'द'द'द'द'द'द'द'द' ।
द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'd' ॥ ३३

देवानञ्चति देवद्युङ् विष्वद्युङ् विश्वगञ्चति ।
यः सहाञ्चति सध्युङ् स स तिर्य्युङ् यस्तिरोऽञ्चति ॥ ३४ ॥

द्व'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'द'd' । द'द'द'द'द'द'd' ।
मा'द'द'द'द'd' । द'द'द'द'd' ॥ ३४

वदो वदावदो वक्ता वागौशो वाक्पतिः समौ ।
वाचोयुक्तिपटु वाग्मी वावदूकश्च वक्तरि ॥ ३५ ॥

द्व'द'द'द'd' । द'द'द'd' ।
मा'द'द'd' ॥ ३५

स्याज्जल्पाकस्तु वाचालो वाचाटो बहुगर्ह्यवाक् ।
दुर्मुखे मुखराबद्धमुखौ शक्तः* प्रियंवदे ॥ ३६ ॥

मन्त्रस्य दन्त्योक्तुस्य लव्यवत्स्य दन्त्यो । श्लेषवत्स्य श्लेषस्य मन्त्रस्य मन्त्रयो ।
मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य ॥ ३६ ॥

लोहलः स्यादस्फुटवाग् गर्ह्यवादी तु कद्वदः ।
समौ कुवादकुचरौ स्यादसौम्यस्वरोऽस्वरः ॥ ३७ ॥

मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य । मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य ।
मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य ॥ ३७ ॥

रवणः शब्दनो नान्दीवादी नान्दीकरः समौ ।
जडाऽन्न एडमूकस्तु वक्तुं श्रोतुमशिक्षिते ॥ ३८ ॥

मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य । मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य ।
मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य ॥ ३८ ॥

तूष्णींशीलस्तु तूष्णीको नम्रोऽवासा दिगम्बरे ।
निष्कासितो ऽवकृष्टः स्यादपध्वस्तस्तु धिक्कृतः ॥ ३९ ॥

मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य । मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य ।
मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य ॥ ३९ ॥

* शक्तः इति पाठान्तरम् ।

आत्तगर्वो ऽभिभूतः स्याद्वापितः साधितः समौ ।
प्रत्यादिष्टो निरस्तः स्यात् प्रत्याख्यातो निराकृतः ॥ ४० ॥

म'क्रु'अ'व'द'द'प'ग'स'क्रु'अ'व' । अ'म'अ'द'स'द'द'के'द्वे'द'व'द'द' ।
के'व'द'व'स'द'द'के'द्वे'द'व'द' ॥ 40

निकृतः स्याद्विप्रकृतो विप्रलब्धस्तु वञ्चितः ।
मनोहतः प्रतिहतः प्रतिबद्धो हतश्च सः ॥ ४१ ॥

... ..
... .. ॥ 41

अधिक्षिप्तः प्रतिक्षिप्तो बद्धे कीलितसंयतौ ।
आपन्न आपत्प्राप्तः स्यात् कान्दिशौको भयद्रुतः ॥ ४२ ॥

अ'के'द'व'द'द'स'क्रु'अ'व' । अ'के'द'व'द'द'के'द्वे'द'व'द' ।
अ'के'द'व'द'द'स'क्रु'अ'व' ॥ 42

आक्षारितः क्षारितोऽभिशस्ते सङ्गसुको ऽस्थिरे ।
व्यसनात्तोपरत्तौ द्वौ विहस्तव्याकुलौ समौ ॥ ४३ ॥

अ'के'द'व'द'द'स'क्रु'अ'व' । अ'के'द'व'द'द'के'द्वे'द'व'द' ।
अ'के'द'व'द'द'स'क्रु'अ'व' ॥ 43

विक्रवो विह्वलः स्यात्तु विवशोऽरिष्टदुष्टधीः ।

कश्यः कशार्हे सन्नद्धे त्वाततायी वधोद्यते ॥ ४४ ॥

वमाः कः वः दः अः स्रिः वः र्दे । अः कः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः ॥

अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः ॥ 44

द्वेष्ये त्वक्षिगतो वध्यः शौर्यच्छेद्य इमौ समौ ।

विष्या विषेण यो वध्यो मुषल्यो मुषलेन यः ॥ ४५ ॥

वेः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः ॥

दुः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः ॥ 45

शिञ्चिदानः कृष्णकर्मा चपलश्चिकुरः समौ ।

दोषैकदृक् पुरोभागी निरुत स्वन्टजुः शठः ॥ ४६ ॥

शैः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः ॥

शैः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः ॥ 46

कर्णेजपः सूचकः स्यात् पिशुनो दुर्जनः खलः ।

नृशंसो घातुकः क्रूरः पापो धूर्तस्तु वञ्चकः ॥ ४७ ॥

कः वः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः ॥

कः वः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः अः स्रिः ॥ 47

अज्ञे मूढ-यथाजात-मूर्ख-वैधेय-बालिशः ।

कदर्यं कृपण-क्षुद्र-किम्पचान-मितम्पचाः ॥ ४८ ॥

सि-पेस-सोदस-प-सुक्-प-द- । अदोस-प-सि-सि-सि-सोद-प ।

अदुस-प-क-स-सि-स- । सि-सो-सोद-प-सुक्-सो-प ॥ 48

निःस्वस्तु दुर्विधो दीनो दरिद्रो दुर्गतोऽपि सः ।

वनौयको याचनको मार्गणो याचकार्थिनैः ॥ ४९ ॥

ने-सि-स-सु-स-स-स-स- । सु-स-स-स-स-स-स- ।

सो-स-स-स-स-स- । सु-स-स-स-स-स-स- ॥ 49

अहङ्कारवानहंयुः स्यात् शुभंयुः शुभान्वितः ।

दिव्योपपादुका देवाः नृगवाद्या जरायुजाः ॥ ५० ॥

द-सु-स-स-स-स- । सु-स-स-स-स-स- ।

स-स-स-स-स-स- । सि-स-स-स-स-स-स-स- ॥ 50

खेदजाः कृमिदंशाद्याः पक्षिसर्पादयोऽण्डजाः ॥ ५१ ॥

सो-स-स-स-स-स- । सु-स-स-स-स-स-स-स- ॥ 51

इति प्राणिवर्गः ।

सो-स-स-स-स-स- ॥

अत्यल्पेऽल्पिष्ठ मल्पीयः कणीयोऽणीय इत्यपि ।

प्रभूतं प्रचुरं प्राज्य मदम्रं बहुलं बहु ॥ १२ ॥

सवःसदःसदःसोदसमादुःसिद । क्वःउवःवःदुःसिःवःहु ॥ 12

पुरहः पुरु भूयिष्ठं स्फिरं भूयश्च भूरि च ।

परःशताद्या स्ते येषां परा संख्या शतादिकात् ॥ १३ ॥

मादःसःसिदःसःसदःसोदः । सवःसदःसदःसोदःसुदःसोदः ।

सक्रुःसःसोदःसःसदःसोदः । सःसोदःसुदःसुदःसुदःसुदः ॥ 13

गणनीये तु गाणेयं संख्याते गणितमथ समं सर्व्वम् ।

विश्वमश्रेष्ठं कृतसं समस्तनिखिलाखिलानि निःश्रेष्ठम् ॥१४॥

सवःसदःसुदःसुदःसुदःसुदः । सुदःसुदःसुदःसुदःसुदः ।

सुदःसुदःसुदःसुदःसुदः । सुदःसुदःसुदःसुदःसुदः ।

सवःसदःसुदःसुदःसुदः । सुदःसुदःसुदःसुदःसुदः ॥ 14

समग्रं सकलं पूर्णं मखण्डं स्यादनूनके ।

घनं निरन्तरं सान्द्रं पेलवं विरलं तनु ॥ १५ ॥

सुदःसुदःसुदःसुदःसुदः । सुदःसुदःसुदःसुदःसुदः ।

सुदःसुदःसुदःसुदःसुदः । सुदःसुदःसुदःसुदःसुदः ॥ 15

न्यङ्-नीच-खर्व-ह्रस्वाः स्युरवाग्रे ऽवनतानतम् ।
अरालं वृजिनं जिह्व मूर्ध्निमत् कुञ्चितं नतम् ॥ २० ॥

खि'खि'घु'घु'द'द'द'द'द'द' । उ'खि'द'द'द'द'घु'घु'द'द' ।
खि'घु'द'द'द'द'द' । खि'घु'द'द'द'द'द'द' ॥ 20

आविड्वं कुटिलं भुमं वेह्लितं वक्रमित्यपि ।
अजावजिह्वप्रगुणौ व्यस्ते त्वप्रगुणाकुलौ ॥ २१ ॥

गु'गु'द'द'गु'गु'द'द'गु'गु'द'द' । खि'घु'द'द'द'द'गु'गु'द'द' ।
द'द'द'द'गु'गु'द'द' । द'द'द'द'द'द'द'द'गु'गु'द'द' । ॥ 21

शाश्वतस्तु ध्रुवो नित्य-सदातन-सनातनाः ।
स्थासुः स्थिरतरः स्थेयानेकरूपतया तु यः ॥ २१ ॥

द'द'द'द'गु'गु'द'द' । ग'ग'द'द'द'द'द'द' ।
द'द'द'द'द'द'द'द' । ग'ग'द'द'द'द'द'द' । ॥

22

कालव्यापी स कूटस्थः स्थावरो जङ्गमेतरः ।
चरिष्णु जङ्गमचरं त्रसमिङ्गं चराचरम् ॥ २३ ॥

ग'ग'द'द'द'द' । ग'ग'द'द'द'द' ।
ग'ग'द'द'द'द' । ग'ग'द'द'द'द' । ॥ 23

चलनं कम्पनं कम्पं चलं लोलं चलाचलम् ।

चञ्चलं तरलं चैव पारिल्लव-परिल्लवे ॥ २४ ॥

चञ्चलं च तरलं चैव पारिल्लव-परिल्लवे ।
 चञ्चलं च तरलं चैव पारिल्लव-परिल्लवे ॥ २४ ॥

अतिरिक्तः समधिको दृढसन्धिस्तु संहतः ।

ककखटं कठिनं क्रूरं कठोरं निष्ठुरं दृढम् ॥ २५ ॥

अतिरिक्तः समधिको दृढसन्धिस्तु संहतः ।
 ककखटं कठिनं क्रूरं कठोरं निष्ठुरं दृढम् ॥ २५ ॥

जरठं मूर्त्तिमन्मूर्त्तं प्रवृद्धं प्रौढमेधितम् ।

पुराणे प्रतन-प्रत्न-पुरातन-धिरन्तनाः ॥ २६ ॥

जरठं मूर्त्तिमन्मूर्त्तं प्रवृद्धं प्रौढमेधितम् ।
 पुराणे प्रतन-प्रत्न-पुरातन-धिरन्तनाः ॥ २६ ॥

प्रत्यग्रोऽभिनवो नव्यो नवीनो नूतनो नवः ।

नूतनश्च सुकुमारन्तु कोमलं मृदुलं मृदु ॥ २७ ॥

प्रत्यग्रोऽभिनवो नव्यो नवीनो नूतनो नवः ।
 नूतनश्च सुकुमारन्तु कोमलं मृदुलं मृदु ॥ २७ ॥

अन्तर्गतं विस्मृतं स्यात् प्राप्तप्रणिहिते समे ।

वेल्लितप्रेङ्खिताधूत-चलिताकम्पिता धुते ॥ ३६ ॥

वरदुःखेदददवद्वेदवदद । वरेववद्वेदवववद्वेदवदद ।

व्वेदववद्वेदववदद । व्वेदववद्वेदववददवददवदद ॥ ३६ ॥

नुत्त-नुनास्त-निष्ठूताविद्ध-क्षिप्तेरिताः समाः ।

परिक्षिप्तन्तु निवृतं मूषितं मुषितार्थकम् ॥ ३७ ॥

ननुत्तववददवददवदद । ननुत्तववददवददवददवदद ।

ननुत्तववददवददवदद । ननुत्तववददवददवददवदद ॥ ३७ ॥

प्रवृद्धप्रसृते न्यस्तनिसृष्टे गुणिताहते ।

निदिग्धोपचिते गूढगुप्ते गुण्डितरूषिते ॥ ३८ ॥

ननुत्तववददवददवदद । ननुत्तववददवददवददवदद ।

ननुत्तववददवददवदद । ननुत्तववददवददवददवदद ॥ ३८ ॥

द्रुतावदीर्णे उद्गुर्णोद्यते काचितशिक्षिते ।

घ्राणघ्राते दिग्धलिप्ते समुदत्तोद्धृते समे ॥ ३९ ॥

ननुत्तववददवददवदद । ननुत्तववददवददवददवदद ।

ननुत्तववददवददवदद । ननुत्तववददवददवददवदद ।

ननुत्तववददवददवदद । ननुत्तववददवददवददवदद ॥ ३९ ॥

वेष्टितं स्याद्वलयितं संवीतं रुद्धमावृतम् ।

रुग्भुग्नेऽथ निशित-क्षुत-शातानि तेजिते ॥ ४० ॥

वउरस'व'वश्ने'मस'व'वश्नी'स'व'द' । र'वो'ग'व'द'व'व'उर'स'व'रे' ।
क'ग'स'व'द'व'व'वि'ग'व'रे' । र'व'स'म'क'व'म'ग'र'र'र'र'र'र'र'र' ॥ 40

स्याद्विनाशोन्मुखं पक्वं ह्रीणह्रीतौ तु लज्जिते ।

वृते तु वृत्तव्यावृत्तौ संयोजित उपाहितः ॥ ४१ ॥

क'स'व'र'उ'म'स'क'क'स'व'द' । वि'व'द'र'क'र'रे'म'म'व'ग'द' ।
र'वे'र'व'र'ह'ग'व'र'वि'व'व'रे' । य'द'व'ग'र'उ'र'v'v'v'v'v'v' ॥ 41

प्राप्यं गम्यं समासाद्यं स्यन्नं रीणं स्रुतं स्रुतम् ।

सङ्गूढः स्यात् सङ्कलितो ऽवगीतः ख्यातगर्हणः ॥ ४२ ॥

स'व'ग'र'व'ग'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v' । र'व'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v' ।
व'श्ने'म'स'क'स'v'रे'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v' । र'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v' ॥ 42

विविधः स्याद्वहुविधो नानारूपः पृथग्विधः ।

अवरीणो धिकृकृतश्चाप्यवध्वस्तेो ऽवचूर्णितः ॥ ४३ ॥

क'स'क'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v' । र'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v' ।
र'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v' । व'उ'र'स'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v' ॥ 43

अनायासकृतं फाण्टं स्वनितं ध्वनितं समे ।

बद्धे सन्दानितं मूतमुद्धितं सन्दितं सितम् ॥ ४४ ॥

म.प.र.द.द.क.क.। क.पु.स.क.पु.स.र.व.रे।

र.क.द.व.र.पु.म.प.र.स.द.र.र.म.स.। र.र.व.द.र.क.व.पु.स.प.रे ॥ 44

निष्यक्के कथितं पाके क्षीराज्यपयसां शृतम् ।

निर्व्वाणो मुनिवह्यादौ निर्व्वातस्तु गतेऽनिले ॥ ४५ ॥

क.प.व.द.र.क.व.पु.स.प.रे। क.प.व.रे.म.र.रे.पु.म.क.स.।

मु.द.र.द.स.पु.व.प.रे.म.प.स.म.स.। मु.द.म.द.द.र.क.मु.द.म.र.र.ह.म. ॥ 45

पक्वं परिणते गूनं हन्ने मीढन्तु मूचिते ।

पुष्टे तु पुषितं सोढे क्षान्त मुद्धान्त मुद्गते ॥ ४६ ॥

क.स.प.प.र.स.क.प.पु.स.प.रे। म.प.द.व.म.र.व.व.र.पु.स.प.।

मु.स.प.द.र.क.व.प.रे। पु.स.पु.स.प.क.व.रे.प.रे।

मु.स.प.द.व.प.द.र.प.व.प.रे ॥ 46

दान्तस्तु दमिते शान्तः शमिते प्रार्थिते ऽर्हितः ।

ज्ञप्तस्तु ज्ञपिते छन्नश्छादिते पूजिते ऽञ्चितः ॥ ४७ ॥

क.प.र.स.प.रे.प.पु.स.पु.रे। क.प.द.र.क.पु.स.प.रे।

स.प.द.र.क.पु.स.प.रे। म.प.द.र.क.पु.स.प.रे।

म.प.स.प.द.र.क.पु.स.प.रे। म.क.र.प.द.र.क.पु.स.प.रे ॥ 47

पूर्णस्तु पूरिते क्लिष्टः क्लिष्टिते ऽवसिते सितः ।
प्रुष्टस्रुष्टोषिता दग्धे तष्टत्वष्टौ तनूहते ॥ ४८ ॥

षाद'व'द'के'हो'षा'प'रे । उ'न'मे'द'स'द'के'सो'षा'स्रु'षा'प'रे ।
स्रु'षा'प'रे । व'स्रु'षा'द'के'षा'प'रे ।
व'स्रु'षा'द'के'षा'प'रे ॥ 48

वेधितच्छिद्रितौ विद्धे विन्नवित्तौ विचारिते ।
निष्प्रभे विगतारोकौ विलीने विद्रुतद्रुतौ ॥ ४९ ॥

षु'षा'द'के'हो'षा'प'रे । ऋ'षा'द'के'हो'षा'प'रे । ऋ'षा'द'के'हो'षा'प'रे ।
षु'षा'द'के'हो'षा'प'रे । ऋ'षा'द'के'हो'षा'प'रे ॥ 49

सिद्धे निर्वृत्तनिष्पन्नौ दारिते भिन्नमेदितौ ।
जतं स्यूतमुतं चेति चितयं तन्तुसन्तते ॥ ५० ॥

षु'षा'द'के'हो'षा'प'रे । ऋ'षा'द'के'हो'षा'प'रे ।
षु'षा'द'के'हो'षा'प'रे । ऋ'षा'द'के'हो'षा'प'रे ॥ 50

स्यादर्हिते नमस्यितं नमसित मपचायिताच्चितापचितम् ।
वरिवसिते वरिस्यितमुपासितञ्चोपचरितञ्च ॥ ५१ ॥

षु'षा'द'के'हो'षा'प'रे । ऋ'षा'द'के'हो'षा'प'रे ।
षु'षा'द'के'हो'षा'प'रे । ऋ'षा'द'के'हो'षा'प'रे ॥ 51

सन्तापितसन्तप्तौ धूपितधूपायितौ च दूनश्च ।

हृष्टे मत्त स्तृप्तः प्रह्लन्नः प्रमुदितः प्रीतः ॥ ५२ ॥

सव'दु'ळ'द'द'ग'दु'द'स'प'द'द' । शिख'स'उ'क'सु'म'व'सु'प'ळ'व'द'द' ।

यि'द'द'ग'द'स'शि'ख'स'द'ग'द'क'स'द'द'द'स' । स'व'दु'द'ग'द'द'द'स'उ'क'स'प'रि' ॥ 52

छिन्नं छातं लूनं छत्तं दातं दितं छितं वृकृणम् ।

ध्वस्तं ध्वस्तं अष्टं स्कन्नं पन्नं च्युतं गलितम् ॥ ५३ ॥

स'उ'द'प'स'व'दु'व'स'प'सु'ग'स'प'द'द' । स'ग'स'प'सु'व'सु'प'व'द'द' ।

द'धु'व'प'द'द'कि'ग'उ'द'प'रि' । स'उ'स'प'कि'ग'प'उ'स'स'p'द'd' ।

स'ह्ल'म'प'कु'स'उ'स'उ'ग'स'p'd'd'उ'स'स' ॥ 53

लब्धं प्राप्तं विन्नं भावित मासादितञ्च भूतञ्च ।

अन्वेषितं गवेषित मन्विष्टं मार्गितं मृगितम् ॥ ५४ ॥

सु'व'प'ह्ले'द'प'सु'द'p'd'd' । द'स'ह्ले'द'सु'व'p'h्ले'द'p'रि' ।

ह्ले'प'ह्ले'स'ह्ले'प'सु'v'द'd' । ल'स'द'स'p'p'd'd'उ'प'p'd'd' ॥ 54

आर्द्रं सार्द्रं क्लिन्नं तिमितं स्तिमितं समुन्न मुत्तञ्च ।

चातं चाणं रक्षितमवितं गोपायितञ्च गुप्तञ्च ॥ ५५ ॥

सु'उ'p'प'स'ह्ले'p'स'ह्ले'p'उ'v'd'd' । स'द'स'p'p'p'p'उ'v'h्ले'p'p'p'p' ।

सु'उ'p'p'p'p'd'd'सु'उ'p'p'p'p'p'p'p'p'p'p' । सु'उ'p'p'p'p'p'p'p'p'p'p' ॥ 55

भक्षित-चर्वित-ल्लिप्त-प्रत्यवसित-गलित-खादित-स्नातम् ।
अभ्यवहृतान्न-जग्ध-ग्रस्त-ग्लस्ताशितं भुक्ते ॥ ६० ॥

त्रेस'प'अकेस'प'सुदस'प'द' ।

इद'प'सिद'प'सोस'प'द'अस । त्रेस'प'द'सिद'द' ॥ 60

श्लेषिष्ठ-श्लोदिष्ठ-प्रेष्ठ-वरिष्ठ-स्यविष्ठ-वंहिष्ठाः ।
क्षिप्र-सुद्राभौषित-पृथु-पीवर-बहुल-प्रकर्षार्याः ॥ ६१ ॥

शेक'दु'सो'द'शेक'दु'सु । शेक'दु'सकेस'दु'कु'के'अदस ।

सुद'स'सद'स'अद'कु'के'कुस । स'द'स'शेक'दु'सस'सु'स'द' ॥ 61

साधिष्ठ-द्राधिष्ठ-स्फेष्ठ-गरिष्ठ-हसिष्ठ-वृन्दिष्ठाः ।
वाङ्-व्यायत-बहु-गुरु-वामन-वृन्दारकातिशये ॥ ६२ ॥

सुव'प'सुव'सु'सु'सु'सु'सु । स'द'स'द'सु'सु'सु'सु'सु'सु'दु'सु'सु' ।

सुद'स'द'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु' । सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु' ।

सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु' । 62

इति विशेष्टनिघ्नवर्गः ।

शु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु'सु' ।

वशक्रिया संवदनं मूलकर्म तु कार्मणम् ।

विधूननं विधुवनं तर्पणं प्रीणनावनम् ॥ ४ ॥

दवद'गुद'दवद'दु'सुद'व'दद' । उ'वद'द'द'द'द'सु'गु ।

व'व'व'द'द'द'द'द'द'गु'द' । द'द'द'व'द'द'द'द'द' ॥ 4

पर्याप्तिः स्यात् परिचरणं हस्तवारणमित्यपि ।

सेवनं सौवनं स्यूति विदरः स्फुटनं भिदा ॥ ५ ॥

क'व'व'द'द'द'द'द'द'द' । द'द'द'व'द'द'द'द'द' ।

द'द'व'व'द'द'द'द'द' ॥ 5

आक्रोशनंमभौषङ्गः संवेदो वेदना न ना ।

समूर्च्छन मभिव्याप्ति र्याच्चा भिन्नार्थनाईना ॥ ६ ॥

व'व'व'द'द'द'द'द'द' । क'द'v'द'v'v'v'v'v'v' ।

व'व'v'v'v'v'v'v'v'v' । व'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v' ॥ 6

वर्द्धनं छेदनेऽथ द्वे आनन्दन सभाजने ।

आप्रच्छन मथाम्नायः सम्प्रदायः क्षये क्षिया ॥ ७ ॥

व'v'v'v'v'v'v'v' । द'v'v'v'v'v'v'v' ।

द'v'v'v'v'v'v'v' । द'v'v'v'v'v'v'v' ।

३'v'v'v'v'v'v'v' ॥ 7

ग्रहे ग्राहो वशः कान्तौ रक्षणा स्वराणे रणः क्रणे ।
व्यधो वेधे पचा पाके हवो ह्लतौ वरो वृतौ ॥ ८ ॥

लेक'व'द'के'ल्ल'द'स'प'रे । स'द'स'उ'क'द'के'र'क'स'प'रे ।
सु'द'व'द'के'ल्ल'व'प'रे । *सु'द'स'स'म'स'प'रे ।
र'गु'ग'स'प'र'व'स'स'र'क'स'प'रे । र'व'द'व'द'के'ल्ल'व'प'रे ॥ ८

त्रोषः श्लोषे नयो नाये ज्यानि जीर्णौ भ्रमो भ्रमौ ।
स्फातिर्द्वौ प्रथा ख्यातौ स्पृष्टिः पृक्तौ स्रवः स्रवे ॥ ९ ॥

स'क'स'र'व'स'स'म'स'प'रे । र'गु'ग'स'प'र'व'स'स'प'रे ।
र'क'स'प'रे । र'व'द'व'द'के'ल्ल'व'प'रे ।
र'व'द'व'द'के'ल्ल'व'प'रे । र'व'द'व'द'के'ल्ल'व'प'रे ॥ ९

रधा समृद्धौ स्फुरणं स्फुरणे प्रमितौ प्रमा ।
प्रसूतिः प्रसवे श्च्योते प्राघारः क्लमथः क्लमे ॥ १० ॥

र'ध'स'प'रे । र'ध'स'प'रे । र'ध'स'प'रे ।
र'ध'स'प'रे । र'ध'स'प'रे । र'ध'स'प'रे ॥ १०

उत्कर्षो ऽतिशये सन्धिः श्लेषे विषय आश्रये ।
श्लिपायां श्लेषणं गौर्णि गिरौ गुरणमुद्यमे ॥ ११ ॥

उ'क'र'स'प'रे । र'गु'ग'स'प'रे । र'गु'ग'स'प'रे ।
र'ध'स'प'रे । र'ध'स'प'रे । र'ध'स'प'रे ॥ ११

लवो ऽभिलावो लवने निष्ठावः पवने पवः ।

प्रस्तावः स्यादवसर स्तसरः सूत्रवेष्टनम् ॥ २४ ॥

एव'असिवा'स'असिवा'सरे । देसा'असिवा'असिवा'दद'असिवा'सरे ।

मक्ष'असिवा'दद'असिवा'सरे । मक्ष'असिवा'दद'असिवा'सरे ॥ 24

प्रजनः स्यादुपसरः प्रश्रयप्रणयौ समौ ।

धीशक्ति निर्ध्रमोऽस्त्री तु संक्रामो दुर्गसञ्चरः ॥ २५ ॥

केसा'स'असिवा'स'असिवा'सरे । केसा'स'असिवा'स'असिवा'सरे ।

केसा'स'असिवा'स'असिवा'सरे ॥ 25

प्रत्युक्रमः प्रयोगार्थः प्रक्रमः स्यादुपक्रमः ।

स्यादभ्यादान मुद्घात आरम्भः सम्भ्रम स्तरा ॥ २६ ॥

असिवा'स'असिवा'स'असिवा'सरे । असिवा'स'असिवा'स'असिवा'सरे ।

असिवा'स'असिवा'स'असिवा'सरे ॥ 26

प्रतिबन्धः प्रतिष्टम्भो ऽवनायस्तु निपातनम् ।

उपलम्भ स्तनुभवः समालम्भो विलेपनम् ॥ २७ ॥

स'असिवा'स'असिवा'स'असिवा'सरे । स'असिवा'स'असिवा'स'असिवा'सरे ।

स'असिवा'स'असिवा'स'असिवा'सरे ॥ 27

विप्रलम्भो विप्रयोगो विलम्भ स्वतिसर्जनम् ।
विश्रावस्तु प्रविख्याति रवेक्षा प्रतिजागरः ॥ २८ ॥

वहैस'ळमस'द'सि'सु'र'वरै । सु'र'सु'र'र'स'स'द'स'र'व'दु'स'स'स' ।
सि'व'ळ'स'द'स'स'वरै ॥ 28

निपाठनिपठौ पाठे तेमस्तेमौ समुन्दने ।
आदौनवासवौ क्लेशे मेलके सङ्गसङ्गमौ ॥ २९ ॥

दिस'सु'स'दिस'स'द'द'र'वरै । व'द'स'द'स'स'स'द'द'र'वरै ।
गु'र'र'स'द'स'द'स'स'द'द'र'वरै । र'स'स'स'स'स'द'द'र'वरै ॥ 29

संवीक्षणं विचयनं मार्गणं मृगणा मृगः ।
परिरम्भः परिषङ्गः संश्लेष उपगूहनम् ॥ ३० ॥

सु'व'ळ'स'स'स'द'द'र'वरै । स'स'स'स'स'स'द'द'र'वरै ।
सु'व'र'स'स'स'स'द'द'र'वरै ॥ 30

निर्व्वर्णनन्तु निध्यानं दर्शनालोकनेक्षणम् ।
प्रत्याख्यानं निरसनं प्रत्यादेशो निराकृतिः ॥ ३१ ॥

सु'व'र'स'स'स'द'द'र'वरै । सु'व'र'स'स'स'स'द'द'र'वरै ॥ 31

आविधो विध्यते येन तत्र विष्टकृसमे निघः ।

उत्कारश्च निकारश्च द्वौ धान्योत्क्षेपणार्थकौ ॥ ३६ ॥

गुण'वर्द्ध'सर्ष'व'गण'गीस'र्द्ध'। वि'द्व'ग'स'स'वि'सु'गु'र'यो'सु'द'यो'।
सो'व'सु'द'दु'द'द्व'व'द'दो' ॥ 36

निगारोद्गारविष्ठावोद्गाहास्तु गरणादिषु ॥ ३७ ॥

सु'गण'स'व'सु'ग'सु'द'सु'ग'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स' ॥ 37

आरत्यवरतिविरतय उपराभे वा स्त्रियान्तु निष्ठेवः ।

निष्ठूति निष्ठेवनं निष्ठीवनमित्यभिन्नानि ॥ ३८ ॥

श्र'द'सु'व'र'द'द'द'द'। सु'व'र'स'। स'स'स'स'स'स'स'स'।
सु'द'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स' ॥ 38

जवने जूतिः सार्ति स्ववसाने स्यादथ ज्वरे जूर्तिः ।

उदजस्तु पशुप्रेरण मकरणिरित्यादयः शापे ॥ ३९ ॥

सु'गण'स'व'सु'ग'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'।
सु'द'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स' ॥ 39

गोचान्तेभ्य स्तस्य वृन्द मित्यौपगवकादिकम् ।

आपूपिकं शाष्कुलिक मेवमाद्य मचेतसाम् ॥ ४० ॥

सुदुःखस्य देः अर्द्धमासः च । अर्द्धमासः च । अर्द्धमासः च ।

वेदस्य वेदोऽर्द्धमासः । देः अर्द्धमासः । देः अर्द्धमासः ॥ 40

माणवानान्तु माणव्यं सहायानां सहायता ।

हल्या हलानां ब्राह्मण्यवाङ्मये तु द्विजन्मनाम् ॥ ४१ ॥

पुत्रस्य च दत्तं विदुः । अर्द्धमासः । अर्द्धमासः ।

मासेषु । अर्द्धमासः । अर्द्धमासः ॥ 41

द्वे पशुकानां पृष्ठानां पार्श्वं पृथ्य मनुक्रमात् ।

खलानां खलिनी खल्याप्यथ मानुष्यकं नृणाम् ॥ ४२ ॥

पशुस्य च अर्द्धमासः । अर्द्धमासः । अर्द्धमासः ।

मासेषु । अर्द्धमासः । अर्द्धमासः ॥ 42

ग्रामता जनता धूम्या पाश्या गल्या पृथक् पृथक् ।

अपि साहस्र-कारौष-वार्मणाथर्वणादिकम् ॥ ४३ ॥

सोऽर्द्धमासः । अर्द्धमासः । अर्द्धमासः ।

सोऽर्द्धमासः । अर्द्धमासः । अर्द्धमासः ॥ 43

इति संकौर्णवर्गः ।

अर्द्धमासः । अर्द्धमासः ॥

नानार्थवर्गः ।

नानार्थाः केऽपि कान्तादिवर्गेषेवात्र कौर्त्तिताः ।
भूरिप्रयोगा ये येषु पर्यायेष्वपि तेषु ते ॥ १ ॥

श्रुत्वात्सर्वेषु ॥

श्रुत्वात्सर्वेषु अत्र सर्वेषु । श्रुत्वात्सर्वेषु अत्र सर्वेषु ।
अत्र सर्वेषु अत्र सर्वेषु । अत्र सर्वेषु अत्र सर्वेषु ॥ १

आकाशे चिदिवे नाको लोकस्तु भुवने जने ।
पद्ये यशसि च श्लोकः शरे खड्गे च शायकः ॥ २ ॥

श्रुत्वात्सर्वेषु अत्र सर्वेषु । श्रुत्वात्सर्वेषु अत्र सर्वेषु ।
श्रुत्वात्सर्वेषु अत्र सर्वेषु । श्रुत्वात्सर्वेषु अत्र सर्वेषु ॥ २

जम्बुकौ क्रोष्टुवरुणौ पृथुकौ चिपिटार्भकौ ।
आलोकौ दर्शनोद्योतौ भेरी पटहमानकौ ॥ ३ ॥

श्रुत्वात्सर्वेषु अत्र सर्वेषु । श्रुत्वात्सर्वेषु अत्र सर्वेषु ।
श्रुत्वात्सर्वेषु अत्र सर्वेषु । श्रुत्वात्सर्वेषु अत्र सर्वेषु ॥ ३

उत्सङ्गचिह्नयोरङ्कः कलङ्कोऽङ्कापवादयोः ।
तस्यको नागवर्द्धयोरकः स्फटिकसूर्ययोः ॥ ४ ॥

अदःवःहृणसःदमःअःगरे । हृणसःददःदकःअःगरे ।
सुःपेदःदरेणःपेदःगरे । पेदःददःअःमःअःगरे ॥ 4

मारुते वेधसि ब्रध्ने पुंसि कः कं शिरोऽम्बुनोः ।
स्यात् पुलकस्तुच्छधान्ये संश्लेषे भक्तसिक्थके ॥ ५ ॥

*सुदःददःकदःसःअःअःगरे । अरेःहृणसःसे ।
गरेःअःगरेःददःकदःअःगरे । सुःअःगरेःअःअःगरेःददः ।
दसुःददःअःकदःअःअःगरे ॥ 5

उलूके करिणः पुच्छमूलोपान्ते च पेचकः ।
कमण्डलौ च करकः सुगते च विनायकः ॥ ६ ॥

दुःअःअःअःअःअःअःअः । अःअःअःअःअःअःअःअः ।
सुःअःअःअःअःअःअःअः । अःअःअःअःअःअःअःअः ॥ 6

किष्कुर्हस्ते वितस्तौ च श्रुककौटे च वृश्चिकः ।
प्रतिकूले प्रतीकस्त्रिकेकदेशे च पुंस्ययम् ॥ ७ ॥

गैःअःअःअःअःअःअः । अःअःअःअःअःअःअः ।
अःअःअःअःअःअःअः । अःअःअःअःअःअःअःअः ॥ 7

* Another reading : सुदःददःअःअःअःअःअःअः ।

स्याद्भूतिकन्तु भूनिम्बे कत्तृणे भूस्तृणोऽपि च ।
ज्योत्स्निकायाञ्च घोषे च कोषातकथ कट्फले ॥ ८ ॥

भू०तृ०गं०के०दि०गा०दु०द० । दू०म०गा०सु०र०दि०वा०दु० ।
क्ष०व०दि०दे०दे०दे०द०मा०द०द०के० । वा०सु०क्ष०वा०ठ०व०गे०पु०दु० ।
दे०क०सा०गा०त०स०वा०से०द०दे०द०गा०द०ये० ॥ ८ ॥

सिते च खदिरे सोमवल्कः स्यादथ सिह्लके ।
तिलकल्के च पिण्याको वाल्मिकं रामठोऽपि च ॥ ९ ॥

क्ष०व०दि०पु०क०स०ये०म०यी०के० । *दे०क०सा० दि०वा०द०व०द०क०दे०दी०नु०गा० ।
दू०दि०गा०के०पि०द०गा०क०गा०द० ॥ ९ ॥

महेन्द्र-गुगुलूलूक-व्यालग्राहिषु कौशिकः ।
रुक्तापशङ्कास्वातङ्कः स्वल्पेऽपि दृक्षकस्त्रिषु ॥ १० ॥

म०के०द०स०वा०वा०वा०सु०वा०द०दे०के०क०म०सा० । गे०पि०गा०दे० ।
क०द०क०स०द०मा०द०द०द०के० । शु०द०शु०द०गा०वा०गा०वा०सु०म०से० ॥ १० ॥

जैवातुकः शशाङ्केऽपि खुरे ऽप्यश्वस्य वर्त्तकः ।
व्याघ्रेऽपि पुण्डरीको ना यवान्यामपि दीपकः† ॥ ११ ॥

पु०क०दि०द०के०स०दि०वे०म०के०के० । दू०के०वा०क्षु०म०से०स०द०गा० ।
वा०त्रि०वा०द०स०दू०द०गा०द०ये०दे० । क्षु०क०स०मि०के०दि०द०दे०द०के० ॥ ११ ॥

* Another reading : स०म०स०वा०गा०दे०क०सा०के० ।

† यमान्यामपि दीपकः इति पाठान्तरम् ।

करिहस्ताङ्गुलौ पद्मवौजकोश्यां चिषूत्तरे
वन्दारकौ रूपिमुख्यावेके मुख्यान्यकेवलाः ॥ १६ ॥

स्र्वात्सर्वान्पद्मवौजकोश्यां चिषूत्तरे ।
वन्दारकौ रूपिमुख्यावेके मुख्यान्यकेवलाः ॥ १६ ॥

स्याद्वाभिकः कौक्कुटिको यश्चादूरेरितेषणः ।
लालाटिकः प्रभो भालदर्शी कार्याश्मश्रु यः ॥ १७ ॥

स्याद्वाभिकः कौक्कुटिको यश्चादूरेरितेषणः ।
लालाटिकः प्रभो भालदर्शी कार्याश्मश्रु यः ॥ १७ ॥

भूमृन्नितम्बवलये चक्रेषु कटको ऽस्त्रियाम् ।
सूच्यग्रे शूद्रशचौ च लोमहर्षं च कण्टकः ॥ १८ ॥

... .. ।
... .. ॥ १८

मयूख स्त्रिवट्करज्वालास्त्रिवाणौ शिलीमुखौ ।
शङ्खौ निधौ ललाटास्थि कम्बौ न स्त्रौन्द्रियेऽपि खं ॥ १९ ॥

मयूख स्त्रिवट्करज्वालास्त्रिवाणौ शिलीमुखौ ।
शङ्खौ निधौ ललाटास्थि कम्बौ न स्त्रौन्द्रियेऽपि खं ॥ १९ ॥

घृणिज्वाले अपि शिखे शैलटक्षौ नगावगौ ।
आशुगौ वायुविशिखौ शरार्कविहगाः खगाः ॥ २० ॥

वेदं-भेद-दस-सद-वी-भेदे । वि-पी-द-सो-वेद-ज-सो-दे ।
ज-सु-सो-वि-हृ-द-द-स-द । स-द-वि-द-स-स-स-दे ॥ 20

पतङ्गौ पक्षिसूय्यां च पूगः क्रमुकटन्दयोः ।
पशवोऽपि मृगा वेगः प्रवाहजवयोरपि ॥ २१ ॥

प-दं-सो-वि-पु-वि-स । पु-ग-सो-पु-हृ-स-स-द-स ।
पु-स-स-द-वि-द-स-स-स-दे । वे-स-वे-द-द-स-स-स-दे ॥ 21

परागः कौसुमे रेणौ स्नानीयादौ रजस्यपि ।
गजेऽपि नागमातङ्गावपाङ्ग स्तिलकेऽपि च ॥ २२ ॥

प-द-स-वि-स-वे-स-वे । सु-स-स-द-वि-द-स-स-द-स ।
स-द-स-स-स-स-स-स-दे । वे-स-वे-द-द-स-स-स-दे ॥ 22

सर्गः स्वभाव-निर्मोक्ष-निश्चयाध्याय-सृष्टिषु ।
योगः सन्नहनोपाय-ध्यान-सङ्गति-युक्तिषु ॥ २३ ॥

स-स-द-स-स-स-स-स-दे । वे-स-स-स-स-स-स-स-दे ।
वे-स-स-स-स-स-स-स-दे । स-स-स-स-स-स-स-दे ॥ 23

केकिताक्ष्यावहिभुजौ दन्तविप्राण्डजाः द्विजाः ।

अजा विष्णुहरच्छागा गोष्ठाध्वनिवहा व्रजाः ॥ ३२ ॥

केकेसि'दन्तो'त्र'स'प्र'सु'द । स'द'द'स'स'त्र'स'स'स'स'स' ।

अजा'सु'द'द'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स' ॥ ३२ ॥

धर्मराजौ जिनयमौ कुञ्जो दन्तेऽपि न स्त्रियाम् ।

बलजे श्लेचपूर्वारे बलजा वल्गुदर्शना ॥ ३३ ॥

केस'सु'द'द'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स' । गु'कु'स'द'द'स'स'स'स' ।

स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स' ॥ ३३ ॥

समे क्ष्मांशे रणोऽप्याजिः प्रजा स्यात् सन्ततौ जने ।

अञ्जौ शंखशशाङ्कौ च स्वके नित्ये निजं चिषु ॥ ३४ ॥

स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स' । सु'द'द'स'स'स'स'स'स' ।

अ'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स' ॥ ३४ ॥

पुंस्यात्मनि प्रवीणे च श्लेचज्ञो वाच्यलिङ्गकः ।

संज्ञा स्याच्चेतना नाम हस्ताद्यैश्चार्थसूचना ॥ ३५ ॥

सु'द'द'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स' । सु'द'द'स'स'स'स'स'स' ।

स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स'स' ॥ ३५ ॥

दोषज्ञौ वैद्यविद्वांसौ ज्ञो विद्वान् सोमजोऽपि च ।*
काकेभगण्डौ करटौ गजगण्डकटौ कटौ ॥ ३६ ॥

† सुर्वेणान्नादन्नास्यत् । अन्नादन्नास्यत् । 36

शिपिविष्टस्तु खलतौ दुश्चर्मणि महेश्वरे ।
देवशिल्पिन्यपि त्वष्टा दिष्टं दैवेऽपि न द्वयोः ॥ ३७ ॥

शिवोऽपि दुश्चर्मणि महेश्वरे । देवशिल्पिन्यपि त्वष्टा दिष्टं दैवेऽपि न द्वयोः ॥ 37

रसे कटुः कङ्ककार्ये त्रिषु मत्सरतीक्ष्णयोः ।
रिष्टं श्लेमाशुभाभावेष्टरिष्टे तु शुभाशुभे ॥ ३८ ॥

रसे कटुः कङ्ककार्ये त्रिषु मत्सरतीक्ष्णयोः ।
रिष्टं श्लेमाशुभाभावेष्टरिष्टे तु शुभाशुभे ॥ 38

मायानिश्चलयन्त्रेषु कैतवान्तराशिषु ।
अयोघने शैलशृङ्गे सीराङ्गे क्लृट मस्त्रियाम् ॥ ३९ ॥

मायानिश्चलयन्त्रेषु कैतवान्तराशिषु ।
अयोघने शैलशृङ्गे सीराङ्गे क्लृट मस्त्रियाम् ॥ 39

* Some editions omit this line.

† Verse 36 adds : ३६ मन्नादन्ना ।

सूक्ष्मैलायां चुटिः स्त्री स्यात् कालेऽल्पे संशयेऽपि सा ।
अत्युत्कर्षाश्रयः कोद्यो मूले लग्नकचे जटा ॥ ४० ॥

सो'सि'नु'ते'सु'मा'स्त्रे'य'दु'सा'द'व'। शु'द'दु'घे'के'स'क'म'सा'य'रे'।
द'व'द'मा'दि'के'व'ग'ते'रे'। उ'व'दु'सा'स्त्रे'र'ह'द'रे' ॥ 40

व्युष्टिः फले समृद्धौ च दृष्टिं ज्ञानेऽश्निं दर्शने ।
इष्टिं र्थागेच्छयोः सृष्टिं निश्चिते बहुले त्रिषु ॥ ४१ ॥

सु'ष्टि'र'व'सा'सु'सु'क'के'सा'य'। सु'ष्टि'र'स'प्र'क'स'सि'मा'द'स'स'वे'द'।
सु'ष्टि'र'स'के'द'सु'क'र'द'रे'द'। सु'ष्टि'र'स'द'स'स'द'स'स'मा'सु'स' ॥ 41

कष्टे तु छच्छगहने दक्षामन्दागदेषु च ।
पटुं दौ वाच्यलिङ्गौ च नीलकण्ठः शिवेऽपि च ॥ ४२ ॥

ग'प'ते'सु'मा'स'सु'य'स्त्रे'व'द'ग'रे'। स'स'सा'द'स'सि'द'स'क'क'द'स'वे'द'।
स'तु'मा'सि'सा'दे'स'के'द'सु'दि'द'मा'सा'। सु'य'ग'ह'स'सु'वे'द' ॥ 42

पुंसि कोष्ठो ऽन्तर्जठरं कुसूलोऽन्तर्यहन्तथा ।
निष्ठा निष्पत्तिनाशान्ताः काष्ठोत्कर्षे स्थितौ दिशि ॥ ४३ ॥

सो'ग'प'ते'सु'मा'स'सु'य'स्त्रे'व'द'ग'रे'। स'सु'वे'द'स'स'स'द'स'वे'द'स'वे'द'।
सु'य'सु'सा'सु'क'क'द'स'स'स'स'। ग'प'ते'द'मा'स'स'स'स'स'स'स' ॥ 43

त्रिषु ज्येष्ठोऽतिशस्तेऽपि कनिष्ठोऽतियुवाल्पयोः ।
दण्डोऽस्त्री लगुडोऽपि स्याद्गुडा गोलेषुपाकयोः ॥ ४४ ॥

ह्रिःपुःककःददःसुअःसुदःअ। गकिःपिःददःकुदःददःशुदः।
दहःस्रअःददःदपुमाःपदिःसु। तःदोमाःपेसःसुदःपेदःपउस ॥ 44

सर्पमांसात् पशुव्याडौ गोभूवाचस्त्रिडा इला ।
खेडा वंशशलाकापि नाडौ कालोऽपि षट्क्षणे ॥ ४५ ॥

सुतःसुअःददःपःउकःसुमास। जेःदसःसुमासःदमाःह्रःसु।
पिःतःसुमाःकसःसु। यीःकस। . नूःदेःदुसःददःकनःउयोःदुमा ॥ 45

काण्डोऽस्त्री दण्डवाणाव्वर्गावसरवारिषु ।
स्याद्गाण्ड मश्वामरणोऽमत्रे मूलवणिग्धने ॥ ४६ ॥

पःहःदपुमाःपःसददःददःके। देकःददःह्रिःककःमकसःकसःकु ॥ 46

मृशप्रतिज्ञयो र्वीदं प्रगादं मृशकच्छयोः ।
शक्तस्थूलौ त्रिषु दृढौ व्यूढौ विन्यस्तसंहतौ ॥ ४७ ॥

... .. |
... .. ॥ 47

ग्रामणीं नार्पिते पुंसि श्रेष्ठे ग्रामाधिपे त्रिषु ।

जर्णो भेषादिलोमि स्यादावर्त्ते चान्तरा श्रुवौ ॥ ५२ ॥

ग्रा'म'णे'के'द'शे'वा'म'व'द'द' । श्ले'स'वा'सु'म'म'के'वा'म'द'वा'द'म'स'व'द' ।

श्रु'ह'श्रु'वा'सो'वा'स'व'व'द'द'के । श्ले'क'म'द'म'क'म'स'गु'द'प्रि'व'व'व' ॥ 52

हरिणीं स्यान्मृगीं हेमप्रतिमा हरिता च या ।

त्रिषु पाण्डौ च हरिणः स्थूणा स्तम्भेऽपि वेश्मनः ॥ ५३ ॥

ह'रि'णे'के'रि'द'वा'स'से । वा'स'द'गु'वा'दु'वा'स'व'क'व'स'द'से'व'व'द' ।

वा'सु'म'व'श्ले'व'ह'रि'के । श्लु'वा'स'द'प्रि'म'गु'वा'व' ॥ 53

तृष्णे स्पृहापिपासे द्वे जुगुप्साकरुणे घृणे ।

वणिकूपथेऽपि विपणिः सुरा प्रत्यक् च वारुणी ॥ ५४ ॥

तृ'ष्णे'द'द'द'व'श्ले'म'व'व' । श्ले'द'व'श्ले'द'द'श्ले'के' ।

के'द'द'द'स'व'म'के'व'व'के । के'द'द'द'व'श्ले'वा'स'व'के ॥ 54

करेणुरिभ्यां स्त्री नेमे द्रविणन्तु बलं धनम् ।

शरणं गृहरश्चित्रोः श्रीपर्णं कमलेऽपि च ॥ ५५ ॥

का'रे'णु'के'श्ले'म'व'व' । द'व'के'श्ले'म'स'द'द'श्ले'म' ।

श्री'पर्ण'के'व'श्ले'म' ॥ 55

देवहृत्यौ विवस्वन्तौ सरस्वन्तौ नदार्णवौ ।
पश्चिताश्र्यौ गरुत्मन्तौ शकुन्तौ भासपश्चिणौ ॥ ६० ॥

ह्र'डै'वि'व'स'व'र'तै'रे । स'र'स'व'र'तै'व'र'त'त'त'स'र'तै'रे ।
प'श्च'ि'त'ा'श'र'्य'ौ' ग'रु'त'म'न्'त'ौ' श'कु'न्'त'ौ' भ'ा'स'प'श्च'ि'ण'ौ' ॥ 60

अग्न्युत्पातौ धूमकेतुजीमूतौ मेघपर्वतौ ।
हस्तौ तु पाणिनश्च मरुतौ पवनामरौ ॥ ६१ ॥

अ'ग'न्य'उ'त्पा'त'ौ' धू'म'के'तु'जी'मू'त'ौ' मे'घ'प'र्व'त'ौ' ।
ह'स्'त'ौ' तु' पा'णि'न'श्च' म'रु'त'ौ' प'व'ना'म'र'ौ' ॥ 61

यन्ता हस्तिपके सूते भर्ता धातरि पोष्टरि ।
यानपात्रे शिशौ पोतः प्रेतः प्राणान्तरे मृते ॥ ६२ ॥

य'न्'ता' ह'स्'ति'प'के' सू'ते' भ'र्'ता' धा'त'रि' पो'ष्ट'रि' ।
या'न'पा'त्र'े' शि'श'ौ' पो'तः' प्र'े'तः' प्रा'ण'ान'त'रे' मृ'ते' ॥ 62

ग्रहभेदे ध्वजे केतुः पार्थिवे तनये सुतः ।
स्थपतिः कारुभेदेऽपि भूमृद्भूमिधरे नृपे ॥ ६३ ॥

ग'रु'ह'भ'े'दे' ध्व'जे' के'तुः' पार्'थि'वे' त'न'ये' सु'तः' ।
स'थ'प'तिः' कारु'भ'े'दे'ऽपि' भू'मृ'द्'भू'मि'ध'रे' नृ'पे' ॥ 63

मूर्धाभिषिक्तो भूषेऽपि ऋतुः स्त्रीकुसुमेऽपि च ।
विष्णावप्यजिताव्यक्तौ सूतस्त्वष्टरि सारथौ ॥ ६४ ॥

मूर्धाभिषिक्तो भूषेऽपि ऋतुः स्त्रीकुसुमेऽपि च ।
विष्णावप्यजिताव्यक्तौ सूतस्त्वष्टरि सारथौ ॥ ६४ ॥

व्यक्तः प्राज्ञेऽपि दृष्टान्तावुभे शास्त्रनिदर्शने ।
स्यत्ता स्यात् सारथौ द्वाःस्थे क्षत्रियायाञ्च शूद्रजे ॥ ६५ ॥

व्यक्तः प्राज्ञेऽपि दृष्टान्तावुभे शास्त्रनिदर्शने ।
स्यत्ता स्यात् सारथौ द्वाःस्थे क्षत्रियायाञ्च शूद्रजे ॥ ६५ ॥

वृत्तान्तः स्यात् प्रकरणे प्रकारे कात्स्न्यवार्त्तयोः ।
आनर्त्तः समरे नृत्यस्थाननीवृद्धिशेषयोः ॥ ६६ ॥

वृत्तान्तः स्यात् प्रकरणे प्रकारे कात्स्न्यवार्त्तयोः ।
आनर्त्तः समरे नृत्यस्थाननीवृद्धिशेषयोः ॥ ६६ ॥

कृतान्तो यमसिद्धान्तदैवाकुशलकर्म्मसु ।
श्लेषादि-रसरक्तादि-महाभूतानि तद्गणाः ॥ ६७ ॥

कृतान्तो यमसिद्धान्तदैवाकुशलकर्म्मसु ।
श्लेषादि-रसरक्तादि-महाभूतानि तद्गणाः ॥ ६७ ॥

इन्द्रियाण्यश्मविकृतिः शब्दयोनिश्च धातवः ।

कक्षान्तरेऽपि शुद्धान्तो नृपस्यासर्व्वगोचरे ॥ ६८ ॥

दे'अ'अक'दक'दवद'वो'क'क'स' । दे'अ'अ'व'व'व'व'व'व'व'व'व' ।

ह'दु'अ'क'द'क'स'स' । ग'ग'क'द'व'उ'क'मे'द'द'स' ।

स'द'वद'ग'क'ग'स'सु'द'सु'व'उ'क' ॥ 68

काम्हसामर्थ्ययोः शक्ति मूर्त्तिः काठिन्यकाययोः ।

विस्तारवल्ल्यो व्रतति र्वसती राचिवेश्मनोः ॥ ६९ ॥

ग'सु'कु'स'व'व'ग'द' । सु'द'स'द'द'स'स' ।

अ'द'स'व'द'स'व'द' । व'स'द'द'क'क'स' । 69

स्रयाच्चयोरपचितिः साति दीनावसानयोः ।

अर्त्तिः पौडाधनुष्कोथ्यो जातिः सामान्यजन्मनोः ॥ ७० ॥

अ'द'स'द'स'व'द' । स'द'स'द'द'स'स' ।

अ'द'स'द'स'व'द' । स'द'स'द'द'स'स' ॥ 70

प्रचारस्यन्दयोरौति रीतिडिम्बप्रवासयोः ।

उदयेऽधिगमे प्राप्ति स्वेता स्वमित्रये युगे ॥ ७१ ॥

अ'द'स'द'स'व'द' । स'द'स'द'द'स'स' ।

अ'द'स'द'स'व'द' । स'द'स'द'द'स'स' ॥ 71

सिकताः स्युर्वाल्मुकापि वेदे श्रवसि च श्रुतिः ।
वनिता जनितात्यर्थानुरागायाञ्च योषिति ॥ ७६ ॥

सि'ण'दू'रि'त्रे'ग्रे'दु'म । री'ण'त्रे'द'षे'स'स'पु'रि'रे ।
स'रि'दू'र'द'र'र'रि'दू । स'र'द'र'र'र'र'र'र'र'र'र'र' ॥ 76

गुप्तिः क्षितिव्युदासेऽपि धृति धारणधैर्ययोः ।
वृहतौ शूद्रवार्त्ताकौ छन्दोभेदे महत्यपि ॥ ७७ ॥

गु'प'ति'र'द'र'र'र'र'र'र'र' । री'र'र'र'र'र'r'र'r' ।
रि'र'र'र'र'r'r'r' । री'र'r'r'r'r'r'r'r' ॥ 77

वासिता स्त्रीकरिण्योश्च वार्त्ता वृत्तौ जनश्रुतौ ।
वार्त्तं फलगुन्धरोगे च चिष्यसु च घृतामृते ॥ ७८ ॥

सु'द'र'र'r'r'r'r'r' । स'द'र'r'r'r'r'r'r' ।
स'द'r'r'r'r'r'r'r' । स'द'r'r'r'r'r'r'r' ॥ 78

कलधौतं रौप्यहेम्नो निमित्तं हेतुलक्षणोः ।
अत्याहितं महाभौतिः कर्म जीवानपेक्ष च ॥ ७९ ॥

क'ल'धौ'त'ं'र'ौ'प'य'हे'म्'न'ो' । नि'मि'त्त'ं'हे'तु'ल'ख'ण'ो' ।
अ'त्या'हि'त'ं'म'हा'भौ'ति'ः' । क'र्म'जी'वा'न'अ'पे'क्ष'च' ॥ 79

युक्ते क्षमादावृते भूतं प्राण्यतीते समे त्रिषु ।

श्रुतं शास्त्रावधृतयो र्युगपर्याप्तयोः कृतम् ॥ ८० ॥

द्विषा'प'स'स'सो'म'स'दु'स'दु' । श्लो'क'म'स'द'स'दु'स'द'द'व'म'स'स' ।

दु'द'व'स'स'व'स'स'प'द'द'द' । श्लो'क'म'स'द'स'द'द'स'स'स'स'स'स'स' ॥ 80

वृत्तं पद्ये चरित्रे त्रिष्वतीते दृढनिस्तले ।

महद्राज्यश्चावगीतं जन्ये स्याद्गर्हिते त्रिषु ॥ ८१ ॥

द्वि'द'क'म'स'व'स'स'द'व'म'स' । द'स'द'स'v'स'स'v'स' ।

स'द'द'v'स'स' । श्लो'क'm'स'd' । श्लो'क'm'स'd' ।

द'स' । श्लो'क'm'स'd' । 81

श्वेतं रौष्येऽपि रजतं हारे रौष्ये सिते त्रिषु ।

त्रिष्वितो जगदिङ्गेषुऽपि रक्तं नील्यादिरागि च ॥ ८२ ॥

म'स' । श्लो'क'm'स'd' । श्लो'क'm'स'd' ।

द'स' । श्लो'क'm'स'd' । श्लो'क'm'स'd' ।

द'स' । श्लो'क'm'स'd' । श्लो'क'm'स'd' । 82

अवदातः सिते पीते शुद्धे बद्धाज्जुनौ सितौ ।

युक्तेऽतिसंस्कृते मर्षिण्यभिनीतोऽथ संस्कृतम् ॥ ८३ ॥

द'स' । श्लो'क'm'स'd' । श्लो'क'm'स'd' ।

द'स' । श्लो'क'm'स'd' । श्लो'क'm'स'd' ।

द'स' । श्लो'क'm'स'd' । श्लो'क'm'स'd' । 83

कृत्रिमे लक्षणोपेतेऽप्यनन्तोऽनवधावपि ।
ख्याते हृष्टे प्रतीतोऽभिजातस्तु कुलजे बुधे ॥ ८४ ॥

सकक'रि'द'सु'मि'र'य'द' । ज'क'र'र'म'प'द'य'स'द'म' ।
म'म'स'द'द'य'द'द'स'द' । ज'र'र'र'र'र'र'र'r' ॥ 84

विविक्तौ पूतविजनौ मूर्च्छितौ मूढसोच्छ्रयौ ।
द्वौ चाम्बपरुषौ शुक्तौ शितौ धवलमेचकौ ॥ ८५ ॥

वि'वि'र'र'र'र'र' । सु'र'र'r'r' ।
म'र'r'r' । वि'र'r'r' ॥ 85

सत्ये साधौ विद्यमाने प्रशस्ते ऽभ्यर्हिते च सन् ।
पुरस्कृतः पूजितेऽरात्यभियुक्तेऽग्रतः कृते ॥ ८६ ॥

स'र'r'r' । र'r'r' ।
r'r'r' । र'r'r' ।
r'r'r' ॥ 86

निवातावाश्रयावातौ शस्त्राभेद्यच्च वर्म्म यत् ।
जातोन्नद्धप्रवृद्धाः स्युरुच्छ्रिता उत्थितास्त्वमी ॥ ८७ ॥

वि'र'r'r' । स'r'r'r' ।
r'r'r' । सु'r'r'r' ॥ 87

वृद्धिमत्पोत्रनोपना आदृणै सादृगर्च्चिनै ।

अर्गाभिषेयो रैवस्तु प्रयोजननिवृत्तिषु ॥ ८८ ॥

अर्षेद्वःपदःपुत्रेणसंभ्रुवःकसस । अर्षेद्वःपुत्रेणसंभ्रुवःकसस ॥ ८८ ॥

अर्षेद्वःपुत्रेणसंभ्रुवःकसस । अर्षेद्वःपुत्रेणसंभ्रुवःकसस ॥ ८८ ॥ 88

निदानागमयोस्तीर्थं मृषिजुष्टजले गुरौ ।

समर्थस्त्रिषु शक्तिष्ठे सम्बन्धार्थं हितेऽपि च ॥ ८९ ॥

निदानागमयोस्तीर्थं मृषिजुष्टजले गुरौ ।

समर्थस्त्रिषु शक्तिष्ठे सम्बन्धार्थं हितेऽपि च ॥ ८९ ॥ 89

दशमीस्थौ क्षीणगागृह्यौ वीथौ पदव्यपि ।

आस्थानोयत्रयोरस्था प्रस्थोऽस्त्रौ सानुमानयोः ॥ ९० ॥

दशमीस्थौ क्षीणगागृह्यौ वीथौ पदव्यपि ।

आस्थानोयत्रयोरस्था प्रस्थोऽस्त्रौ सानुमानयोः ॥ ९० ॥ 90

अभिप्रायवशौ छन्दावद्भौ जीमूतवत्सरौ ।

अपवादौ तु निन्दाज्ञे दायादौ सुतबान्धवौ ॥ ९१ ॥

अभिप्रायवशौ छन्दावद्भौ जीमूतवत्सरौ ।

अपवादौ तु निन्दाज्ञे दायादौ सुतबान्धवौ ॥ ९१ ॥ 91

पादा रश्म्यंघ्रितूर्यांशा श्रन्द्राम्यर्का स्तमोनुदः ।

निर्व्वादी जनवाद्देऽपि शादी जम्वालशष्ययोः ॥ ९२ ॥

यद्गुरेदं चैव भवसाददं किं । यद्विकृतिं चैव सुवसिम् ।
किं चैव कृतिं चैव सुवसिम् । यद्गुरेदं चैव सुवसिम् ॥ 92

आरावे रुदिते चातर्याक्रन्दो दारुणे रणे ।

स्यात् प्रसादो ऽनुरागेऽपि सूदः स्याद्यञ्जनेऽपि च ॥ ९३ ॥

यद्गुरेदं चैव भवसाददं किं । यद्गुरेदं चैव सुवसिम् ।
यद्गुरेदं चैव भवसाददं किं । यद्गुरेदं चैव सुवसिम् ॥ 93

गोष्ठाध्यक्षेऽपि गोविन्दो हर्षोऽप्यामोदवन्दः ।

प्राधान्ये राजलिङ्गे च वृषाङ्गे ककुदो ऽस्त्रियाम् ॥ ९४ ॥

यद्गुरेदं चैव भवसाददं किं । यद्गुरेदं चैव सुवसिम् ।
यद्गुरेदं चैव भवसाददं किं । यद्गुरेदं चैव सुवसिम् ॥ 94

स्त्री सन्विज्ज्ञानसम्भाषाक्रियाकाराजिनामसु ।

धर्म रहर, पनिपात सादृष्टौ वत्सरे गगत् ॥ ९५ ॥

यद्गुरेदं चैव भवसाददं किं । यद्गुरेदं चैव सुवसिम् ।
यद्गुरेदं चैव भवसाददं किं । यद्गुरेदं चैव सुवसिम् ॥ 95

आत्मा यत्नो धृतिर्बुद्धिः स्वभावो ब्रह्मवर्षं च ।

शत्रुधातुकमत्तेभवर्युकाब्दा घनाघनाः ॥ ११२ ॥

आत्मा यत्नो धृतिर्बुद्धिः स्वभावो ब्रह्मवर्षं च ।
 शत्रुधातुकमत्तेभवर्युकाब्दा घनाघनाः ॥ ११२ ॥

अभिमानोऽर्थादिदर्पे ज्ञाने प्रणयहिंसयोः ।

घनो मेघे मूर्त्तिगुणे त्रिषु मूर्त्ते निरन्तरे ॥ ११३ ॥

अभिमानोऽर्थादिदर्पे ज्ञाने प्रणयहिंसयोः ।
 घनो मेघे मूर्त्तिगुणे त्रिषु मूर्त्ते निरन्तरे ॥ ११३ ॥

इनः सूर्य्ये प्रभौ राजा मृगाङ्गे क्षत्रिये नृपे ।

वाणिन्यौ नत्तकौमत्ते स्रवन्त्या मपि वाहिनौ ॥ ११४ ॥

इनः सूर्य्ये प्रभौ राजा मृगाङ्गे क्षत्रिये नृपे ।
 वाणिन्यौ नत्तकौमत्ते स्रवन्त्या मपि वाहिनौ ॥ ११४ ॥

हादिन्यौ वज्रतडितौ वन्दायामपि कामिनी ।

त्वग्देहयोरपि तनुः सूनाधोजिह्विकापि च ॥ ११५ ॥

हादिन्यौ वज्रतडितौ वन्दायामपि कामिनी ।
 त्वग्देहयोरपि तनुः सूनाधोजिह्विकापि च ॥ ११५ ॥

क्रतुविस्तारयोरस्त्री वितानं त्रिषु तुच्छके ।
मन्देऽथ केतनं कृत्ये केतावुपनिमन्त्रणे ॥ ११६ ॥

खे'र'मा'वी'रू'रं'स'के'र'सु'र'द' । क्रु'के'र'सो'खे'र'सु'र'सु'र'द' ।
दे'र'स'गे'र'र'स'सु'र'सु'र' । क्रु'र'स'के'र'सु'र'सु'र' ॥ 116

वेद स्तत्त्वं तपो ब्रह्म ब्रह्मा विप्रः प्रजापतिः ।
उत्साहने च हिंसायां सूचने चापि गन्धनम् ॥ ११७ ॥

वे'द'दे'र'र'द' । क'र'स'स'सु'र'सु'र' ।
सु'र'द'र'स'सु'र'सु'र' । सु'र'सु'र' ॥ 117

आतञ्चनं प्रतीवापजवनाप्यायनार्थकम् ।
व्यञ्जनं लाञ्छनं श्मश्रु निष्ठानावयवेष्टपि ॥ ११८ ॥

अ'त'ञ्च'न' । प्र'ती'वा'प'ज'व'ना'प'प'या'य'न' ।
व्य'ञ्च'न' । ला'ञ्च'न' । श्म'श्रु' । नि'ष्ठ'ान' । अ'व'य'व' । ए'ष्ट'पि ॥ 118

स्यात् कैालीनं लोकवादे युद्धे पञ्चहिपक्षिणाम् ।
स्यादुद्यानं निःसरणे वनभेदे प्रयोजने ॥ ११९ ॥

सु'र' । कै'ाली'न' । लो'क'वा'दे' । यु'द्धे' । प'ञ्च'हि'प'क्षि'णा'म् ॥
सु'र' । अ'दु'द्या'न' । निः'स'र'णे' । व'न'भे'दे' । प्र'यो'ज'ने' ॥ 119

अवकाशे स्थितौ स्थानं क्रीडादावपि देवनम् ।
उत्थानं पौरुषे तन्त्रे सन्निविष्टोद्गमेऽपि च ॥ १२० ॥

दवेक'मकस'मकस'दम'सु'कं । मठे'मरे'अके'मस'म'दे'म'कं ।
सु'दु'कं'के'सु'स'म'सु'उक । दम'म'द'सु'द'क'स'अ'स'म'अ ॥ 120

व्युत्थानं प्रतिरोधे च विरोधाचरणेऽपि च ।
मारणे मृतसंस्कारे गतौ द्रव्येऽर्थदापने ॥ १२१ ॥

सु'दु'के'दे'अ'के'उ'उ । अ'म'अ'म'सु'द'म'क'स'अ'रे ।
अ'के'द'उ'उ'म'सु'म'अ'म'द'द' । सु'स'द'सु'क'म'सु'स'अ'रे'द'द' ॥ 121

निवर्त्तनोपकरणानुव्रज्यासु च साधनम् ।
निर्यातनं वैरशुद्धौ दाने न्यासापण्येऽपि च ॥ १२२ ॥

म'क'सु'द'सु'स'अ'सु'सु'कं । के'दु'द'के'दु'स'द'म'म' ।
सु'क'द'द'म'के'अ'म'म'द'द' ॥ 122

व्यसनं विपदि भ्रंशे दोषे कामजकोपजे ।
पश्माश्लिलोमि किञ्चलके तन्वाद्यंशेऽप्यणौयसि ॥ १२३ ॥

सु'स'क'के'सु'क'के'म'स'म'क । उ'स'स'म'के'स'म'अ'रे'द'सु'सु'सु'रे ।
म'क'क'म'म'के'गे'स'म'द'द' । सु'द'दु'के'सु'सु'द'म' ॥ 123

तिथिभेदे क्षणे पर्व्वं वत्सं नेचच्छदेऽध्वनि ।

अकार्यगुह्ये कौपीने मैथुनं सङ्गतौ रतौ ॥ १२४ ॥

कैस'दुत्रे'क्षर'तमा'दर'व'र । वद'सु'सिमा'सुमस'द'स ।

रे'क'सि'द'म'स'द'व'गौ'सि'रिं । सि'सु'रिं'वि'द'सु'स'द'द'म'र ॥ 124

प्रधानं परमात्मा धीः प्रज्ञानं बुद्धिचिह्नयोः ।

प्रसूनं पुष्पफलयो निर्धनं कुलनाशयोः ॥ १२५ ॥

सु'दु'रिं'वि'स'कै'स'द'म'स' । सु'दु'रिं'वि'स'कै'स'द'म'स' ।

सु'दु'रिं'वि'स'कै'स'द'म'स' । सु'दु'रिं'वि'स'कै'स'द'म'स' ॥ 125

क्रन्दने रोदनाह्वाने वर्षादेहप्रमाणयोः ।

गृहदेहत्विट्प्रभावा धामान्यथ चतुष्पथे ॥ १२६ ॥

गु'दु'रिं'वि'स'कै'स'द'म'स' । सु'दु'रिं'वि'स'कै'स'द'म'स' ।

सु'दु'रिं'वि'स'कै'स'द'म'स' । सु'दु'रिं'वि'स'कै'स'द'म'स' ॥ 126

सन्निवेशे च संस्थानं लक्ष्म चिह्नप्रधानयोः ।

आच्छादने सम्यधान मपवारणमित्युभे ॥ १२७ ॥

सु'दु'रिं'वि'स'कै'स'द'म'स' । सु'दु'रिं'वि'स'कै'स'द'म'स' ।

सु'दु'रिं'वि'स'कै'स'द'म'स' । सु'दु'रिं'वि'स'कै'स'द'म'स' ॥ 127

परिच्छदे परीवापः पर्युप्तौ सलिलस्थितौ ।
गोधुग्गोष्ठपती गोपौ हरविष्णू वृषाकपौ ॥ १३२ ॥

संक्षिप्तं स्यात्परिच्छदे । पर्युप्तौ सलिलस्थितौ ।
गोधुग्गोष्ठपती गोपौ हरविष्णू वृषाकपौ ॥ 132

वाघ्य मुष्माश्रु कशिपु त्वन्न माच्छादनं द्वयम् ।
तल्पं शय्याट्टदारेषु स्तम्बेऽपि विटपो ऽस्त्रियाम् ॥ १३३ ॥

वाघ्यं मुष्माश्रु कशिपु त्वन्न माच्छादनं द्वयम् ।
तल्पं शय्याट्टदारेषु स्तम्बेऽपि विटपो ऽस्त्रियाम् ॥ 133

प्राप्तरूपस्वरूपाभिरूपा बुधमनोज्ञयोः ।
भेद्यलिङ्गा अमी कूर्मी वीणामेदश्च कच्छपौ ॥ १३४ ॥

प्राप्तरूपस्वरूपाभिरूपा बुधमनोज्ञयोः ।
भेद्यलिङ्गा अमी कूर्मी वीणामेदश्च कच्छपौ ॥ 134

रवणे पुंसि रेफः स्यात् कुत्सिते वाच्यलिङ्गकः ।
अन्तराभवसत्वेऽश्वे गन्धर्वी दिव्यगायने ॥ १३५ ॥

रवणे पुंसि रेफः स्यात् कुत्सिते वाच्यलिङ्गकः ।
अन्तराभवसत्वेऽश्वे गन्धर्वी दिव्यगायने ॥ 135

कम्बुर्ना वलये शङ्खे द्विजिह्वौ सपहचकौ ।

पूर्वोऽन्यलिङ्गः प्रागाह पुम्बहुत्वेऽपि पूर्वजान् ॥ १३६ ॥

कम्बुर्ना वलये शङ्खे द्विजिह्वौ सपहचकौ ।

पूर्वोऽन्यलिङ्गः प्रागाह पुम्बहुत्वेऽपि पूर्वजान् ॥ 136

कुम्भौ घटेभमूर्द्धांशौ डिम्भौ तु शिशुवालिशौ ।

स्तम्भौ स्थणजङ्गीभावौ शम्भू ब्रह्मत्रिलोचनौ ॥ १३७ ॥

कुम्भौ घटेभमूर्द्धांशौ डिम्भौ तु शिशुवालिशौ ।

स्तम्भौ स्थणजङ्गीभावौ शम्भू ब्रह्मत्रिलोचनौ ॥ 137

कुक्षिभ्रूणार्भका गर्भाः विश्रमः प्रणयेऽपि च ।

स्याद्भेर्यां दुन्दुभिः पुंसि स्यादक्षे दुन्दुभिः स्त्रियाम् ॥ १३८ ॥

कुक्षिभ्रूणार्भका गर्भाः विश्रमः प्रणयेऽपि च ।

स्याद्भेर्यां दुन्दुभिः पुंसि स्यादक्षे दुन्दुभिः स्त्रियाम् ॥ 138

स्यान्महारजने क्लीवं कुसुमं करके पुमान् ।

क्षत्रियेऽपि च नाभिर्ना सुरभिर्गवि च स्त्रियाम् ॥ १३९ ॥

स्यान्महारजने क्लीवं कुसुमं करके पुमान् ।

क्षत्रियेऽपि च नाभिर्ना सुरभिर्गवि च स्त्रियाम् ॥ 139

गुल्मा रुक्स्तम्बसेनाश्च जामिः स्वसृकुलस्त्रियोः ।

क्षितिश्चान्योः क्षमा युक्ते क्षमं शक्ते हिते त्रिषु ॥ १४४ ॥

गुल्म'स'स्र'व'द'द'अ'द'के'स'द'स'व' । अ'स'सु'स'द'व'स'स'स' ।

वि'द'द'व'वे'द'स'ग'स'रे' । ग'स'द'व'स'द'द'कु'स'स'व'स' । ग'सु'स' ॥ 144

त्रिषु श्यामौ हरित्कण्णौ श्यामा स्याच्छारिवा निशा ।

ललामं पुच्छपुण्ड्राश्वभूषाप्राधान्यकेतुषु ॥ १४५ ॥

ग'सु'स'अ'व'सु'स'द'स'स'स' । सु'स'सु'द'द'स'स'स' ।

अ'अ'स'स'स'स'स'स' । स'द'स'द'द'द'स'स'स' । 145

सूक्ष्म मध्यात्म मण्वादैौ प्रधाने प्रथमस्त्रिषु ।

वामौ वलगुप्रतीपौ द्वावधमौ न्यूनकुत्सितौ ॥ १४६ ॥

सु'सु'स'स'स'स' । द'द'स'स'स' ।

ग'सु'स'स'स'स' । ग'स'स'स' । 146

जीर्णञ्च परिभुक्तञ्च यातयाममिदं द्वयम् ।

तुरङ्गरुडौ ताश्चर्यौ निलयापचयौ क्षयौ ॥ १४७ ॥

स'स'स'द'द'के'अ'स'सु'स' । अ'द'अ'स'स' ।

सु'स'द'स'स'स' । ग'स'स' । 147

* सु'स'स' is a plant.

† सु'स' ?

श्वश्रुयौ देवरश्यालौ भ्रातृयौ भ्रातृजद्विषौ ।

पर्जन्यौ रसदब्देन्द्रौ स्यादर्थ्यः स्वामिवैश्ययोः ॥ १४८ ॥

श्वश्रुयौ देवरश्यालौ भ्रातृयौ भ्रातृजद्विषौ ।

पर्जन्यौ रसदब्देन्द्रौ स्यादर्थ्यः स्वामिवैश्ययोः ॥ 148

तिष्ठः पुष्ये कलियुगे पर्यायो ऽवसरं क्रमे ।

प्रत्ययोऽधीनशपथज्ञानविश्वासहेतुषु ॥ १४९ ॥

तिष्ठः पुष्ये कलियुगे पर्यायो ऽवसरं क्रमे ।

प्रत्ययोऽधीनशपथज्ञानविश्वासहेतुषु ॥ 149

रन्ध्रे शब्देऽथानुशयो दीर्घद्वेषानुतापयोः ।

स्थूलोच्चय स्वसाकल्ये गजानां मध्यमे गते ॥ १५० ॥

रन्ध्रे शब्देऽथानुशयो दीर्घद्वेषानुतापयोः ।

स्थूलोच्चय स्वसाकल्ये गजानां मध्यमे गते ॥ 150

समयाः शपथाचारकालसिद्धान्तसंविदः ।

व्यसनान्यशुभं दैवं विपदित्यनया स्तयः ॥ १५१ ॥

समयाः शपथाचारकालसिद्धान्तसंविदः ।

व्यसनान्यशुभं दैवं विपदित्यनया स्तयः ॥ 151

* For १५१ ?

अत्ययो ऽतिक्रमे कृच्छ्रे दोषे दण्डेऽप्यथापदि ।

युद्धायत्योः सम्परायः पूज्यस्तु श्वशुरेऽपि च ॥ १५२ ॥

सु'हृ'गु'स'सो'ल'य'द'द' ॥ 152

पश्चादवस्थायिबलं समवायश्च सन्नयौ ।

संघाते सन्निवेशे च संस्त्यायः प्रणया स्त्वमी ॥ १५३ ॥

स'क'यो'के'द'सु'द'क'स'स'गु'। सु'र'स'द'द'*क्रु'व'व'स'क'स'क'स'स'।
क'स'स'द'द'द'द'स'स'स'स'स'। स'र'स'के'क'स'स'। 153

विस्रम्भ-याच्ञा-प्रेमाणो विरोधेऽपि समुच्छ्रयः ।

विषयो यस्य यो ज्ञात स्तत्र शब्दादिकेष्वपि ॥ १५४ ॥

य'द'क'स'स'स'स'स'स'स'। स'स'स'स'स'स'स'स'।
स'p'स'के'के'स'स'। स'स'स'स'स'स'स'। 154

निर्यासेऽपि कषायो ऽस्त्री सभायाच्च प्रतिश्रयः ।

प्रायो भूमन्यन्तगमने मन्यु दैन्ये क्रतौ क्रुधि ॥ १५५ ॥

सु'र'स'स'स'स'स'स'। स'स'स'स'स'स'स'।
स'स'स'स'स'स'स'। स'स'स'स'स'स'स'। 155

* For ३६ ?

† For ६२ ?

रहस्योपस्थयो गुह्यं सत्यं शपथतथ्ययोः ।

वीर्यं बले प्रभावे च द्रव्यं भव्ये गुणाश्रये ॥ १५६ ॥

གསང་དང་དབེན་གནས་གུ་རྒྱུ་ལོ། ས་རྒྱུ་ངག་ཚངས་བདེན་པ་ལོ།

ལྷོ་རྒྱུ་དཔའ་ལྷོ་བས་རུས་པ་ལོ། དྲ་རྒྱུ་སྐལ་པ་ཡོན་ཏན་གནས་། 156

धिष्ण्यं स्थाने गृहे भेऽग्नौ भाग्यं कर्म शुभाशुभम् ।

कशेरुहेम्नो गर्ज्जेयं विशल्या दन्तिकापि च ॥ १५७ ॥

རྒྱུ་ཤ་རྒྱུ་གནས་དང་ཁང་པ་དང་། རྒྱུ་གྱི་ལས་དང་དགོ་མི་དགོ།

རྒྱུ་དང་གསེར་ནི་གྱི་གྱི་ལོ། སི་ཤ་ལུ་ནི་སོ་ལྷན་ནོ། 157

वृषाकपायी श्रीगौर्योरभिख्या नामशोभयोः ।

आरम्भो निष्कृतिः शिक्षा पूजनं सम्प्रधारणम् ॥ १५८ ॥

བྱི་ཤ་ཀ་པ་ཡི་ནི་དཔལ་གྱི་ལོ། ལས་རྒྱུ་ལུ་ནི་སིང་དང་མཛོས།

ཚོས་དང་ངེས་བྱེད་སྤོབ་པ་དང་། མཚོད་དང་སྐྱབ་བྱ་བའས་ལས་སོམས། 158

उपायः कर्म चेष्टा च चिकित्सा च नव क्रियाः ।

छाया स्वर्यप्रिया कान्तिः प्रतिविम्ब मनातपः ॥ १५९ ॥

གསོ་དཔྱད་དགུ་ལ་གྱི་ལོ། ཚུ་ཡ་ཉི་རྒྱུང་མཛོས་པ་དང་།

གཟུགས་བརྒྱན་ཚུ་བ་མེད་ནམས་ལ། 159

कश्या प्रकोष्ठे हर्म्यादेः काञ्च्यां मध्येभवन्धने ।
कृत्या क्रियादेवतयो स्त्रिषु भेद्ये धनादिभिः ॥ १६० ॥

काञ्च्यां मध्येभवन्धने । कृत्या क्रियादेवतयो स्त्रिषु भेद्ये धनादिभिः ॥ 160

जन्यं स्याज्जनवादेऽपि जघन्योऽन्त्ये ऽधमेऽपि च ।
गर्ह्याधीनौ च वक्तव्यौ कल्यौ सज्जनिरामयौ ॥ १६१ ॥

जन्यं स्याज्जनवादेऽपि जघन्योऽन्त्ये ऽधमेऽपि च ।
गर्ह्याधीनौ च वक्तव्यौ कल्यौ सज्जनिरामयौ ॥ 161

आत्मवाननपेतोऽर्थादर्थ्यः पुण्यन्तु चार्त्त्वपि ।
रूप्यं प्रशस्तरूपेऽपि वदान्यो वलगुवागपि ॥ १६२ ॥

आत्मवाननपेतोऽर्थादर्थ्यः पुण्यन्तु चार्त्त्वपि ।
रूप्यं प्रशस्तरूपेऽपि वदान्यो वलगुवागपि ॥ 162

न्याय्येऽपि मध्यं सौम्यन्तु सुन्दरे सोमदैवते ।
निवहावसरौ वारौ संस्तरौ प्रस्तराध्वरौ ॥ १६३ ॥

न्याय्येऽपि मध्यं सौम्यन्तु सुन्दरे सोमदैवते ।
निवहावसरौ वारौ संस्तरौ प्रस्तराध्वरौ ॥ 163

गुरु गौष्यतिपिचाद्यौ द्वापरौ युगसंशयौ ।

प्रकारौ भेदसादृश्यावाकाराविङ्गिताकृतौ ॥ १६४ ॥

गुरुःशुभःसुखःसौख्यः। द्वापरःविदुषःश्रेष्ठः।

प्रकारःविदुषःद्वयः। अकारःविदुषःकुलः। 164

किंशारु धान्यश्रुकेषु मरु धन्वधराधरौ ।

अद्रयो द्रुमशैलार्काः स्त्रीस्तनाब्दौ पयोधरौ ॥ १६५ ॥

किंशारुःविशेषः। मरुःशुभः।

अद्रयोःशुभः। स्त्रीः। पयोधरौ ॥ 165

ध्वान्तारिदानवा वृत्रा बलिहस्तांशवः कराः ।

प्रदरा भङ्गनारौरुग्वाणा अस्त्राः कचा अपि ॥ १६६ ॥

ध्वान्तारिःविशेषः। वृत्राःशुभः।

प्रदराःविशेषः। अस्त्राःशुभः।

कचाःशुभः। 166

अजातशत्रु गौः कालेऽप्यशमश्रुर्ना च तूवरः ।

स्वर्णोऽपि राः परिकरः पर्यङ्कपरिवारयोः ॥ १६७ ॥

अजातशत्रुःविशेषः। गौःशुभः।

स्वर्णोऽपिःविशेषः। परिकरःशुभः। 167

मुक्ताशुद्धौ च तारः स्याच्छारो वायौ स तु चिषु ।
कव्वुरेऽथ प्रतिज्ञाजिसम्बिदापत्सु सङ्गरः ॥ १६८ ॥

शुद्धिमाशुद्धौ च तारः स्याच्छारो वायौ स तु चिषु ।
कव्वुरेऽथ प्रतिज्ञाजिसम्बिदापत्सु सङ्गरः ॥ 168

वेदभेदे गुप्तिवादे मन्त्रो मित्रो रवावपि ।
मखेषु यूपखण्डेऽपि स्वरु गुह्येऽप्यवस्करः ॥ १६९ ॥

वेदभेदे गुप्तिवादे मन्त्रो मित्रो रवावपि ।
मखेषु यूपखण्डेऽपि स्वरु गुह्येऽप्यवस्करः ॥ 169

आङ्गुलस्तूर्यरवे गजेन्द्राणाञ्च गर्जिते ।
अभिहारो ऽभियोगे च चौर्ये सन्नहनेऽपि च ॥ १७० ॥

आङ्गुलस्तूर्यरवे गजेन्द्राणाञ्च गर्जिते ।
अभिहारो ऽभियोगे च चौर्ये सन्नहनेऽपि च ॥ 170

स्याज्जङ्गमे परीवारः खङ्गकोशे परिच्छदे ।
विष्टरो विटपौ दर्भमुष्टिः पौठाद्य मासनम् ॥ १७१ ॥

स्याज्जङ्गमे परीवारः खङ्गकोशे परिच्छदे ।
विष्टरो विटपौ दर्भमुष्टिः पौठाद्य मासनम् ॥ 171

द्वारि द्वाःस्थे प्रतीहारः प्रतीहार्य्यनन्तरे ।

विपुले नकुले विष्णौ वभ्रुः स्यात् पिङ्गले त्रिषु ॥ १७२ ॥

क्षेत्रेणक्षेत्रेणवर्षावृत्तं । प्रद्विन्दुमपदयससो ।
 केवसेवेतुवेप्रवद्वृत्तं । अत्रु*यवदेक्षेत्रेणसुम् ॥ 172

सारो बले स्थिरांशे च न्याय्ये क्लीवं वरे त्रिषु ।

दुरोदरो द्यूतकारे पणे द्यूते दुरोदरम् ॥ १७३ ॥

संरदसुदवर्षावृत्तं । वगेदंरवर्षावृत्तं ।
 दुरोदरोदुरोदुरेण । अत्रु*यवदेक्षेत्रेणसुम् ॥ 173

महारण्ये दुर्गपथे कान्तारः पुन्रपुंसकम् ।

मत्सरोऽन्यश्रुभद्वेषे तद्वत् कृपणयोस्त्रिषु ॥ १७४ ॥

मत्सरोऽन्यश्रुभद्वेषे । अत्रु*यवदेक्षेत्रेणसुम् ॥ 174

देवादृते वरः श्रेष्ठे त्रिषु क्लीवे मनाक्प्रिये ।

वंशाङ्कुरे करीरोऽस्त्री तरुभेदे घटे च ना ॥ १७५ ॥

वंशाङ्कुरे करीरोऽस्त्री । अत्रु*यवदेक्षेत्रेणसुम् ॥ 175

* For वंश ?

चक्रं राष्ट्रेष्यक्षरन्तु मोक्षेऽपि क्षीर मसु च ।
स्वर्णेऽपि भूरिचन्द्रौ द्वौ द्वारमात्रेऽपि गोपुरम् ॥ १८४ ॥

उग्रं च रेव दसमा दद वापुषा । जगत् रं वै शो वा वरे ।
श्री रं सु दद रे खरे । मसि रं गृहं दू रं उरं रं वा श्रिस ।
क्षेत्रं सु मस गृहं वै वं लदं प्रिस । शो रं सु रं रं ॥ 184

गुहादम्भौ गह्वरे द्वे रहोऽन्तिक मुपह्वरे ।
पुरोऽधिक मुपर्यग्राण्यगारे नगरे पुरम् ॥ १८५ ॥

सुमा ददं दं क्रुषं वा श्रु रं । दवे कं मस रं ज्ञु वं श्रु रं रे ।
श्री रं लवा श्रे रं वै ज्ञु वा रे । प्रिसं ददं श्रे रं प्रिसं सु रं रं ॥ 185

मन्दिरञ्चाथ राष्ट्रोऽस्त्री विषये स्यादुपद्रवे ।
दरोऽस्त्रियां भये शुभ्र वज्रोऽस्त्री हीरके पवौ ॥ १८६ ॥

ददुं स रं वे कस रं प्रे रं । शो रं शि रं लुषं ददं व रं दुं वा उरे ।
द रं शो रं शि रं लुषं ददं रं । वदुं शो रं शि रं दं लसं श्रे मा ॥ 186

तन्त्रं प्रधाने सिद्धान्ते सूत्रवापे परिच्छेदे ।
त्रैशरीरं श्रामरे दण्डेष्यौशीरं शयनासने ॥ १८७ ॥

ददुं वा उरे शो रं वा वं मस रं ददं । मस रं लस रं लस रं ।
शो रं प्रे रं वै रं लसं लुषं । शो रं प्रे रं वै रं लसं लुषं ॥ 187

अनाकुलेऽपि चैकाग्रो व्यग्रो व्यासक्त आकुले ।
उपर्युदीच्यश्रेष्ठेष्वप्युत्तरः स्यादनुत्तरः ॥ १९२ ॥

अद्वैतस्यैवमर्त्यमर्त्येण्युत्तरे । सुप्रोक्तुक्तमर्त्यमर्त्येण्युत्तरे ।
सुप्रोक्तुक्तमर्त्यमर्त्येण्युत्तरे । सुप्रोक्तुक्तमर्त्यमर्त्येण्युत्तरे ॥ 192

एषां विपर्यये श्रेष्ठे दूरानात्मोत्तमाः पराः ।
स्वादुप्रियौ तु मधुरौ क्रूरौ कठिननिर्द्वयौ ॥ १९३ ॥

स्वादुप्रियौ तु मधुरौ क्रूरौ कठिननिर्द्वयौ ।
स्वादुप्रियौ तु मधुरौ क्रूरौ कठिननिर्द्वयौ ॥ 193

उदारो दातृमहतो रितर स्वान्यनौचयोः ।
मन्दस्वच्छन्दयोः स्वैरः शुभ्र मुद्गीमशुक्तयोः ॥ १९४ ॥

उदारो दातृमहतो रितर स्वान्यनौचयोः ।
मन्दस्वच्छन्दयोः स्वैरः शुभ्र मुद्गीमशुक्तयोः ॥ 194

चूडा किरौटं केशाश्च संयता मौलय स्वयः ।
द्रुमप्रभेदमातङ्गकाण्डपुष्पाणि पीलवः ॥ १९५ ॥

चूडा किरौटं केशाश्च संयता मौलय स्वयः ।
द्रुमप्रभेदमातङ्गकाण्डपुष्पाणि पीलवः ॥ 195

कृतान्तानेहसोः कालश्चतुर्थेऽपि युगे कलिः ।

स्यात् कुरङ्गेऽपि कमलः प्रावारेऽपि च कम्बलः ॥ १६६ ॥

अक्षरं प्रोदुसं दमगं गं अरे । दुसं वलिं अक्षरं दमगं अरे ।

रे दमसं प्रोदुसं गं अरे । अं वं अक्षरं सुगं अरे ॥ 196

करोपहारयोः पुंसि वलिः प्राण्यङ्गजे स्त्रियाम् ।

स्थौल्यसामर्थ्यसैन्येषु बलं नाक्वाकसीरिणोः ॥ १६७ ॥

कुं अक्षरं दमगं अरे । अं वं अक्षरं दमगं अरे ।

अं वं अक्षरं दमगं अरे । अं वं अक्षरं दमगं अरे ॥ 197

वातूलः पुंसि वात्यायामपि वातासहे त्रिषु ।

भेद्यलिङ्गः शठे व्यालः पुंसि श्वापदसर्पयोः ॥ १६८ ॥

वृं अक्षरं दमगं अरे । अं वं अक्षरं दमगं अरे ।

दं अक्षरं दमगं अरे । अं वं अक्षरं दमगं अरे ॥ 198

मलोऽस्त्री पापविट्किट्टान्यस्त्री शूलं रगायुधम् ।

शङ्कावपि द्वयोः कौलः पालिः स्यस्यङ्गपङ्क्तिषु ॥ १६९ ॥

अं वं अक्षरं दमगं अरे । अं वं अक्षरं दमगं अरे ।

अं वं अक्षरं दमगं अरे । अं वं अक्षरं दमगं अरे ॥ 199

कला शिल्पे कालभेदेऽप्याली सख्यावली अपि ।
अन्धम्बुविद्यतौ वेला कालमर्यादयोरपि ॥ २०० ॥

का'ल'व'त्रे'द'द'दु'स'गु'द'गु' । ज'ल'स'स'स'स'स'स'स' ।
वे'ल'कु'ल'क'स'द'गु'द'द' । दु'स'द'कु'ल'स'स'स'स'स' । 200

बहुलाः कृत्तिका गावो बहुलोऽग्निः शितौ चिषु ।
लौला विलासक्रिययो रूपला शर्करापि च ॥ २०१ ॥

ब'हु'ल'व'ग'व'ग'व'ग'व'ग' । ब'हु'ल'व'ग'व'ग'व'ग' ।
ल'ल'व'ल'ल'व'ल'ल'व'ल'ल' । ल'ल'व'ल'ल'व'ल'ल' । 201

शोणितेऽम्भसि कौलालं मूलमाद्ये शिफाभयोः ।
जालं समूह आनायो गवाक्षक्षारकावपि ॥ २०२ ॥

श'ो'ण'ि'त'े'अ'म्'भ'स'ि' । क'ौ'ल'ाल'ं' । म'ूल'मा'द्य'े' । श'ि'फ'ा'भ'योः' ।
ज'ाल'ं' । स'म'ू'ह' । अ'ना'यो' । ग'वा'क्ष'क्ष'ार'का'व'प'ि' ॥ 202

शीलं स्वभावे सहृत्ते शस्ये हेतुकृते फलम् ।
छदि नैचरुजोः क्लौवं समूहे पटलं न ना ॥ २०३ ॥

श'ी'ल'ं' । स्व'भा'वे' । स'ह'ृ'त्'ते' । श'स'्य'े' । हे'तु'कृ'ते' । फ'ल'म्' ।
छ'दि' । नै'च'रु'जोः' । क्लौ'वं' । स'म'ू'हे' । प'ट'ल'ं' । न' । ना' ॥ 203

अधःस्वरूपयोरस्त्री तलं स्याच्चाभिषे पलम् ।

त्रैर्व्वानलेऽपि पातालं चेलं वस्त्रेऽधमे त्रिषु ॥ २०४ ॥

रेण'द'घे'व'के'द'व'द' । 'व'के'व'व' ।

स'कु'रे'व'के'व'द'व' । उ'व'व'रे'द'क'द'स'स'व'सु'स ॥ 204

कुक्कूलं शङ्कुभिः कौर्णे श्वभ्रे ना तु तुषानले ।

निर्णीते केवलमिति त्रिलिङ्गं त्वेककृतस्ययोः ॥ २०५ ॥

कु'कु'व'के'उ'द'के' । व'स'व'रे'द'द'रे'द'व'स'सु' ।

सु'व'स'द'व'द'रे'व'के'गे'व'व' । द'व'स'व'सु'स'व'उ'व'द'व'स'सु'स'व' ॥ 205

पर्याप्तिस्येमपुण्येषु कुशलं शिश्निते त्रिषु ।

प्रबाल मङ्कुरेऽप्यस्त्री त्रिषु स्थूलं जडेऽपि च ॥ २०६ ॥

क'स'व'द'स'घे'व'द'व'द'व' । व'रे'द'क'स'क'स'व'व'व' ।

सु'व'स'रे'व'व'व'सु'स'व'के'के' । व'व'व'के'के'सु'व'रे' ।

वे'वे'व'व'सु'स'व'सु'व'व'स'सु'के' ॥ 206

करालो दन्तुरे तुङ्गे चारौ दशे च पेशलः ।

मूर्खेऽर्भकेऽपि बालः स्याल्लोल अलसतृष्णयोः ॥ २०७ ॥

क'र'व'के'द'स'द'व'स'घे' । स'रे'द'स'व'स'v'व'व' ।

स'रे'द'द'व'स'v'व'व'सु' । व'व'v'व'v'द'v'रे'द'के'व' । व'रे' ॥ 207

स्याज्जन्महेतुः प्रभवः स्थानञ्चाद्योपलब्धये ।

श्रुद्रायां विप्रतनये शस्त्रे पारशवः पुमान्* ॥ २१२ ॥

श्रुद्रायां विप्रतनये । शस्त्रे पारशवः पुमान् ॥ 212

ध्रुवो भभेदे क्लीवन्तु निश्चिते शाश्वते त्रिषु ।

स्वो ज्ञातावात्मनि खन्निष्ठात्मीये स्वोऽस्त्रियान्धने ॥ २१३ ॥

ध्रुवो भभेदे क्लीवन्तु निश्चिते शाश्वते त्रिषु ।

स्वो ज्ञातावात्मनि खन्निष्ठात्मीये स्वोऽस्त्रियान्धने ।

स्वो ज्ञातावात्मनि खन्निष्ठात्मीये स्वोऽस्त्रियान्धने ॥ 213

स्त्रीकटिवस्त्रबन्धेऽपि नीवी परिपणोऽपि च ।

शिवा गौरौफेरवयोर्द्वन्द्वं कलहयुग्मयोः ॥ २१४ ॥

स्त्रीकटिवस्त्रबन्धेऽपि नीवी परिपणोऽपि च ।

शिवा गौरौफेरवयोर्द्वन्द्वं कलहयुग्मयोः ॥ 214

द्रव्यासुख्यवसायेषु सत्त्वमस्त्री तु जन्तुषु ।

क्लीवं नपुंसके षण्ढे वाच्यलिङ्गमविक्रमे ॥ २१५ ॥

द्रव्यासुख्यवसायेषु सत्त्वमस्त्री तु जन्तुषु ।

क्लीवं नपुंसके षण्ढे वाच्यलिङ्गमविक्रमे ॥ 215

* This line seems to be an interpolation in Sanskrit.

द्वौ विशौ वैश्यमनुजौ द्वौ चराभिमरौ स्पशौ ।

द्वौ राशी पुञ्जमेघाद्यौ द्वौ वंशौ कुलमस्करौ ॥ २१६ ॥

द्वौ विरे । मशुभ । शिःशैःद्वैःमशुभःशैःद्वौ ।

मशुभ । शिःशैःद्वैःमशुभःशैःद्वौ । मशुभ ।

द्वौ शिःशैःद्वैःमशुभःशैःद्वौ । मशुभ । शिःशैःद्वैःमशुभःशैःद्वौ ॥ 216

रहः प्रकाशौ वीकाशौ निर्व्वेशो मृतिभोगयोः ।

कृतान्ते पुंसि कौनाशः सुद्रकर्षकयो स्त्रिषु ॥ २१७ ॥

द्वौ शिःशैःद्वैःमशुभःशैःद्वौ । शिःशैःद्वैःमशुभःशैःद्वौ ।

मशुभःशैःद्वैःमशुभःशैःद्वौ । शिःशैःद्वैःमशुभःशैःद्वौ ॥ 217

पदे लक्ष्ये निमित्तेऽपदेशः स्यात् कुशमसु च ।

दशावस्थानेकविधाप्याशा तृष्णापि चायता ॥ २१८ ॥

द्वौ शिःशैःद्वैःमशुभःशैःद्वौ । शिःशैःद्वैःमशुभःशैःद्वौ ।

द्वौ शिःशैःद्वैःमशुभःशैःद्वौ । शिःशैःद्वैःमशुभःशैःद्वौ ॥ 218

वशा स्त्री करिणी च स्याद्दृग्ज्ञाने ज्ञातरि त्रिषु ।

स्यात् कर्कशः साहसिकः कठोरामसृणावपि ॥ २१९ ॥

द्वौ शिःशैःद्वैःमशुभःशैःद्वौ । शिःशैःद्वैःमशुभःशैःद्वौ ।

द्वौ शिःशैःद्वैःमशुभःशैःद्वौ । शिःशैःद्वैःमशुभःशैःद्वौ ॥ 219

प्रकाशोऽतिप्रसिद्धोऽपि शिशावन्ने च वालिशः ।
सुरमत्स्यावनिमिषौ पुरुषावात्ममानवौ ॥ २२० ॥

सु.गु.भ.के.स.व.म.स.व.स.ग.स.। सु.स.व.दि.सु.क.सो.व.सि.भ.।
ह.द.द.१.के.सि.म.सि.द.हु.स.स.। सु.दु.भ.के.स.द.ग.द.द.सि.द. ॥ 220

काकमत्स्यात्खगौ ध्वाङ्गौ कश्चौ तु तृणवीरुधौ ।
अभीषुः प्रग्रहे रश्मौ प्रैषः प्रेषणमर्हने ॥ २२१ ॥

सु.सि.भ.१.द.द.स.स.द.सो.हु.सि.सि.। ग.सि.सि.हु.द.द.द.सि.सि.सि.द.।
सु.सि.भ.के.स.व.स.द.सि.सि.सि.। सु.सि.भ.के.स.द.द.द.सि.सि. ॥ 221

पक्षः सहायेऽप्युष्णीषः शिरोवेष्ट-किरीटयोः ।
शुक्रले मूषिके श्रेष्ठे सुकृते वृषभे वृषः ॥ २२२ ॥

स.सि.भ.के.स.व.स.द.सि.सि.सि.। सु.सि.भ.के.स.द.सि.सि.सि.।
सि.सि.भ.के.स.द.सि.सि.सि.। सु.सि.भ.के.स.द.सि.सि.सि.।
सि.सि.भ.के.स.द.सि.सि.सि. ॥ 222

कोषोऽस्त्री कुट्मले खङ्गपिधानेऽर्थौघदिव्ययोः ।
द्यूते ऽस्त्रे सारिफलकेऽप्याकर्ष्योऽथास्रमिन्द्रिये ॥ २२३ ॥

ग.सि.भ.के.स.व.स.द.सि.सि.सि.। सु.सि.भ.के.स.द.सि.सि.सि.।
सु.सि.भ.के.स.द.सि.सि.सि.। सु.सि.भ.के.स.द.सि.सि.सि.।
सु.सि.भ.के.स.द.सि.सि.सि. ॥ 223

* For ध्व.सि.भ. ?

रविश्वेतच्छदै हंसैा स्वर्यवह्नी विभावसू ।
 वत्सौ तर्णकवर्षौ द्वौ सारङ्गाश्च दिवौकसः ॥ २२८ ॥
 རའི་འོ། ཉི་མ་དང་སྐྱེ་ཉི་མོ་སོ། ཉི་མ་མེ་འོད་བ་སུ་འོ།
 བསྐྱོ་བྱེདུ་ལོ་དག་གཉིས། རྩང་དྲ་མཐོ་རི་དི་བོ་གས། ॥ 228

शृङ्गारादौ विषे वीर्ये गुणे रागे द्रवे रसः ।
 पुंस्युत्तंसाऽवतंसौ द्वौ कर्णपूरेऽपि श्रेखरे ॥ २२९ ॥
 རྗེས་པ་ལ་སོགས་ཉམས་དང་ནི། དུག་དང་ཐིག་ལེ་ཡོན་ཏན་ཆགས།
 རྩ་བ་རྣམས་ལ་ར་སའོ། ཡུལ་དྲོ་ས་དང་ཨ་བ་དྲོ་སོ། གཉིས།
 རྣ་བའི་སྤྲེང་རྒྱན་ཐོད་ལའོ ॥ 229

देवभेदेऽनले* रश्मौ वसू रत्ने धने वसु ।
 विष्णौ च वेधाः स्तौ त्वाशीर्हिताशंसाऽहिदंष्ट्रयोः ॥ २३० ॥
 རྩ་དང་དབྱེ་བ་རྩུང་དང་ནི། འོད་ཟེར་དངོས་པོ་རིན་ཆེན་དང་།
 རོར་རྣམས་ལ་ནི་བ་སུ་འོ། རྩབ་འཇུག་ཀྱང་ནི་བོ་རྩུ་ས།
 མོ་ཉིད་ཨ་ཤེས་ཉིད་ནི། དན་སེམས་སྐྱུ་ལ་གྱི་མཆེ་བའོ ॥ 230

लालसे प्रार्थनैात्सुक्ये हिंसा चौर्यादि कर्म च ।
 प्रसूरश्चापि भूद्यावै रोदस्यौ रोदसौ च ते ॥ २३१ ॥
 ལ་ལ་ས་ནི་སྐོང་དང་སྲེད། ཉོ་ས་རྒྱ་བ་ལ་སོགས་ལས།
 བྲ་སྐྱུ་མ་དང་ཁོད་མའོ། ས་དང་ནམ་སམའ་རོ་དང་སྲོ ॥ 231

* Tibetan reads : अनिले ।

ज्वालाभासो नपुंस्यऽर्चि ज्योतिर्भद्योतदृष्टिषु ।

पापापराधयोरारगः खगबाल्यादिनोर्व्वयः ॥ २३२ ॥

देवैरेवगुणैः । हुँस'दवद'दद'स'वेद'द' । ज'स'के'दे'द'स'स' ।
 देव'द'द'स'स'स' । स'द'द'द'द'स'स'स' ॥ 232

तेजः पुरीषयोर्वर्चो महस्तूत्सवतेजसोः ।

रजोगुणे स्त्रीपुष्ये च राहौ ध्वान्ते गुणे तमः ॥ २३३ ॥

दे'द'द'द'द'द' । के'द'द'द'द' ।
 द'द'द'द'द' । स'स'स'स'स'स' ॥ 233

छन्दः पद्येऽभिलाषे च तपः कृच्छ्रादि कर्म च ।

सहोबलं सहामार्गं नभः खं आवणे नभाः ॥ २३४ ॥

दु'दु'दु'दु' । द'द'द'द' ।
 स'द'द'द' । स'द'द'द' ॥ 234

ओकः सद्माश्रयश्चौकाः पयः क्षीरं पयोऽम्बु च ।

ओजो दीप्तौ बले स्रोत इन्द्रिये निम्नगारये ॥ २३५ ॥

ज'ज'ज' । स'स'स' ।
 स'स'स' । स'स'स' ॥ 235

तेजः प्रभावे दीप्तौ च बले शुक्रोऽप्यतस्त्रिषु ।

विद्वान् विदंश्च बीभत्सो हिंस्रोऽप्यतिशये त्वमी ॥ २३६ ॥

तेजसोऽप्यतस्त्रिषु । बीभत्सोऽप्यतिशये ।

विद्वान् विदंश्च । बीभत्सोऽप्यतिशये ।

२३६ ॥ २३६ ॥ २३६ ॥ २३६ ॥ २३६ ॥ २३६ ॥

वृद्धप्रशंस्ययोज्यायान् कनीयांस्तु युवाल्पयोः ।

वरीयांस्तूरुवरयोः साधूयान् साधुवाढयोः ॥ २३७ ॥

वृद्धप्रशंस्ययोज्यायान् । कनीयांस्तु । युवाल्पयोः ।

वरीयांस्तूरुवरयोः । साधूयान् । साधुवाढयोः ॥ २३७ ॥

दलेऽपि वहं निर्व्वन्धोपरागाकादयो ग्रहाः ।

द्वार्थ्यापीडे काथरसे निर्यूहो नागदन्तके ॥ २३८ ॥

दलेऽपि वहं । निर्व्वन्धोपरागाकादयो । ग्रहाः ।

द्वार्थ्यापीडे । काथरसे । निर्यूहो । नागदन्तके ॥ २३८ ॥

तुलासूत्रेऽश्वादिरश्मौ प्रग्राहः प्रग्रहोऽपि च ।

पत्नी परिजनादानमूलशपाः परिग्रहाः ॥ २३९ ॥

तुलासूत्रेऽश्वादिरश्मौ । प्रग्राहः । प्रग्रहोऽपि च ।

पत्नी । परिजनादानमूलशपाः । परिग्रहाः ॥ २३९ ॥

दारेषपि गृहाः श्रोण्यामप्यारोहो वरस्त्रियाः ।
 व्यूहो वृन्देऽप्यहिर्दृत्रेऽप्यग्नौन्दर्का स्तमोपहाः ॥ २४० ॥

सुद'भेद'स्रि'स'वद'ग'द'ई'व'प'दे । कु'सो'द'द'वे'सु'द'भे'द'भ'के'ग' ।
 अ'र'के'दे'सु'द'के'ग'स' । अ'र'के'सु'द'द'द'ह'भ'के'वे ।
 स'ह'के'स'सु'द'द'द'ई'स'स' ॥ 240

परिच्छदे नृपार्हेऽर्थे परिवर्होऽव्ययाः परे ॥ २४१ ॥

अ'द'स'ग'उ'दे'स'द'न'द'अ'सु'द'वे । द'र'के'स'के'स'उ'द'सु' ॥ 241

इति नानार्थवर्गः ।

सु'के'ग'स'दे'वे'स'दे ॥

अव्ययवर्गः ।

आङ्गीषदर्थेऽभिव्याप्तौ सीमार्थे धातुयोगजे ।

आ प्रगृह्यः स्मृतौ वाक्येऽप्यास्तु स्यात् कोपपीडयोः ॥ १ ॥

खि३द०पदि०श्ले०क३व० ॥

अदःकृदःददःसद्वे०पदःप्रव । सळसस०द्वे०द्वि०वस०दमःश्ले०र०लसःश्ले०स ।

अ०वि०सळसस०सि०श्ले०र०व०ददः । द०व०प०दद०वि०दम०ल०अदः ।

अ०वि०श्ले०र०व०दमःदु०दम ॥ १

पापकुत्सेषदर्थे कु धिङ्निर्भर्त्सननिन्दयोः ।

चान्वाचये समाहारेतरेतरसमुच्चये ॥ २ ॥

श्ले०प०ददःदव०प०दु०दु०गु । द्दि०वि०व०श्ले०प०स०क०सि०*द०सि०द०प०दम ।

ठ०वि०अ०दु०द०व०श्ले०र०व०ददः । वे०वे०व०ददःगु०व०लस०व०श्ले० ॥ २

स्वस्त्याशीःश्लेमपुण्यादौ प्रकर्षे लङ्ङनेऽप्यति ।

स्वित् प्रश्ने च वितर्के च तु स्याद्भेदेऽवधारणे ॥ ३ ॥

सु०श्ले०प०स०प०द०द०ल०स०ददः । व०सि०द०व०स०स०ल०सि०प०सि०व०दु०दम ।

स०क०द०स०प०ल०अदःअ०दि०रे । श्ले०द०दि०ददःक०सि०द०म०सि० ।

दु०वि०द्वि०व०द०सि०प०स०द०दि०व० ॥ ३

* For २५ श्ले १ ?

सकृत् सहैकवारं स्यादारादूरसमीपयोः ।

प्रतीच्यां चरमे पश्चादुताप्यर्थविकल्पयोः ॥ ४ ॥

स'ग्री'ङ्ग'दु'ङ्ग'उ'व'प'र' । र'ङ्ग'वि'दि'द'स'म'उ'व'प'र' ।
 कु'व'पु'व'स'पु'व'स'प'र' । सु'द'वि'द'वि'व'द'प'र' ॥ 4

पुनः सदार्थयोः शश्वत् साक्षात् प्रत्यक्षतुल्ययोः ।

खेदानुकम्पासन्तोषविस्मयामन्त्रणे वत ॥ ५ ॥

अ'द'द'द'प'र' । स'प'र'स'वि'सु'स'द'स'कु'द'स'प' ।
 स'स'स'सु'व'स'सु'व'उ'व'द' । उ'व'स'स'स'प'र' ।
 सु'व'उ'व'प'र' ॥ 5

हन्त हर्षेऽनुकम्पायां वाक्यारम्भविषादयोः ।

प्रति प्रतिनिधौ वीप्सालक्षणादौ प्रयोगतः ॥ ६ ॥

ह'द'प'र' । स'प'र'स'वि'सु'स'द'स'कु'द'स'प' ।
 स'स'स'सु'व'स'सु'व'उ'व'द' । उ'व'स'स'स'प'र' ॥ 6

इति हेतुप्रकरणप्रकर्षादिसमाप्तिषु ।

प्राच्यां पुरस्तात् प्रथमे पुरार्थेऽग्रत इत्यपि ॥ ७ ॥

स'ग्री'ङ्ग'दु'ङ्ग'उ'व'प'र' । स'प'र'स'वि'सु'स'द'स'कु'द'स'प' ।
 सु'द'वि'द'वि'व'द'प'र' ॥ 7

यावत्तावच्च साकल्येऽवधौ मानेऽवधारणे ।

मङ्गलानन्तरारम्भप्रश्नकात्तर्नेषथो अथ ॥ ८ ॥

ཇི་སྟེང་དེ་སྟེང་སྐྱེ་བུ། བར་མཚམས་ཚད་དང་དམིགས་འཛིན་ནོ།
བྲག་ཤིས་གྲུན་མི་འཚད་དང་ཚེས། འདྲི་དང་ཀུན་ལ་ཨ་ཤོ་འོ། དེ་ནས། ॥ 8

वृथा निरर्थकाविध्यो नानानेकोभयार्थयोः ।

नु पृच्छायां विकल्पे च पश्चात्सादृश्ययोरनु ॥ ९ ॥

བྲི་བྱ་*དོན་མེད་བྱ་བ་མིན། ལྷ་ལ་སྒྲུ་ཚོགས་བཞུགས་དོན་དག།
ལུ་ལོ་དེ་བ་ནམ་དོག་དང་། ཕྱི་མ་འདྲ་དག་ཨ་ལུ་འོ། ॥ 9

प्रश्नावधारणानुज्ञानुनयामन्त्रणे ननु ।

गर्हा-समुच्चय-प्रश्न-शङ्का-सम्भावनास्वपि ॥ १० ॥

འདྲི་བ་དམིགས་འཛིན་ཇི་སྟེང་། ཡིད་བཅུགས་འབོད་བ་ན་ལུ་འོ།
སྟེང་དང་ཀུན་བསྐྱེས་འདྲི་བ་དང་། བདག་པ་འབྱུང་འབྱུང་ཨ་ཤོ་འོ། ॥ 10

उपमायां विकल्पे वा सामि त्वर्द्धे जुगुप्सने ।

अमा सह समीपे च कं वारिणि च मूर्द्धि च ॥ ११ ॥

ཉིང་འཇམ་འདས་ཁ་བ་ཡིན་ནོ། ས་མི་ཕྱིད་དང་སྟོད་པ་འོ།
ཨ་མ་སྒྲུན་ཅིག་སྐྱེ་བུ་དང་། ཀུན་ལ་འདྲི་བོ་ལ། ॥ 11

* Tib : ཟ་པ།

† For ཇི་སྟེང་ ?

स्वर्गे परे च लोके स्व वर्तितासम्भाव्ययोः किल ।
निषेधवाक्यालङ्कारजिज्ञासानुनये खलु ॥ १६ ॥

सर्वेरेषां सरेषां रक्षितानि सन् । नान्यथा ननु ननु ननु ननु ।
ननु ननु ननु ननु ननु । ननु ननु ननु ननु ननु ॥ 16

समीपोभयतः शीघ्रसाकल्याभिमुखेऽभितः ।
नामप्रकाशयोः प्रादु मिथोऽन्योऽन्यं रहस्यपि ॥ १७ ॥

ननु ननु ननु ननु ननु । ननु ननु ननु ननु ननु ।
ननु ननु ननु ननु ननु । ननु ननु ननु ननु ननु ॥ 17

तिरो ऽन्तर्द्धौ तिर्य्यगर्थं हा विषादशुगर्तिषु ।
अहहेत्यद्भुते खेदे हि हेताववधारणे ॥ १८ ॥

ननु ननु ननु ननु ननु । ननु ननु ननु ननु ननु ।
ननु ननु ननु ननु ननु । ननु ननु ननु ननु ननु ॥ 18

चिराय चिररात्राय चिरस्याद्या श्चिरार्थकाः ।
मुहुः पुनःपुनः शश्वदभीष्टा मसकत् समाः ॥ १९ ॥

ननु ननु ननु ननु ननु । ननु ननु ननु ननु ननु ।
ननु ननु ननु ननु ननु । ननु ननु ननु ननु ननु ॥ 19

दिवाह्रीत्यथ दोषा च नक्तञ्च रजनाविति ।

तिर्य्यगर्थे साचि तिरोऽप्यथ सम्बोधनार्थकाः ॥ २४ ॥

डिवाह्रीत्यथ दोषा च नक्तञ्च रजनाविति ।

तिर्य्यगर्थे साचि तिरोऽप्यथ सम्बोधनार्थकाः ॥ २४ ॥

स्युः प्याट् पाडङ्ग हे हे भोः समया निकसा हिरूक् ।

अतर्किते तु सहसा स्यात्पुरः पुरतोऽग्रतः ॥ २५ ॥

स्युः प्याट् पाडङ्ग हे हे भोः समया निकसा हिरूक् ।

अतर्किते तु सहसा स्यात्पुरः पुरतोऽग्रतः ॥ २५ ॥

स्वाहा देवहविर्दानि श्रीषड् वीषड् वषट् स्वधा ।

किञ्चिदौषन्मनागल्पे प्रेत्यामुत्र भवान्तरे ॥ २६ ॥

स्वाहा देवहविर्दानि श्रीषड् वीषड् वषट् स्वधा ।

किञ्चिदौषन्मनागल्पे प्रेत्यामुत्र भवान्तरे ॥ २६ ॥

वद्वा यथा तथैवैवं साम्येऽहो ही च विस्मये ।

मौने तु तूष्णीं तूष्णीकां सद्यः सपदि तत्क्षणे ॥ २७ ॥

वद्वा यथा तथैवैवं साम्येऽहो ही च विस्मये ।

मौने तु तूष्णीं तूष्णीकां सद्यः सपदि तत्क्षणे ॥ २७ ॥

सद्यः सपदि तत्क्षणे ॥ २७ ॥

दिष्ट्या श मुपजोषं चेत्यानन्देऽथान्तरेऽन्तरा ।

अन्तरेण च मध्ये स्युः प्रसह्य तु हठार्थकम् ॥ २८ ॥

वदेदददग्रेसदसखेसदददगद । वेकसवसददगृदददवे ।
वददददसुससखेसदवे । ससुदददददसगृदेकयवे ॥ २८

युक्ते द्वे साम्प्रतं स्थानेऽभौक्षणं शश्वदनारते ।

अभावे नह्यनो नापि मास्र मालञ्च वारणे ॥ २९ ॥

हृददददसुससददददददस । स्रसददददददददददद ।
वेददददददददददददददद । दददददददददददददददद ॥ २९

पक्षान्तरे चेद्यदि च तत्त्वे त्वद्वाञ्छसा द्वयम् ।

प्राकाश्ये प्रादु राविः स्यादोमेवं परमं मते ॥ ३० ॥

पुंससपुंसददददददददद । वेददददददददददददद ।
दददददददददददददददद । दददददददददददददददद ।
ददददददददददददददददद ॥ ३०

समन्ततस्तु परितः सर्व्वतो विष्वगित्यपि ।

अकामानुमतौ काम मसूयोपगमेऽस्तु च ॥ ३१ ॥

ससदददददददददददददद । वेददददददददददददद ।
ददददददददददददददददद ॥ ३१

अस्ति सत्वे रूषोक्तावूङ् उं प्रश्नोऽनुनये त्वयि ।
ह्रं तर्के स्यादुषा रात्रेरवसाने नमो नतौ ॥ ३६ ॥

अस्ति सत्वे रूषोक्तावूङ् उं प्रश्नोऽनुनये त्वयि ।
ह्रं तर्के स्यादुषा रात्रेरवसाने नमो नतौ ॥ ३६ ॥
अस्ति सत्वे रूषोक्तावूङ् उं प्रश्नोऽनुनये त्वयि ।
ह्रं तर्के स्यादुषा रात्रेरवसाने नमो नतौ ॥ ३६ ॥

पुनरर्थोऽङ्गनिन्दायां दुष्टु सुष्टु प्रशंसने ।
सायं साये प्रगे प्रातः प्रभाते निकषान्तिके ॥ ३७ ॥

पुनरर्थोऽङ्गनिन्दायां दुष्टु सुष्टु प्रशंसने ।
सायं साये प्रगे प्रातः प्रभाते निकषान्तिके ॥ ३७ ॥
पुनरर्थोऽङ्गनिन्दायां दुष्टु सुष्टु प्रशंसने ।
सायं साये प्रगे प्रातः प्रभाते निकषान्तिके ॥ ३७ ॥

परुत्परार्थ्येषमोऽब्दे पूर्वे पूर्वतरयेति ।
अद्यात्राह्यथ पूर्वेह्रीत्यादौ पूर्वोत्तरापरत् ॥ ३८ ॥

परुत्परार्थ्येषमोऽब्दे पूर्वे पूर्वतरयेति ।
अद्यात्राह्यथ पूर्वेह्रीत्यादौ पूर्वोत्तरापरत् ॥ ३८ ॥
परुत्परार्थ्येषमोऽब्दे पूर्वे पूर्वतरयेति ।
अद्यात्राह्यथ पूर्वेह्रीत्यादौ पूर्वोत्तरापरत् ॥ ३८ ॥

तथाधरान्यान्यतरैतरात् पूर्वोद्युरादयः ।
उभयद्युश्चोभयेद्युः परे त्वहि परेद्यवि ॥ ३९ ॥

तथाधरान्यान्यतरैतरात् पूर्वोद्युरादयः ।
उभयद्युश्चोभयेद्युः परे त्वहि परेद्यवि ॥ ३९ ॥
तथाधरान्यान्यतरैतरात् पूर्वोद्युरादयः ।
उभयद्युश्चोभयेद्युः परे त्वहि परेद्यवि ॥ ३९ ॥

लिङ्गादिसंग्रहवगः ।

सलिङ्गशास्त्रैः सन्नादिक्लृप्तद्वितसमासजैः ।

अनुक्तैः संग्रहो लिङ्गं संकीर्णवदिहोन्नयेत् ॥ १ ॥

इणस'वसुस'पदि'श्ले'ळ'क १

इणस'दद'इण'पदि'वसुस'वतेस'गुणस । सव'ल'सोमस'प'गुण'इण'इ ।

वसुस'व'ल'स'श्ले'स'स'व'पद'प । वसुस'इणस'दद'स'व'ल'स'द'प'पे'स'पु ॥ १

लिङ्गशेषविधिव्यापी विशेषैर्यद्यबाधितः ।

स्त्रियामीदूद्विरामैकाच् सयोनि प्राणिनाम च ॥ २ ॥

इणस'गु'इण'स'स'पु'पदि'श्ले'स । पु'स'प'द'प'द'ल'स'स'प'गु'स'प' ।

पु'पदि'श्ले'स'उ'क'क'स'स'व'स' । स'व'स'प'द'प'द'प'द'व' ।

द'ल'स'स'प'द'प'द'स'प'उ'क'स'स'प'द'प' ।

श्ले'स'प'द'प'द'प'द'स'स'प'द'प'द'प' ॥ २

नामविद्युन्निशावल्ली वीणादिग्भू नदीह्रियाम् ।

अदन्तै दिग्गुरेकार्थो न स पात्रयुगादिभिः ॥ ३ ॥

सि'द'द'प'द'प'द'स'स'प'द'प' । द'प'द'प'द'प'द'प'द'प'द'प' ।

प'द'प'द'प'द'प'द'स'स'प'द'प' । स'स'प'द'प'द'प'द'प' ।

श्ले'स'प'द'प'द'प'द'स'स'प'द'प' ॥ ३

सिध्रका सारिका हिक्रा प्राचिकोल्का पिपीलिका ।
तिन्दुकी कणिका भङ्गिः सुरङ्गा सूचि मादयः ॥ ८ ॥

सिन्दुरीः श्वेतः स्यात् प्रेत् प्रेत् । श्वेतः स्यात् स्यात् स्यात् स्यात् ।
सिन्दुरीः श्वेतः स्यात् प्रेत् प्रेत् । श्वेतः स्यात् स्यात् स्यात् स्यात् ।
सिन्दुरीः श्वेतः स्यात् प्रेत् प्रेत् ॥ ८ ॥

पिच्छा वितण्डाकाकिण्यश्रुणिः शानी द्रुणी दरत् ।
सातिः कन्या तथा सन्दी नाभी राजसभापि च ॥ ९ ॥

पिच्छा वितण्डाकाकिण्यश्रुणिः शानी द्रुणी दरत् ।
सातिः कन्या तथा सन्दी नाभी राजसभापि च ॥ ९ ॥

भल्लरी चर्चरी पारी होरा लद्धा च सिध्नला ।
लाक्षा लिक्षा च गण्डूषा गृध्रसौ चमसौ मसौ ॥ १० ॥

भल्लरी चर्चरी पारी होरा लद्धा च सिध्नला ।
लाक्षा लिक्षा च गण्डूषा गृध्रसौ चमसौ मसौ ॥ १० ॥

पुंस्त्वे सभेदानुचराः सपर्यायाः सुरासुराः ।
स्वर्गयागाद्रि मेघाब्धि द्रुकालासिशरारयः ॥ ११ ॥

पुंस्त्वे सभेदानुचराः सपर्यायाः सुरासुराः ।
स्वर्गयागाद्रि मेघाब्धि द्रुकालासिशरारयः ॥ ११ ॥

करगण्डौष्ठदोर्दन्तकण्ठकेशनखस्तनाः ।

अह्लाहान्ताः स्त्रेडभेदा राचान्ताः प्रागसंख्यकाः ॥ १२ ॥

लमा'प'लमा'लकु'द'सु'द'व'स'सो । म'गी'र'स'सो'कु'स'द' ।

श्रि'सो'द'यी'स'स'उ'र'वे । दु'मा'गी'द'पु'व ।

म'क'र'सो'स'स'द'द'द'सो'स'द'स ॥ 12

श्रीवेष्टाद्याश्च निर्यासा असन्नन्ता अबाधिताः ।

कशेरु जतुवस्तूनि हित्वा तुरुविरामकाः ॥ १३ ॥

द'प'ल'द'द'द'ल'सो'स'स'क'र'उ'द' । द'सो'स'स'स'स'स'स'स'स' ।

द'द'स'स'स'स'स'स'स'स' । दु'द'द'स'स'स'स'स' । 13

क ष ण भ मरोपान्ता यद्यदन्ता अमी अथ ।

प थ न य स टोपान्ता गोत्राख्याश्चरणाङ्गयाः ॥ १४ ॥

द'द'द'स'स'स'स'स'स' । स'स'स'स'स'स'स' ।

ग'प'र'स'स'स' । स'स'स'स'स' ।

स' । स' । स' । स' । स' । स' । स' । स' । स' ।

द'स'स'स'स'स'स'स' । 14

नाम्न्यकर्त्तरि भावे च घ ज ज ब् नञ् णघायुचः ।

ल्युः कर्त्तरौमनिज्भावे को घोः किःप्रादितोऽन्यतः ॥ १५ ॥

स'द'द'द'स'स'स' । स'स'स'स'स' ।

स'स'स'स'स'स' । स'स'स'स'स' ।

ग'स'स'स'स' । 15

कोद्याः शतादिसंख्यान्या वा लक्षा नियुतञ्च तत् ।

द्वचक मसिसुसन्नन्तं यदनान्तमकर्त्तरि ॥ २४ ॥

पुं'व'वक्रु'ल'सो'गस'प'दि'गु'दस । ग'व'व'अ'द'अ'नु'म'द'स'अ'द' ।

ग'ग'ति'स'म'सि'सु'स'कु'दि । ग'द'ल'अ'वि'उ'द' ॥ 24

चान्तं सलोपधं शिष्टं रात्रं प्राक् संख्ययान्वितम् ।

पाचाद्यदन्तैरेकार्थो द्विगु लक्ष्यानुसारतः ॥ २५ ॥

पुं'द'सो'म'गो'गस'5'म'प'द'द' । स'ल'उ'सु'वि'पु'द' ।

म'क'व'सो'ग'द'स'द'द'अ'व'द' । सु'द'ल'सो'ग'स'प'अ'म'प'द'उ' ।

दो'व'ग'उ'म'सो'द'गु'ग'द'स'अ'व' । म'ग'ति'स'म'क'व'ति'द'द'स'अ'व'द' ॥ 25

द्वन्द्वैकत्वाव्ययीभावौ पथः संख्याव्ययात् परः ।

षष्ठांश्याया बहूनाञ्चेद्विच्छायं संहतौ सभा ॥ २६ ॥

द्व'स'द'पु'ग'उ'म'ति'द'सि'उ'द'द'स । अ'म'ग'द'स'सि'उ'द'प'द'ल'द' । म'वि'द' ।

दु'ग'उ'सु'वि'व'स'म'द'ग'ति'स'सु' । क'स'स'प'द'वि'द'दु'स'p'द' ॥ 26

शालार्थापि परा राजाऽमनुष्यार्थादराजकात् ।

दासीसभं नृपसभं रक्षःसभमिमा दिशः ॥ २७ ॥

पु'ल'दो'व'सु'प'द'द' । कु'ल'सो'म'दो'व'द'द'स ।

ग'अ'म'सो'द'दु'स'द'स'द'व'द' । सु'द'व'द'दु'स'द'द'स'सु'म'स'सि'व' ॥ 27

उपज्ञोपक्रमान्तश्च तदादित्वप्रकाशने ।

कोपन्नकोपक्रमादि कन्योशीनरनामसु ॥ २८ ॥

ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः । देः वा शेषः ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ।
 ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः । ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॥ २८ ॥

भावे न एकचिद्भ्योऽन्ये समूहे भावकर्मणोः ।

अदन्तप्रत्ययाः पुण्यसुदिनाभ्यां त्वहःपरः ॥ २९ ॥

ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः । ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ।
 ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः । ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ।
 ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॥ २९ ॥

क्रियाव्ययानां भेदकान्येकत्वेऽप्युक्त्यतोत्के ।

चोचं पिच्छं गृहस्थूणं तिरौटं मर्मयोजनम् ॥ ३० ॥

ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः । ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ।
 ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः । ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ।
 ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॥ ३० ॥

राजसूयं वाजपेयं गद्यपद्ये कृतौ कवेः ।

माणिक्यभाष्यसिन्दूरचौरचौरपञ्जरम् ॥ ३१ ॥

ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः । ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ।
 ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः । ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॐ नः शेषः ॥ ३१ ॥

लोकायतं हरितालं विदलं स्थालवाह्ववम् ।

पुंनपुंसकयोः शेषोऽर्द्धचैपिण्याककण्टकाः ॥ ३२ ॥

लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं । लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं ।

लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं ॥ ३२ ॥

मोदक स्तण्डक षट्कः शाटकः कर्बटोऽर्बुदः ।

पातकोद्योगचरकतमालामलका नडः ॥ ३३ ॥

मोदकं लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं । लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं ।

लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं ॥ ३३ ॥

कुष्ठं मुण्डं शीघ्रं बुस्तं खेडितं श्लेमकुट्टिमम् ।

सङ्गमं शतमानार्मं सम्बलाव्ययताण्डवम् ॥ ३४ ॥

कुष्ठं लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं । लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं ।

लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं ॥ ३४ ॥

कवियं कन्दकार्पासं पारावारं युगन्धरम् ।

यूपं प्रग्रीवपात्रीवे यूष च्चमसचिकसौ ॥ ३५ ॥

कवियं लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं । लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं ।

लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं लङ्कितं ॥ ३५ ॥

अर्द्धर्चादौ घृतादीनां पुंस्त्वाद्यं वैदिकं ध्रुवम् ।

तन्नोक्तमिह लोकेऽपि तच्चेदस्यस्तु शेषवत् ॥ ३६ ॥

त्रेद'मकेद'ल'सोमस'मर'सोमस'कृमस। स्त्रे'सु'ल'सोमस'दिव'त्रेद'देस।

दे'ल'दे'र'म'स'पद'द'द्वे'क'दे'ल'। दे'ये'द'क'ल'द'ल्ल'म'सि'व'द्वे' ॥ 36

स्त्रीपुंसयोरपत्यान्ता द्विचतुःषट्पदोरगाः ।

जातिभेदाः पुमाख्याश्च स्त्रीयोगैः सहमल्लकः ॥ ३७ ॥

यो'सो'सु'सु'द'म'पद'उ'क'द'। म'द्वे'स'व'द्वे'दु'म'के'म'द्वे'स'द'द्वे'क'म'स।

दिव'स'द'द्वे'द'द'द'द'द'द'। सु'द'स'द'द'द'द'द'द'। सु'द'स'द'द'द'द'द'द' ॥ 37

मुनि वर्राटकः स्वाति वर्णको जाटलिर्मनुः ।

मूषा सृपाटी कर्कन्धु यंष्टिः शाटी कटौ कुटिः ॥ ३८ ॥

सु'म'स'म'के'स'द'द'स'द'द'। म'द्वे'म'द्वे'द'द'द'द'द'।

म'स'द'द'द'द'द'द'। म'द्वे'm'के'द'द'द'द'।

यो'स'द'द'द'द'द'द' * ॥ 38

स्त्रीनपुंसकयोर्भावक्रिययोः ष्यञ् क्वचिच्च वुञ् ।

त्रौचित्य मौचित्ती मैत्री मैत्र्यं वुञ् प्रागुदाहृतः ॥ ३९ ॥

सो'द'द'स'द'द'द'। सु'म'पु'द'द'द'द'।

दिव'स'द'द'द'द'द'। सु'द'द'द'द'द'द' ॥ 39

षद्यन्तप्राक्पदाः सेनाद्यायाशालासुरानिशाः ।

स्याद्वा नृसेनं श्वनिशङ्गोशल मितरे च दिक् ॥ ४० ॥

दुवा'पदि'मप्र'द'द'द'सो'दि'के'वा । द'म'वा'द'द'द'द'द'द'द'द' ।

क'द'द'म'क'क'मो'यि'क'प'द'म । मी'द'म'वा'स'द'द'द'द'स'व'द'द' ।

वा'क'क'अ'द'सु'वा'स'यि'क'मो'मि'क'के' ॥ 40

आवन्नन्तोत्तरपदो द्विगुश्चापुंसि नस्य लुप् ।

चिखटृच्च चिखट्टी च चितक्षच्च चितक्ष्यपि ॥ ४१ ॥

ज'यि'म'प्र'उ'क'यि'क'प । सु'के'वा'प'वा'ति'स'सु'वा'सु'वे ।

क'अ'द'सु'वा'पि'द'सु'वा'सु'वा'सु'वा' ।

सु'वा'सु'वा'सु'वा'सु'वा'सु'वा'सु'वा'सु'वा'सु'वा' ॥ 41

चिषु पात्री पुटी वाटी पेटी कुवलदाडिमौ ।

परं लिङ्गं स्वप्रधाने द्वन्द्वे तत्पुरुषेऽपि तत् ॥ ४२ ॥

वा'सु'वा'सु'वे'सु'वे'द'द'सु'वा'सु'वे'सु'वे । सु'वे'द'द'सु'वा'सु'वे'सु'वे ।

वा'क'क'सु'वे'द'द'सु'वे'सु'वे'सु'वे । सु'वे'द'द'सु'वे'सु'वे'सु'वे ॥ 42

अर्थान्ताः प्राद्यलं प्राप्तापन्नपूर्वाः परोपगाः ।

तद्धितार्थी द्विगुः संख्यासर्वनामतदन्तकाः ॥ ४३ ॥

दे'क'सु'वे'द'द'सु'वे'सु'वे'सु'वे । सु'वे'द'द'सु'वे'सु'वे'सु'वे ।

द'दे'द'दे'क'सु'वे'द'द'सु'वे'सु'वे'सु'वे ॥ 43

बहुब्रीहिरदिङ् नाम्ना मुन्नेया तदुदाहृतिः ।

गुणद्रव्यक्रियायोगोपाधयः परगामिनः ॥ ४४ ॥

सप्रद'उक'द्वु'सद'सो । सु'गस'सिक'सिद'कि'दय'द'वडे'द'पेस ।
 ये'क'दक'इ'स'द'द'गु'सु'द'व । सु'क'स'के'व'प'द'द'द'द'सो ॥ 44

कृतः कर्त्तर्यसंज्ञायां कृत्याः कर्त्तरि कर्मणि ।

अणाद्यन्ता स्तेन रक्ताद्यर्थे नानार्थभेदकाः ॥ ४५ ॥

ग्री'द'दु'द'गु'सिद'सिद'द'द' । ग्री'दु'दु'द'सो'द'स'द'द' ।
 उ'द'द'सो'द'स'सप्रद'उक'के । दे'द'स'द'स'द'सो'द'सो'द'स'द'के ।
 सु'के'द'स'द'के'ग्री'द'दु'द'व'क'स'स ॥ 45

षट् संज्ञकास्त्रिषु समा युष्मदस्मत्तिङव्ययम् ।

परं विरोधे शेषन्तु ज्ञेयं शिष्टप्रयोगतः ॥ ४६ ॥

दु'ग'ग्री'सिद'उक'स'कु'द'स'प'ग'सु'स । व'द'ग'द'द'ग'उ'क'ग'दि'द'सि'व'द'क'स'स ।
 द'ग'द'व'क'स'स'के'सु'द'स'द' । स'द'स'प'क'स'स'ग्री'स'द'व'सु'द'द'स' ।
 दु'ग'ग'क'स'स'के'पे'स'द'द'गु ॥ 46

इत्यमरसिंहकृतौ नामलिङ्गानुशासने ।

सामान्यस्तृतीयः काण्डः साङ्ग एव समर्थितः ॥ ४७ ॥

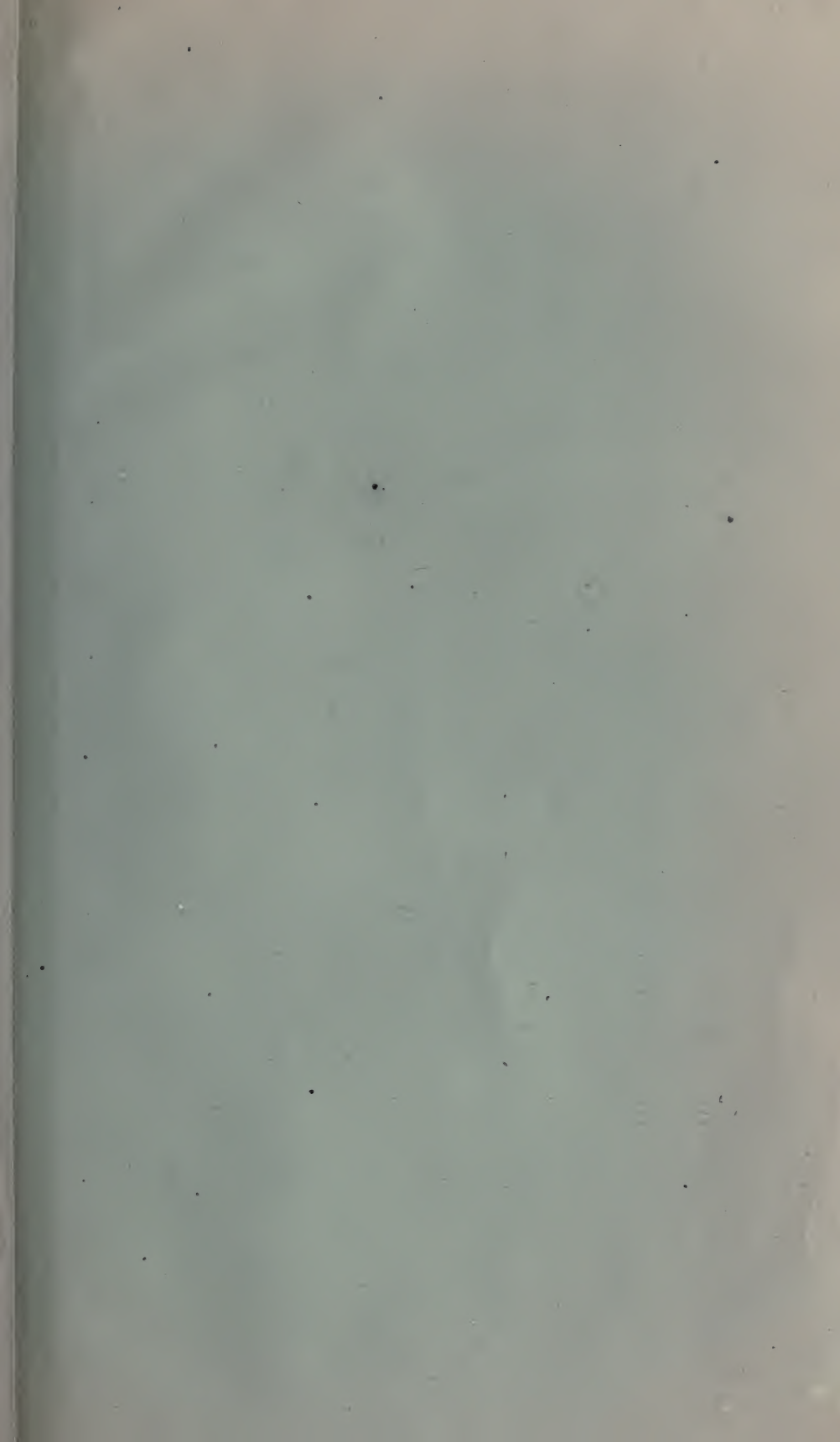
इति लिङ्गादिसंग्रहवर्गः ।

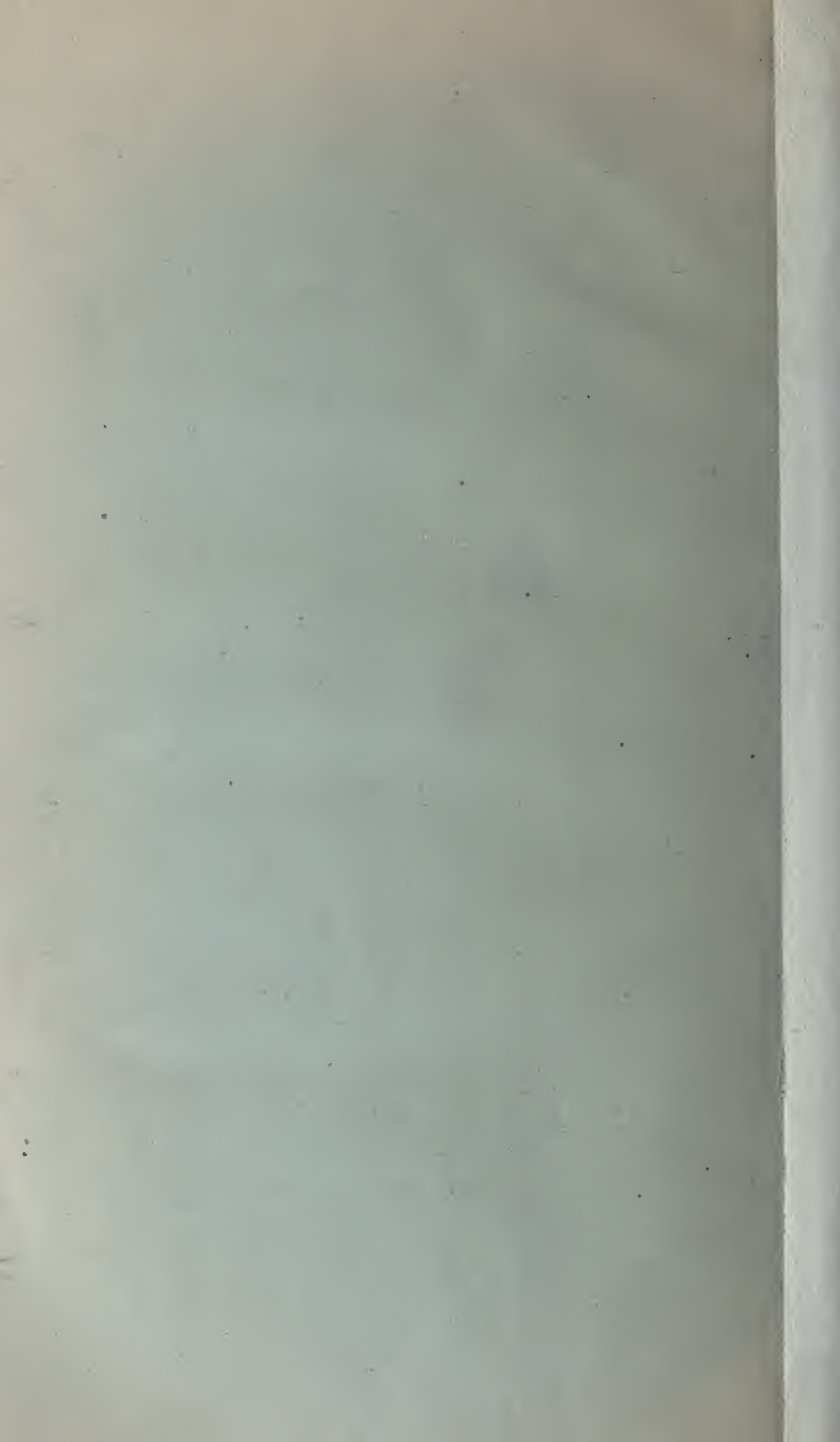
दु'ग'स'व'सु'स'प'दि'सो'के'के'के ।

पद्मं क्वस्यति शिवांशुः ।
 श्लोकं दत्तस्य क्वस्यति शिवांशुः ।
 देव्यां देव्यां वक्रं क्वस्यति शिवांशुः ।
 देव्यां क्वस्यति शिवांशुः ।
 अक्षयं वक्रं पतिं शिवांशुः क्वस्यति शिवांशुः ।
 शिवांशुः क्वस्यति शिवांशुः ।

पद्मं क्वस्यति शिवांशुः ।
 अक्षयं क्वस्यति शिवांशुः ।
 शिवांशुः क्वस्यति शिवांशुः ॥

PK
925
A53
1911
v.2

Amarasimha
Amarakosah

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
